

ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
ระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

นางสาวเทพประทาน ประพฤติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2563

Administrative Factors Affecting Parent's Satisfaction with
Early Childhood Educational Management of Schools
under Pathum Thani Primary Education Service
Area Office 2

Miss. Thepprathan Praprut

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2020

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ชื่อและนามสกุล นางสาวเทพประทาน ประพฤติ

แขนงวิชา บริหารการศึกษา

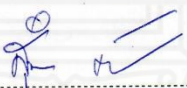
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ ตันตริจนางค์
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศจี จิระโร

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2563

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.บุญลือ ทองอยู่)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ ตันตริจนางค์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศจี จิระโร)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมพร พุทธาพิทักษ์ผล)

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ผู้วิจัย นางสาวเทพประทาน ประพฤติ รหัสนักศึกษ 2562300489

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศจี จิระโร
ปีการศึกษา 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 (2) ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษา (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษา และ (4) ศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัย จำนวน 361 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษามีค่าความเที่ยงเท่ากับ .99 และ .98 ตามลำดับสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ ครู การจัดการเรียนการสอน การบริการอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ของโรงเรียนและชุมชน ค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ (2) ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับดังนี้ การพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ พัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการทางด้านสติปัญญา (3) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย โดยรวมมีความสัมพันธ์ในทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (4) ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษา ได้แก่ การจัดการเรียนการสอน ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน และการบริการ ปัจจัยทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาได้ร้อยละ 88.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ ปัจจัยการบริหาร ความพึงพอใจ ผู้ปกครอง ปฐมวัย

Thesis title: Administrative Factors Affecting Parent's Satisfaction with Early Childhood Educational Management of Schools under Pathum Thani Primary Education Service Area Office 2

Researchers: Miss Thepprathan Praprut; **ID:** 2562300489;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Thesis Advisers: (1) Dr. Suttiwan Tuntirojanawong, Associate Professor;

(2) Dr. Sajee Jiraro, Assistance Professor; **Academic year:** 2020

Abstract

The objectives of this research were (1) to study administrative factors related to parent's satisfaction with educational management of kindergarten schools under Pathum Thani Primary Education Service Area Office 2; (2) to study parent's satisfaction with educational management of kindergarten schools; (3) to study the relationship between the administrative factors and parent's satisfaction with educational management of kindergarten schools; and (4) to study the administrative factors affecting parent's satisfaction with educational management of kindergarten schools.

The research sample consisted of 361 parents of primary school students, all of whom were obtained by stratified random sampling based on school size. The employed research instrument was a questionnaire dealing with data on administrative factors and parent's satisfaction with educational management of kindergartens school, with reliability coefficient of .97 and .98, respectively. The statistics used in data analysis were the percentage, mean, standard deviation, Pearson's product-moment correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

The research findings indicated that (1) the overall and by- dimension components of administrative factors related to the parent's satisfaction with educational management of kindergartens school were rated at the high level, and the specific dimension rating means being ranked from high to low were as follows: the teacher, the teaching and learning management, the service, the buildings and environment, the school and community relationship, and other tuition and fee; (2) the overall and by- dimension satisfaction of the parent's satisfaction with early childhood management were rated at the high level, and the specific dimension rating means being ranked from high to low were as follows: the emotional and mental development, the physical development, the social development, and the cognitive development; (3) the administrative factors positively correlated with the parent's satisfaction with educational management of kindergartens school at the high level, which was significant at the .01 level; and (4) the administrative factors affecting parent's satisfaction with educational management of kindergartens school were the following: the teaching and learning management, the school and community relationship, and the service. These factors could jointly predict 88.80 % of the parent's satisfaction with educational management of kindergartens school, which was significant at the .01 level.

Keywords: Administrative factors, Satisfaction, Parent, Early childhood

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยดี โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างดี จาก รองศาสตราจารย์ ดร.สุทธีวรรณ ตันติรัตนาวงศ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศจี จิระโร ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ รวมทั้ง อาจารย์ ดร.บุญลือ ทองอยู่ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสวียนเจนเขว่า ดร. วิษณุ เปரியอนิม นายวัฒนา บุญจนะ นายเฉิดชาย ขอพลอยกลาง ที่ได้คอยให้คำแนะนำ และตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบคุณผู้อำนวยการสถานศึกษาสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ทุกท่าน ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล ขอขอบคุณผู้ปกครองทุกท่านที่เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์สาขาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาการบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาในการสนับสนุน ช่วยเหลือ ให้กำลังใจตลอดมา

เทพประทาน ประพฤติ

ตุลาคม 2563

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฌ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการทำวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่ได้รับ	9
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย	10
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ	34
ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	40
การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2	60
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	64
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	69
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	69
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล	71
การวิเคราะห์ข้อมูล	71
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม	73

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2	75
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2	82
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2	87
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	93
สรุปการวิจัย	93
อภิปรายผล	98
ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	106
ภาคผนวก	113
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย	114
ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	116
ค ค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม	122
ง ตารางแสดงร้อยละนักเรียนตามระดับพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา จำแนกตามประเภทโรงเรียน	127
จ แบบสอบถาม	129
ฉ ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อแบบสอบถาม	136
ประวัติผู้วิจัย	141

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม	73
ตารางที่ 4.2 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานีเขต 2	75
ตารางที่ 4.3 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานีเขต 2 ด้านครู	76
ตารางที่ 4.4 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานีเขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน	77
ตารางที่ 4.5 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานีเขต 2 ด้านการบริการ	78
ตารางที่ 4.6 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานีเขต 2 ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	79
ตารางที่ 4.7 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานีเขต 2 ด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ	80
ตารางที่ 4.8 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานีเขต 2 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	81
ตารางที่ 4.9 ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2	82
ตารางที่ 4.10 ความพึงพอใจต่อพัฒนาการด้านร่างกายเด็กของผู้ปกครองในการจัด การศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.11 ความพึงพอใจต่อพัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจของเด็กของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2	84
ตารางที่ 4.12 ความพึงพอใจต่อพัฒนาการทางด้านสังคมของเด็กของผู้ปกครองในการจัดการ ศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2	85
ตารางที่ 4.13 ความพึงพอใจต่อพัฒนาการทางด้านสติปัญญาเด็กของผู้ปกครองในการจัด การศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2	86
ตารางที่ 4.14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2	87
ตารางที่ 4.15 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ ทั้ง 6 ด้าน	88
ตารางที่ 4.16 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ ของผู้ปกครองกับพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก	89
ตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์ถดถอยพหุปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของ ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยวิธี Stepwise	90
ตารางที่ 4.18 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุต่อปัจจัยการบริหารต่างๆ ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2	91

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจ ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2	5
ภาพที่ 2.1 แสดงโครงสร้างการบริหารโรงเรียน	64

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สถานศึกษาเป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน ศูนย์การเรียน วิทยาลัย สถาบัน มหาวิทยาลัย หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชน ที่มีอำนาจหน้าที่หรือมีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 ได้กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มาตรา 16 การจัดการศึกษามีสองระดับ คือการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา มาตรา 18 การจัดการศึกษาปฐมวัยและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัดในสถานศึกษา คือ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออื่น โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ โรงเรียนเอกชน และโรงเรียนสังกัดสถาบันพุทธศาสนาหรือศาสนาอื่น และศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด มาตรา 37 การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงระดับของการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวนสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรมและความเหมาะสมด้านอื่นด้วย แบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา และให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่โดยตรง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เพื่อให้การจัดการศึกษาปฐมวัยที่ต้องพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างรากฐานชีวิตให้พัฒนาเด็กปฐมวัยไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่

สมบูรณ์ เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจชาติ และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ กระทรวงศึกษาธิการจึงให้ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 เพื่อให้สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัดนำหลักสูตรฉบับนี้ไปใช้โดยปรับปรุงให้เหมาะสมกับเด็กและสภาพท้องถิ่น (กระทรวงศึกษาธิการ, น.2560)

จากนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับปฐมวัย การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนั้นแบ่งได้ 3 รูปแบบคือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยการจัดการศึกษาปฐมวัยนั้นต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดกระบวนการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน เนื่องจากช่วงปฐมวัยเป็นช่วงวัยที่ต้องการการปลูกฝังดูแลเป็นพิเศษ เพื่อจะได้รากฐานที่สำคัญของการเรียนรู้และพัฒนาตลอดชีวิตให้เติบโตเป็นเด็กฉลาดและประสบความสำเร็จ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556)

เมื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความสำคัญกับการพัฒนาการในทุกด้านของช่วงอายุแรกเกิดจนถึงห้าขวบ หรือวัยก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษา หรือที่เรียกกันว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการที่เหมาะสมตามหลักวิชาการ และสามารถเติบโตเป็นคนที่มีคุณภาพ ส่งผลดีต่ออนาคตของสังคมและประเทศชาติด้วย ซึ่งเด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัย จะมีทักษะทางกายภาพ ความฉลาดทางด้านสติปัญญา และความฉลาดทางด้านอารมณ์สูงกว่าปกติ และสามารถนำไปสู่การเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น (สุรียา ษ์องเสนาะ : 2558)

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า เป็นความหวังและเป็นอนาคตของชุมชนและประเทศชาติ เด็กทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมตามพัฒนาการของเด็ก และเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น รวมทั้งชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ เพื่อให้เติบโตเป็นคนที่มีความรู้ทุกด้านครบถ้วน มีร่างกายที่แข็งแรง มีพัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญาเป็นไปตามวัย ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กทุกคน ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู ต้องร่วมมือกันเลี้ยงดูและปกป้องให้เด็กได้รับการดูแลและพัฒนาอย่างเหมาะสม (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

ดังนั้น สถานศึกษาจึงเป็นสถานที่ที่ผู้ปกครองจะนำบุตรหลานเข้ามารับการศึกษาในสถานศึกษาตามสิทธิที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน เพื่อให้ผู้ปกครองมีความพึงพอใจ ซึ่งชนิดาภา ปล่องทอง (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลปากพูน สังกัดเทศบาลเมืองปากพูน จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลปากพูน สังกัดเทศบาลเมืองปากพูน จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนทุกภาคส่วน และด้านการบริหารจัดการศูนย์

พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้นการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยจึงต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญที่จะทำให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ โดยการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่พัฒนามาจากความต้องการการดูแลและเลี้ยงเด็กของสังคม เป็นการจัดการศึกษาให้เด็กอายุระหว่าง 3-6 ขวบ ซึ่งเด็กวัยนี้เป็นวัยที่ร่างกายและสมองกำลังเจริญเติบโต มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าได้สำรวจ เล่น ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้โอกาสคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข ผู้ที่รับผิดชอบจึงมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาการเต็มตามศักยภาพ ส่งเสริมให้เด็กสังเกต สำรวจ สร้างสรรค์และยิ่งเด็กมีการกระตือรือร้น ก็จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ผู้รับผิดชอบจึงต้องส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรักความเข้าใจ ความเอาใจใส่เด็กวัยนี้เป็นพิเศษ เพราะจะเป็นพื้นฐานที่ช่วยเตรียมความพร้อมให้เด็ก ทำให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียน และในชีวิตต่อไป

จากรายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ปีการศึกษา 2559 แสดงร้อยละนักเรียนตามระดับพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา จำแนกตามประเภทโรงเรียน โดยระดับพัฒนาการเด็กปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านมีค่าร้อยละนักเรียนตามระดับพัฒนาการค่อนข้างน้อยกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับสังกัดอื่นในทุกด้าน แต่ยังคงอยู่ในระดับดี ซึ่งบ่งบอกถึงการมีปัญหาในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560)

สถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีจำนวนหลายโรงเรียน และมีคุณภาพมาตรฐานที่แตกต่างกันทั้งด้านขนาดของโรงเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ซึ่งทำให้ผู้ปกครองสามารถที่จะพิจารณาเลือกโรงเรียนที่คิดว่ามีคุณภาพและมีความเหมาะสมกับบุตรหลานของตนมากที่สุด งานวิจัยนี้จึงมีความมุ่งหวังที่จะทำการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งจะเป็นข้อค้นพบที่จะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ปกครองผู้ที่มีความสนใจ และผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนระดับชั้นปฐมวัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่า ปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย รวมถึงนำมาซึ่งการกำหนดยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาและพัฒนาโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในระดับปฐมวัย

2. วัตถุประสงค์ของการทำวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

2.4 เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยศึกษาเอกสารและงานวิจัยดังนี้

3.1 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ได้สังเคราะห์จากงานวิจัยจาก ประไพ นิลน้อย (2548) พงณี รัตนมณี (2547) สุชาสินี ประสานวงศ์ (2550) กำหนดเป็น 6 ด้านดังต่อไปนี้

3.1.1 ปัจจัยด้านครู

3.1.2 ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน

3.1.3 ปัจจัยด้านการบริการ

3.1.4 ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

3.1.5 ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ

3.1.6 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3.2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อพัฒนาการเด็กโดยยึดกรอบแนวคิดของคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) กำหนดเป็น 4 ด้านดังต่อไปนี้

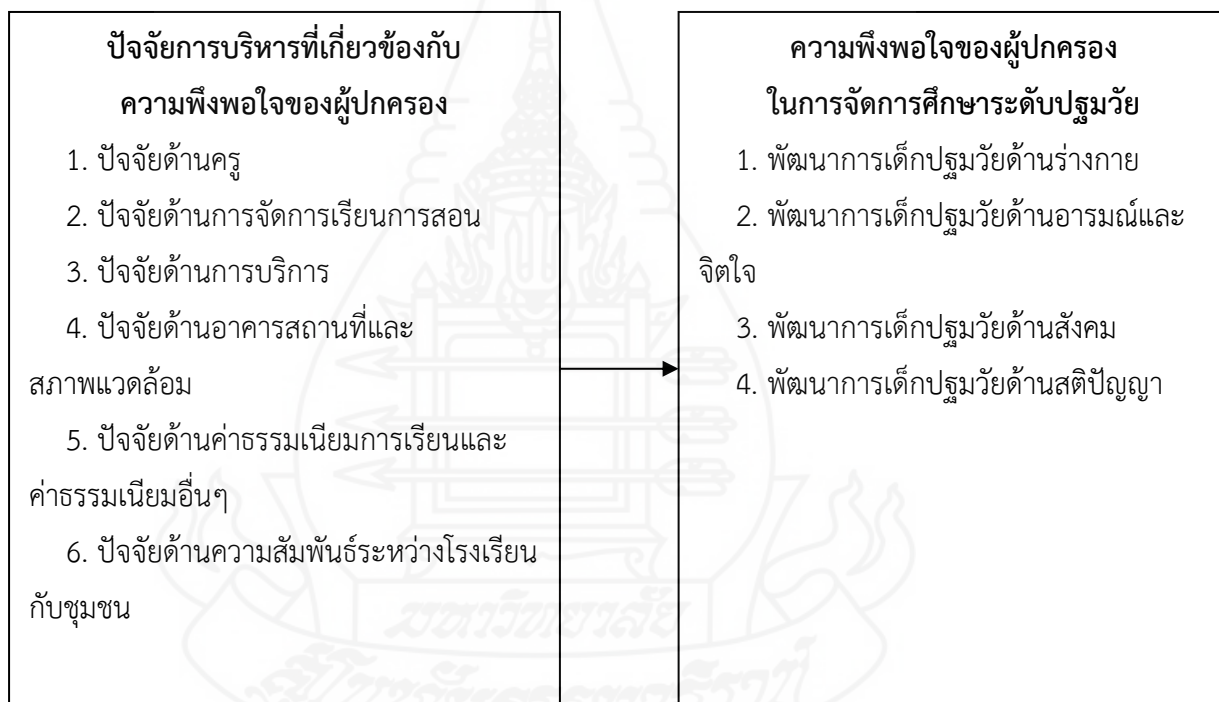
3.2.1 พัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย

3.2.2 พัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านอารมณ์และจิตใจ

3.2.3 พัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านสังคม

3.2.4 พัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านสติปัญญา

ดังแสดงในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

4. สมมติฐานการวิจัย

ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีปัจจัยการบริหารอย่างน้อยหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

5. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยมีประชากรดังนี้

5.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 67 โรงเรียน จำนวน 6,030 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 : 2562)

5.2 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

5.2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ประกอบด้วย

- 1) ปัจจัยด้านครู
- 2) ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน
- 3) ปัจจัยด้านการบริการ
- 4) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 5) ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ
- 6) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

5.2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ประกอบไปด้วย

- 1) พัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย
- 2) พัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านอารมณ์และจิตใจ
- 3) พัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านสังคม
- 4) พัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านสติปัญญา

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ปัจจัยการบริหาร หมายถึง องค์ประกอบที่มีความเกี่ยวข้องหรือมีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

6.2 ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 หมายถึง ปัจจัยต่างๆ ที่เป็นสิ่งจูงใจให้ผู้ปกครองเกิดความพึงพอใจในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งประกอบด้วย 6 ปัจจัยได้แก่

6.2.1 ด้านครู หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งมีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์อย่างเหมาะสม มีคุณวุฒิและประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย มีความเอาใจใส่และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน พุดจาไพเราะอ่อนหวาน แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับอาชีพครู มีการจัดกิจกรรมที่ทันสมัยอยู่เสมอ และฝึกฝนให้นักเรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้

6.6.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง โรงเรียนจัดหลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรมได้มาตรฐานและทันสมัยอยู่เสมอ จัดเอกสารและสื่อประกอบการเรียนได้เหมาะสม มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ จัดกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จัดกิจกรรมเสริมทักษะในด้านต่างๆ เช่น ภาษา ดนตรี กีฬา

6.2.3 ด้านการบริการ หมายถึง โรงเรียนมีระเบียบกฎเกณฑ์และการดูแลความปลอดภัยของนักเรียน มีการจัดครูอยู่เวรประจำวันเพื่อดูแลความปลอดภัยของนักเรียน มีการบริการอาหารกลางวันที่ถูกสุขอนามัย สะอาด และเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน น้ำดื่มที่สะอาดปลอดภัย มีการดูแลความสะอาดอุปกรณ์ของใช้ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีบริการให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้นให้แก่เด็กนักเรียนที่เจ็บป่วยในโรงเรียน และมีการทำประกันอุบัติเหตุให้นักเรียน

6.2.4 ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม หมายถึง โรงเรียนมีอาคารเรียนและอาคารประกอบที่ทันสมัยสวยงาม และปลอดภัย มีการจัดสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ที่สวยงาม มีบริเวณกว้างขวางและมีพื้นที่ใช้สอยเพียงพอ มีการจัดห้องเรียนสวยงามและเหมาะสม มีสนามเด็กเล่น สนามกีฬา ลานกีฬา สระว่ายน้ำสำหรับออกกำลังกายอย่างเพียงพอและปลอดภัย ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องคอมพิวเตอร์ หรือห้องสมุดสำหรับค้นคว้าหาความรู้

6.2.5 ด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่น ค่าธรรมเนียมการเรียน

หมายถึง ค่าธรรมเนียมการเรียนที่โรงเรียนเก็บได้ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย ค่าธรรมเนียมการเรียน ค่าธรรมเนียมอื่น หมายถึงค่าธรรมเนียมที่โรงเรียนเก็บได้ตามบทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัติการศึกษา พ. ศ. 2542 ค่าธรรมเนียมอื่นเช่น ค่าอาหารกลางวัน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าห้องเรียนพิเศษ/ห้องปฏิบัติการ ค่าเรียนกีฬา/ดนตรี และค่าเรียนพิเศษ เป็นต้น

6.2.6 ด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง โรงเรียนมีเอกสาร/ โทศัพท์ติดต่อกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ จัดประชุมผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ มีการนำนักเรียน ออกไปศึกษาในแหล่งเรียนรู้ของชุมชน มีการนำนักเรียนออกไปบำเพ็ญประโยชน์ให้กับชุมชน จัด กิจกรรมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม ผู้ปกครองสามารถเสนอแนะความคิดเห็น เกี่ยวกับตัวนักเรียนและโรงเรียนได้

6.3 ผู้ปกครอง หมายถึง บิดาหรือมารดาหรือผู้อุปการะเลี้ยงดูของนักเรียนที่เข้าเรียนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2562 โดย ถือว่านักเรียน 1 คน มีผู้ปกครองเพียงคนเดียว

6.4 ความพึงพอใจของผู้ปกครอง หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อ การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

6.4.1 พัฒนาการด้านร่างกาย หมายถึง นักเรียนมีน้ำส่วนสูงเป็นไปตามเกณฑ์ มาตรฐาน มีทักษะการเคลื่อนไหวคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กันตามวัย มีสุขนิสัยที่ดีในการดูแล สุขภาพของตนเอง และรู้จักหลีกเลี่ยงต่อสภาวะที่เสี่ยงต่อโรค อุบัติเหตุ ภัย และสิ่งเสพติด

6.4.2 พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ หมายถึง นักเรียนมีความร่าเริงแจ่มใส มี ความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าแสดงออก รู้จักควบคุมอารมณ์ตนเองให้แสดงออกได้เหมาะสมกับวัย และสถานการณ์ และรู้จักชื่นชมและแสดงออกทางดนตรี ศิลปะ การเคลื่อนไหว

6.4.3 พัฒนาการด้านสังคม หมายถึง นักเรียนมีวินัย รับผิดชอบ เชื่อฟังคำสอนของ พ่อแม่และครู มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักแบ่งปัน รู้จักเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น และประพฤติตนตาม วัฒนธรรมไทยและศาสนาที่ตนนับถือ

6.4.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา หมายถึง นักเรียนสนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัว ชักถาม อย่างตั้งใจและรักการเรียนรู้ มีความคิดรวบยอดกับสิ่งต่างๆ มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ มีทักษะทางภาษาที่เหมาะสมกับวัย และมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

6.5 สถานศึกษาระดับปฐมวัย หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ที่จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นปฐมวัย จัดขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ประโยชน์เฉพาะกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น โดยอาจเปิดสอนเฉพาะระดับปฐมวัย หรือเปิดสอนระดับ ปฐมวัยและประถมศึกษา หรือเปิดสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงมัธยมศึกษา

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

7.1 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงปัจจัยการบริหารของสถานศึกษา และวางแผนการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

7.2 สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองเพื่อร่วมกันจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้มีคุณภาพมาตรฐานมากยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นหลักฐานอ้างอิงในการวิจัย โดยครอบคลุมเนื้อหาตามที่นำเสนอต่อไปนี้คือ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย
  - 1.1 ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย
  - 1.2 แนวคิดและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
2. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
  - 2.1 ความหมายของความพึงพอใจ
  - 2.2 แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
  - 2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
3. ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
  - 3.1 ความหมายของปัจจัย
  - 3.2 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
4. การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

1.1 ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีอายุตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 5 ปี (5 ปี 11 เดือน 29 วัน) ซึ่งการจัดการศึกษาดังกล่าวจะมีลักษณะพิเศษที่แตกต่างไปจากระดับอื่นๆ ทั้งนี้เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่สำคัญต่อการวางรากฐานบุคลิกภาพและการพัฒนาทางสมอง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้มีชื่อเรียกต่างกันไปหลายชื่อ ซึ่งแต่ละโปรแกรมก็มีวิธีการ

และลักษณะในการจัดกิจกรรมซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยพัฒนาเด็กในรูปแบบต่าง ๆ กัน (วิภารัตน์ ประจันตะเสน 2555, น.8)

การจัดการศึกษาและหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง การให้การศึกษาและการจัดการเรียนรู้ ประสบการณ์ หรือกิจกรรมทั้งหลายให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ มีแบบแผน มีเป้าหมาย และมีผู้รับผิดชอบคือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา โดยมีงบประมาณและทรัพยากรอื่นๆ เช่น วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี สนับสนุนการดำเนินการให้เกิดผลตามเป้าหมายที่กำหนด (พัชรี ผลโยธิน 2560, น.6)

การจัดการสถานศึกษาปฐมวัย เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพ สามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เป็นผู้มีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลเต็มศักยภาพของเด็กแต่ละคน เป็นกำลังสำคัญที่จะพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต (วัฒนา มัคคสัน และอมรชัย ตันติเมธ 2555, น.6)

การจัดการศึกษาปฐมวัยควรมีส่วนช่วยให้เด็กเกิดพัฒนาการและการเรียนรู้อย่างเต็มที่ ซึ่งแนวคิดในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กในวัยนี้ทุกรูปแบบควรมีส่วนสำคัญดังที่มาสโซเกลียกล่าวเอาไว้ คือ เป็นการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทุกด้านนับตั้งแต่แรกเกิดจนถึงเริ่มเข้าเรียนในระดับโรงเรียน เป็นการวางพื้นฐานทางสุขภาพอนามัยให้กับเด็กตั้งแต่ต้นรวมทั้งเด็กที่มีข้อบกพร่องต่าง ๆ สิ่งแวดล้อมที่บ้านควรมีส่วนช่วยให้เด็กเจริญเติบโต และพัฒนาในทุก ๆ ด้าน พ่อแม่ควรเป็นครูคนแรกที่มีความสำคัญต่อลูก รวมถึงอิทธิพลจากที่บ้านควรมีผลต่อกระบวนการในการพัฒนาเด็ก (Massoglia. 1977, p.3 – 4)

ความสำคัญของการศึกษาปฐมวัยคือการที่ครูจะสอนได้ดีนั้นจำเป็นต้องศึกษาเด็ก ยิ่งกว่านั้นงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการทางสมองมนุษย์ยังเน้นความสำคัญของการศึกษาปฐมวัย โดยเฉพาะในช่วงของ 5 ของปีแรกของชีวิตว่าเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดสำหรับการเรียนรู้ และเด็กจำเป็นต้องได้รับการดูแล เอาใจใส่จากพ่อแม่หรือผู้ดูแลตั้งแต่แรกเกิดโดยให้ความรัก การโอบกอด สัมผัส พูดคุย และเล่นกับเด็กเพื่อให้สมองของเด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ การเข้าใจพัฒนาเด็กส่งผลดีต่อครูผู้สอนหลายประการ ผลดีประการหนึ่งคือ ช่วยให้ครูเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ของเด็กได้ดียิ่งขึ้น ยังสามารถวางแผนหลักสูตร การเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคนได้มากขึ้นศักยภาพ การเข้าใจพัฒนาเด็กส่งผลดีต่อครูผู้สอนหลายประการ ผลดีประการหนึ่งคือ ช่วยให้ครูเข้าใจกระบวนการเรียนรู้ของเด็กได้ดียิ่งขึ้น ยังสามารถวางแผนหลักสูตร การเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคนได้มากขึ้น (วิภารัตน์ ประจันตะเสน 2555, น.12)

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 บัญญัติคำว่า “การจัดการ” หมายถึง การสั่งงาน ควบคุมงาน ดำเนินงาน

องรี ฟาโยล์ (1949, p.11) ได้กล่าวถึงการจัดการว่าเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน คือ การวางแผน การจัดองค์กร การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม

ภารดี อนันต์นาวิ (2553, น.1) กล่าวว่า การจัดการหมายถึง เทคนิควิธีการเฉพาะซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กรและการควบคุมงาน มีการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายงานนั้นๆ

พัชสิริ ชมพุดำ (2552, น.5) กล่าวว่า การจัดการหมายถึง การดำเนินการในการวางแผนตัดสินใจ การจัดองค์กร การนำและการควบคุมทรัพยากรพื้นฐานขององค์กร อันได้แก่ ทรัพยากรการเงิน สินทรัพย์ถาวร ข้อมูลและทรัพยากรมนุษย์ เพื่อจะช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

พยอม วงศ์สารศรี (2552, น.18) ได้ให้คำจำกัดความ การจัดการเป็นศิลปะของการใช้บุคคลอื่นทำงานให้แก่องค์กร โดยการตอบสนองความต้องการ ความคาดหวัง และจัดโอกาสให้เขาเหล่านั้นมีความเจริญก้าวหน้าในการทำงาน

อนิวัช แก้วจำนง (2552, น.25) กล่าวว่า การจัดการหมายถึง กระบวนการในการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน โดยใช้การวางแผน การจัดองค์กร การจัดการทรัพยากรมนุษย์ การนำและการควบคุม รวมถึงมีการประสานการทำงานทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จะเห็นได้ว่า การจัดการเป็นกิจกรรมต่างๆ ที่ดำเนินไปในแนวทางที่จะบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อที่จะสร้างและรักษาไว้ซึ่งสภาวะที่เอื้ออำนวยต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ ด้วยความพยายามและร่วมมือกันของกลุ่มบุคคล

1.2 แนวคิดและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

1.2.1 แนวคิดและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

นภเนตร ธรรมบวร (2551, น.5-12) กล่าวว่า แนวคิดของนักปรัชญาในแต่ละยุคแต่ละสมัยที่มีผู้กล่าวถึงและเป็นที่ยอมรับ รวมตลอดถึงมีการประยุกต์ใช้กับการจัดการศึกษาปฐมวัยในปัจจุบันมีหลากหลายแนวคิด แต่จะขอนำเสนอแนวคิดที่สำคัญดังต่อไปนี้

1. จอห์น อโมส โคมินิอุส (John Amos Comenius ค.ศ. 1592-1670) โคมินิอุส เป็นนักการศึกษาชาวเชกโกสโลวาเกีย เป็นผู้เขียนหนังสือภาพ (picture books) สำหรับเด็กเป็นครั้งแรก หนังสือเล่มนี้เป็นคู่มือสำหรับครูในการฝึกประสาทสัมผัสและการศึกษาธรรมชาติ

โคมินิอุสมีความเชื่อว่า ทุกคนมีความเป็นมนุษย์เท่าเทียมกันไม่ว่าจะเป็นคนรวย คนจน คนชั้นสูง คนธรรมดา ผู้หญิงหรือผู้ชาย ทุกคนควรได้รับการศึกษาเหมือนกัน การศึกษาตั้งแต่เด็กยังเล็กอยู่ เขาเชื่อว่าเป็นวัยที่ง่ายต่อการปั้นเด็กๆ ควรได้เรียนจากการกระทำและเรียนโดย

การเล่น การศึกษาเป็นกระบวนการที่เริ่มตั้งแต่แรกเกิดและดำเนินต่อไปจนตลอดชีวิต การศึกษาควรเป็นไปตามลำดับขั้นของธรรมชาติ ครูจำเป็นต้องสังเกตลำดับขั้นตอนตามธรรมชาติดังกล่าวและจัดการเรียนรู้สำหรับเด็ก นอกจากนั้นคอมมิวนิสต์ ยังมุ่งเน้นความคิดรวบยอดพื้นฐานที่เราพูดถึงเสมอๆ ในปัจจุบัน คือ “การเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติ” (learning by doing) คอมมิวนิสต์พยายามส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเปิดโอกาสให้เด็กเล่นกับเพื่อนในวัยเดียวกัน

2. จอห์น ล็อก (John Locke ค.ศ. 1632-1714) จอห์น ล็อก ถือเป็นผู้ก่อตั้งปรัชญาการศึกษาสมัยใหม่ เขาได้เสนอทฤษฎีอิสรภาพเสรีภาพเป็นสิทธิมูลฐานของมนุษย์ ซึ่งเกิดจากความเป็นผู้มีเหตุผล เหตุผลเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์ตัดสินใจได้เองและเลือกเองได้โดยคำนึงถึงหลักการโดยไม่ต้องมีการบีบบังคับ มนุษย์ทุกคนจึงเป็นอิสระแก่กันและเท่าเทียมกัน ทั้งนี้เนื่องจากทฤษฎีทางการศึกษาของเขามีรากฐานอยู่บนวิธีการทางวิทยาศาสตร์ การศึกษาจิตใจ และการเรียนรู้ ล็อกมีความเชื่อว่าเด็กเปรียบเสมือนกับผ้าขาวสะอาด เด็กจะเติบโตเป็นบุคคลเช่นใดนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ที่ได้รับจากพ่อแม่ สังคม การศึกษา และโลกรอบตัว จอห์น ล็อกเชื่อว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาคือการพยายามทำให้มนุษย์เป็นผู้ที่มีเหตุผล

3. ฌอง ฌาค รูสโซ (Jean-Jacques Rousseau ค.ศ. 1712-1778) รูสโซ เป็นต้นกำเนิดของจิตวิทยาเด็ก เขาชี้ให้เห็นถึงพัฒนาการของเด็กปฐมวัยขั้นแรกคือในช่วง 5 ปีแรกของชีวิต ซึ่งรูสโซเน้นความสำคัญของกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย ส่วนขั้นที่ 2 คือช่วงอายุ 5-12 ปี เด็กจะเรียนรู้ได้ดีจากการได้รับประสบการณ์ตรงและจากการสำรวจสิ่งแวดล้อม รูสโซมีความเชื่อว่า เด็กก็คือเด็ก เด็กไม่ใช่ผู้ใหญ่ย่อส่วน เด็กเกิดมาพร้อมกับแนวโน้มที่จะเป็นคนดี เด็กเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงกับสิ่งแวดล้อม เด็กควรเติบโตไปตามธรรมชาติ แต่สังคมเป็นผู้ทำลายเด็ก รูสโซเสนอแนะว่าการศึกษาคควรสะท้อนความดีงามตามธรรมชาติของเด็ก และบรรยากาศการเรียนการสอนควรยืดหยุ่นได้โดยคำนึงถึงความต้องการ และความสนใจของเด็กเป็นหลักและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอนเด็กเล็กควรเป็นรูปธรรม

4. โจฮันน์ ไฮน์ริค เปสตาลอซซี (Johann Heinrich Pestalozzi ค.ศ. 1746-1827) เปสตาลอซซีเป็นนักศึกษาชาวอิตาลีเลียน-สวิส ซึ่งทฤษฎีทางการศึกษาที่คิดนั้นกลายเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย เปสตาลอซซีเชื่อว่าเด็กทุกคนมีความสามารถและมีความแตกต่างส่วนบุคคลในเรื่องความสนใจ ความต้องการ และความสามารถในการเรียนรู้ การศึกษาธรรมชาติถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการเรียนการสอน เปสตาลอซซีมุ่งเน้นความคิดของการจัดหลักสูตรแบบบูรณาการ (integrated curriculum) โดยการจัดการศึกษาให้เด็กเด็กควรรวมถึงการพัฒนาร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ เปสตาลอซซีเป็นผู้ริเริ่มคิดในเรื่องความพร้อม โดยต้องให้เวลาและประสบการณ์ต่างๆ เพื่อให้เด็กเกิดความเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเห็นว่าเด็กไม่ควรถูกบังคับให้เรียนรู้ด้วยการท่องจำ

5. เฟรดดริค ฟร็อบเอล (Friedrich Froebel ค.ศ. 1782-1852) เป็นชาวเยอรมัน ได้รับการยกย่องว่าเป็น “บิดาของการอนุบาลศึกษา” ฟร็อบเอลเน้นแนวคิดในการเรียนรู้หลักสูตร และการฝึกหัดครู นอกจากนี้ฟร็อบเอลยังเป็นบุคคลแรกที่ได้ออกแบบหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยโดยเฉพาะหลักสูตรของฟร็อบเอลเน้นความสำคัญของการเล่น และการพัฒนาศักยภาพของตนเอง ฟร็อบเอลมีความเชื่อว่าเด็กเล็กๆ เกิดมาพร้อมกับความรู้และทักษะที่สะสมอยู่ภายใน หน้าที่ที่สำคัญของครู คือ พยายามดึงความสามารถที่มีอยู่ภายในของเด็กออกมา และช่วยให้เด็กตระหนักถึงความสามารถของตนเอง

6. จอห์น ดิวอี้ (John Dewey ค.ศ. 1859-1952) ดิวอี้เป็นนักศึกษาวชาวอเมริกันที่ต่อต้านการเรียนการสอนแบบเก่าที่เน้นการเรียนแบบท่องจำ และอยู่ภายใต้การควบคุมอย่างเข้มงวดของครู จอห์น ดิวอี้ถือเป็นผู้ริเริ่มแนวคิดการศึกษาแบบก้าวหน้า (progressive education) ดิวอี้มีความเชื่อว่า เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การศึกษาควรมีความสัมพันธ์กับชีวิตปัจจุบันของเด็ก ดิวอี้เน้นความสำคัญของความรับผิดชอบต่อสังคมในระบอบประชาธิปไตย การสอนที่ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง โดยคำนึงถึงความสนใจและความสามารถของเด็ก หลักสูตรควรมีลักษณะที่ยืดหยุ่นได้ และสัมพันธ์กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็ก บทบาทของครู คือ เป็นผู้จัดเตรียมประสบการณ์ สภาพแวดล้อมให้กับเด็กเพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ หรือมีประสบการณ์ด้วยตนเอง เด็กควรมีเสรีภาพในด้านการคิด การแสดงออก โดยครูจะเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริม และวางแนวทางที่เหมาะสมแก่เด็กอย่างต่อเนื่องไป เขาเชื่อว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดให้กับเด็กควรมีความต่อเนื่อง และการเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อเด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างกระฉับกระเฉง (actively involved) และเด็กควรมีอิสรภาพทางการเรียน คำพูดที่ว่า “การเรียนรู้โดยการกระทำ” (learning by doing) เป็นปรัชญาที่สำคัญ ซึ่งดิวอี้เป็นนักการศึกษาที่มีวิธีคิดแบบวิทยาศาสตร์ คือ อาศัยเหตุผลและข้อมูลในการวิเคราะห์สิ่งต่างๆ และต้องมีการตั้งสมมติฐานก่อนจะตัดสินใจ เขาเชื่อว่าการพัฒนาสติปัญญาของเด็กจะต้องฝึกให้เด็กคิดแบบวิทยาศาสตร์และอย่างมีระบบ

7. มาเรีย มอนเตสซอรี (Maria Montessori ค.ศ. 1870-1952) ดร.มาเรียมอนเตสซอรีเป็นแพทย์หญิงคนแรกชาวอิตาลี ผู้คิดวิธีการสอนแบบมอนเตสซอรีขึ้นครั้งแรกโดยเริ่มจากการทำงานกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทำให้ค้นพบว่าเด็กต้องการการกระตุ้นและการจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม มอนเตสซอรีจึงคิดหาวิธีการที่จะช่วยเด็กให้มีพัฒนาการทางสติปัญญาและอารมณ์ เน้นวิธีการจัดสิ่งแวดล้อมทางกายภาพและจิตวิทยาที่จะช่วยในการเจริญเติบโตของเด็กจนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ คำนึงถึงพัฒนาการของเด็กเป็นสำคัญ โดยมุ่งส่งเสริมให้เด็กพัฒนาความสามารถและความสนใจของตนอย่างเต็มที่ ซึ่งต่อมาได้พัฒนาการสอนสำหรับเด็กปกติด้วย วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในห้องเรียนของมอนเตสซอรี เช่น โต๊ะและเก้าอี้ มีขนาดเหมาะสมกับตัวเด็ก อุปกรณ์ในการเรียนรู้จะมีหลากหลาย และเป็นลำดับขั้นตอน ทั้งนี้เพราะมอนเตสซอรีเชื่อว่า งานใดๆ

ก็ตามสามารถแบ่งเป็นลำดับชั้นย่อยๆ ได้ และโดยอาศัยกระบวนการดังกล่าว หลักสูตรของมอนเตสซอรีจะให้ความสำคัญกับการศึกษาทางด้านสัมผัส (education of the senses)

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยได้เริ่มมีตั้งแต่สมัยปลายศตวรรษที่ 15 โดยนักปราชญ์ชาวยุโรป ได้แก่ คอมมิวนิอุส รุสโซ และเปสตาลอซซี ได้มองเห็นความสำคัญในการให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย ให้สังคมตระหนักถึงความสำคัญของเด็ก แนวการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยควรมุ่งที่ตัวเด็ก โดยจัดให้สอดคล้องกับธรรมชาติและพัฒนาการ ต่อมา ฟร็อบเอล นักการศึกษาชาวเยอรมัน ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็นบิดาแห่งการอนุบาล ได้พัฒนาแนวการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก โดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง ซึ่งแนวคิดนี้ทำให้ประเทศต่างๆ หันมาสนใจและถือเป็นแบบแผน นับได้ว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยเกิดขึ้นในประเทศเยอรมันเป็นแห่งแรก และต่อมาแพร่หลายไปยังประเทศต่างๆ ในยุโรป ก่อนที่จะไปถึงสหรัฐอเมริกา และหลังจากนั้นจึงได้เผยแพร่ไปทั่วโลก

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ 2547, น.3-4) พัฒนาขึ้นมาโดยอาศัยแนวคิดต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก พัฒนาการของมนุษย์เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวมนุษย์ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมการเปลี่ยนแปลงในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาจะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นลำดับขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน เด็กแต่ละคนจะเติบโตและมีลักษณะพัฒนาการแตกต่างกันไปตามวัย โดยที่พัฒนาการเด็กปฐมวัยบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวเด็กอย่างต่อเนื่องในแต่ละวัย เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิจนถึงอายุ 5 ปี

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ การเรียนรู้ของมนุษย์เรามีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยเด็กจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเองและการเรียนรู้จะเป็นไปได้ดี ถ้าเด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว มีโอกาสคิดริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเอง รวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระ อบอุ่นและปลอดภัย ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก และเนื่องจากการเรียนรู้นั้นเป็นพื้นฐานของการพัฒนาการในระดับที่สูงขึ้น ทั้งคนเราเรียนรู้มาตั้งแต่เกิดตามธรรมชาติก่อนที่จะมาเข้าสถานศึกษา การจัดทำหลักสูตรจึงยึดแนวคิดที่จะให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงด้วยตัวเด็กเอง ในสภาพแวดล้อมที่เป็นอิสระ เอื้อต่อการเรียนรู้ และจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

3. แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตเด็กทุกคน เด็กจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสทำการทดลอง สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเอง การเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนาร่างกาย อารมณ์

จิตใจ สังคม และสติปัญญา จากการเล่นเด็กมีโอกาสเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย ได้ใช้ประสาทสัมผัสและการรับรู้ ผ่อนคลายอารมณ์ และแสดงออกถึงตนเอง เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น การเล่นจึงเป็นทางที่เด็กจะสร้างประสบการณ์เรียนรู้สิ่งแวดล้อม เรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่น กับธรรมชาติรอบตัว ดังนั้น หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จึงถือ “การเล่น” อย่างมีจุดมุ่งหมาย เป็นหัวใจสำคัญของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก

4. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม บริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่หรือแวดล้อมตัวเด็ก ทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกันไป หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยถือว่าผู้สอนจำเป็นต้องเข้าใจและยอมรับว่าวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมตัวเด็กมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ผู้สอนควรต้องเรียนรู้บริบททางสังคมและวัฒนธรรมของเด็กที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้เด็กได้พัฒนา เกิดการเรียนรู้ และอยู่ในกลุ่มคนที่มาจากพื้นฐานเหมือนหรือต่างจากตนได้อย่างราบรื่น มีความสุข

1.2.2 แนวคิดการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เด็กปฐมวัยเป็นเด็กที่มีช่วงอายุระหว่าง 4 - 6 ปี พัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และการพัฒนาจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจนต้องพาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขได้ทันท่วงที

เด็กปฐมวัยจัดอยู่ในระยะวัยทองของชีวิต โดยเฉพาะ 6 ปีแรก เป็นจังหวะทองของการสร้างเสริมพัฒนาการเด็ก เป็นการวางรากฐานของการพัฒนาความเจริญเติบโตทุกด้าน โดยเฉพาะทางด้านสมอง เพราะสมองเติบโตและพัฒนาเร็วที่สุด ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูในช่วงระยะนี้มีผลต่อคุณภาพของคนตลอดชีวิต

องค์ความรู้ด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัยและการพัฒนาสมอง จะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยตั้งแต่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก และบุคลากรที่ทำงานด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย มีแนวทางหลักการที่ชัดเจนที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัย และร่วมมือกันพัฒนาเด็กปฐมวัย ส่งเสริมพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาให้แข็งแรง เพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาไปสู่วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ที่มีความสมบูรณ์พร้อม เป็นคนดี คนเก่ง ที่มีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และประสบการณ์การเรียนรู้ในช่วงเด็กปฐมวัยยังเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ในวัยต่อไป และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

จากความสำคัญของพัฒนาการข้างต้น ได้มีผู้ให้ความหมายของพัฒนาการไว้หลายรูปแบบดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2536, น.125) กล่าวว่า พัฒนาการ (Development) หมายถึงการเปลี่ยนแปลงด้านการทำหน้าที่ (Function) และวุฒิภาวะ (Maturation) ของอวัยวะ

ระบบต่างๆ รวมทั้งตัวบุคคล ให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำสิ่งที่ยากสลับซับซ้อนมากขึ้น ตลอดจนการเพิ่มทักษะใหม่ๆ และความสามารถในการปรับตัวต่อสภาวะแวดล้อมหรือภาวะใหม่ในบริบทของครอบครัวและสังคม พัฒนาการของมนุษย์จำแนกเป็น 5 ด้านได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ

เท็ดคักดี สุขคง (2553) กล่าวว่า พัฒนาการ (Development) หมายถึง ความเจริญงอกงามเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพที่ติดต่อกันไปตั้งแต่มีการปฏิสนธิจนสิ้นชีวิต ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นไปตามลำดับขั้นจากระยะหนึ่งเพื่อไปสู่ความมีวุฒิภาวะ ทำให้มนุษย์มีลักษณะและความสามารถใหม่ๆ เกิดขึ้น

จูไรรัตน์ เปรมวรเวทย์ (2550) กล่าวว่า พัฒนาการ (Development) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ทั้งในด้านโครงสร้าง (Structure) และแบบแผน (Pattern) ของร่างกายทุกส่วนอย่างมีขั้นตอนและเป็นระเบียบแบบแผน นับแต่เริ่มปฏิสนธิจนกระทั่งเสียชีวิต ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงคุณภาพ (Quality) เพื่อให้บุคคลนั้นพร้อมจะแสดงความสามารถในการกระทำกิจกรรมใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับวัย

สรุปได้ว่า พัฒนาการ (Development) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ของร่างกายและวุฒิภาวะ (Maturation) นับแต่เริ่มปฏิสนธิจนกระทั่งเสียชีวิต ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงเชิงคุณภาพ (Quality) ให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดการพัฒนาเด็กปฐมวัย (พัชรี ผลโยธิน 2548, น.25-43) กล่าวว่า

1) แนวคิดการพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย คือ ความสามารถของร่างกายในการทรงตัวและเคลื่อนไหว โดยใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก รวมทั้งความรับผิดชอบส่วนตัวทางสุขอนามัย และในการพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านร่างกายสิ่งที่ควรตระหนักมีดังนี้

- (1) จัดสภาพแวดล้อมที่เปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้พัฒนาร่างกาย
- (2) จัดให้มีกิจกรรมการเล่นกลางแจ้งทุกวัน
- (3) ธรรมชาติของเด็กปฐมวัยต้องเล่น ต้องเคลื่อนไหวร่างกาย ต้องใช้อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับประสาทอย่างหลากหลาย

อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับประสาทอย่างหลากหลาย

การพัฒนาร่างกายเด็กปฐมวัยมีจุดหมายหลักที่สำคัญ 3 ประการ คือ

(1) เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ ได้แก่ การเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อใหญ่ โดยเฉพาะ แขน ขา การทรงตัวและความมั่นคงในการเคลื่อนไหวร่างกายในอิริยาบถต่างๆ เช่น เดิน วิ่ง กระโดด ก้าวกระโดด ฯลฯ รวมทั้งการควบคุมร่างกาย โดยการขว้าง การเตะ การจับ ฯลฯ

(2) เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก ได้แก่ การใช้และการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็กในการใช้มือและข้อมืออย่างคล่องแคล่ว ขณะที่กล้ามเนื้อเล็กพัฒนา เด็กจะสามารถ

แสดงออกทางทักษะการช่วยเหลือตนเอง และการใช้มือหยิบจับสิ่งของขนาดเล็ก เช่น กรรไกร เครื่องเขียน ฯลฯ โดยทั่วไปความสำเร็จของการใช้ทักษะกล้ามเนื้อเล็กจะเกิดหลังจากการพัฒนาของกล้ามเนื้อใหญ่

(3) เพื่อสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ได้แก่ การดูแลรักษาสุขอนามัย ความปลอดภัยของตนเองและของผู้อื่น ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาเด็กด้านร่างกาย ทั้งนี้ เด็กควรได้เรียนรู้ที่จะปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ดูแลรักษาความสะอาดร่างกายของตนเอง เรียนรู้ที่ระวังรักษาสุขภาพ และความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่นขณะที่ทำกิจกรรมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมทั้งเห็นคุณค่าของการรักษาความปลอดภัยในชีวิตประจำวัน เช่น การข้ามถนน การป้องกันอันตรายจากไฟ การรับประทานอาหาร ฯลฯ

2) แนวคิดการพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคม

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ หมายถึง ความสามารถในการรู้สึกและแสดงความรู้สึก เช่น รัก ชอบ เป็นสุข ฯลฯ รวมทั้งความสามารถในการแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆ ตลอดจนความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น จึงเกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสังคมซึ่งหมายถึง ความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น มีทักษะการปรับตัวอยู่ในสังคม มีความรับผิดชอบ ความเป็นตัวของตัวเอง รู้จักกาลเทศะ สามารถช่วยตนเองในชีวิตประจำวัน มีคุณธรรม รู้สึกผิดชอบชั่วดี และสามารถเลือกดำรงชีวิตในทางสร้างสรรค์ ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจและสังคมสิ่งที่ควรตระหนักมีดังนี้

(1) ลักษณะอารมณ์ของเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยที่อายุ 3-5 ขวบ เป็นเด็กเจ้าอารมณ์ ความรู้สึกของเด็กจะกลับไปกลับมา บางครั้งต้องการอิสระ บางครั้งต้องการพึ่งพิงผู้อื่น **ข**

(2) หน้าต่างของโอกาส (Windows of Opportunity) คือ ช่วงเวลาพิเศษที่สมองสามารถเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ได้ง่ายกว่าช่วงเวลาอื่น เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยได้ส่งเสริมพัฒนาการเฉพาะอย่างให้กับเด็ก เมื่อผ่านพ้นช่วงเวลานี้ไปโอกาสนั้นจะไม่กลับคืนมาอีก หรือฝึกได้ยาก หรือเด็กอาจทำไม่ได้เลย

(3) ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นความสามารถในการตระหนักถึงความรู้สึกของตนเองและความรู้สึกของผู้อื่น จนสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอง ทำให้ชี้้นำความคิด และการกระทำของตนได้อย่างสมเหตุสมผล

(4) ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ครูปฐมวัยอาจต้องดูแลเด็กที่มาจากวัฒนธรรมหลากหลายต่างกัน การเข้าใจในพฤติกรรมทางสังคมของเด็กแต่ละคน จึงมีความสำคัญและมีผลต่อบทบาทของครู วัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมของเด็ก ถึงแม้ครูปฐมวัยไม่สามารถคุ้นเคยกับบรรทัดฐาน (norms) คุณค่า (value) และความคาดหวัง(expectation) ของเด็กที่มีความต่างในวัฒนธรรมภายในชั้นเรียนของตนก็ตาม แต่ความเข้าใจของครู การยอมรับ และการมีสุนทรียะ

ชื่นชมในพื้นฐานวัฒนธรรมของเด็ก สามารถช่วยให้ครูแปลความหมายพฤติกรรม ความรู้สึก และความต้องการของเด็กได้ (Katz and McClellan 1997, p.53)

(5) การวางรากฐานเกี่ยวกับการพัฒนาการด้านสังคม มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิตเด็กปฐมวัยที่จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่มีความมั่นคง ปรับตัวได้ดีในสังคม และพร้อมที่จะเรียนรู้ มูนเนย์ (Mooney 2000) กล่าวว่า งานของอีริกสัน (Erikson) จะช่วยให้นักการศึกษาปฐมวัยเข้าใจว่าเด็กพัฒนาพื้นฐานทางสุขภาพจิต อารมณ์ และสังคมอย่างไร อีริกสันมีแนวคิดที่ว่า พัฒนาการแต่ละระยะจะต้องสมบูรณ์ ความสำเร็จในแต่ละระยะจะมีผลถึงระยะต่อไปของพัฒนาการ บุคลิกภาพจะดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับพัฒนาการในแต่ละระยะ อีริกสันชี้ให้เห็นว่า คนเราจะเกิดความขัดแย้งทางจิตใจในแต่ละลำดับขั้น ตั้งแต่ในวัยทารกถึงวัยสูงอายุ โดยจะเกิดขึ้นเป็นคู่ๆ ในแต่ละลำดับขั้น เช่น ความไว้วางใจผู้อื่นกับความไม่ไว้วางใจ ซึ่งเกิดในวัยทารก ความเป็นตัวของตัวเองกับความละอายไม่แน่ใจในเด็กวัยเตาะแตะ ความคิดริเริ่มกับความรู้สึกผิดในวัยเด็กเล็ก ฯลฯ ถ้าบุคคลสามารถแก้ข้อขัดแย้ง ซึ่งเกิดขึ้นในแต่ละวัยนี้ได้ ก็จะประสบความสำเร็จในขั้นตอนการพัฒนาของวัยนั้น และก้าวไปสู่วัยอื่นๆ ตามลำดับ หากแก้ข้อขัดแย้งไม่ได้ การพัฒนาในวัยนั้นจะไม่สมบูรณ์

3) แนวคิดการพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสติปัญญา

พัฒนาการด้านสติปัญญา หมายถึง ความสามารถในการเรียนรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ กับตนเอง การรับรู้ การสังเกต การจดจำ การวิเคราะห์ การรู้คิด การใช้เหตุผล การแก้ปัญหา จินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนการสังเคราะห์ ซึ่งเป็นความสามารถเชิงสติปัญญาในระดับสูง ความสามารถดังกล่าว แสดงออกด้วยการกระทำ และการใช้ภาษาสื่อความหมาย (เพ็ญพิไล ฤทธาคนานนท์, น.2543)

จุดหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสติปัญญา

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ได้ระบุจุดหมายทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสติปัญญา (กระทรวงศึกษาธิการ, น.2546) ไว้ดังนี้

(1) จุดหมายการพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสติปัญญาของเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี คือ

- ก. เพื่อให้เด็กสื่อความหมายและใช้ภาษาได้เหมาะสมกับวัย
- ข. เพื่อให้เด็กสนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว

(2) จุดหมายการพัฒนาสติปัญญาของเด็กอายุ 3-5 ปี คือ

- ก. เพื่อให้เด็กใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
- ข. เพื่อให้เด็กมีความสามารถในการคิด และแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
- ค. เพื่อให้เด็กมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- ง. เพื่อให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

อรุณี หรตล (2548, น.26-27) ได้กล่าวถึงพัฒนาการเด็กวัย 3-5 ปีไว้ ดังนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย เด็กวัยนี้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในเรื่อง ความสูงและน้ำหนัก แม้ว่าอัตราการเจริญเติบโตของเด็กวัยนี้จะช้ากว่าวัยทารกก็ตาม กล้ามเนื้อที่ใช้ ในการเคลื่อนไหว เช่น กล้ามเนื้อมือ กล้ามเนื้อเท้า ยังทำงานไม่ประสานกันดีพอ โดยเฉพาะกล้ามเนื้อ มือและกล้ามเนื้อตา ทำให้เด็กยังไม่สามารถเขียนหนังสือได้ดี เด็กวัยนี้ชอบเคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง มีความคล่องแคล่วว่องไวในการเดิน การวิ่ง การหยิบจับ และการช่วยตนเอง สามารถควบคุม และ บังคับการทรงตัวได้ดี ทำให้เด็กวัยนี้พร้อมที่จะออกกำลังและเคลื่อนไหวในลักษณะต่างๆ การสัมผัส หรือการใช้มือมีความละเอียดขึ้น

2. พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ การแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กวัยนี้รุนแรงกว่า วัยทารก เมื่อมีอารมณ์จะแสดงออกอย่างเต็มที่ ไม่มีปิดบังซ่อนเร้น แต่จะเกิดเพียงชั่วครู่แล้วหายไป การที่เด็กเปลี่ยนแปลงอารมณ์ง่ายเพราะมีความสนใจระยะสั้น ไม่สนใจอะไรนาน เมื่อมีสิ่งใดน่าสนใจ ก็จะเปลี่ยนอารมณ์ไปตามสิ่งนั้นๆ มีผู้กล่าวว่าเด็กปฐมวัยเป็นวัยเจ้าอารมณ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเด็ก เล่นนานและหักโหมเกินไป ชัดขึ้นไม่ยอมนอนกลางวัน ห่วงเล่น เด็กส่วนมากรู้สึกว่าตนสามารถทำ กิจกรรมต่างๆ ได้มากกว่าที่ผู้ใหญ่อนุญาตให้ทำ และชัดเจนที่จะอยู่ในขอบเขตที่ผู้ใหญ่วางไว้ นอกจากนี้ยังโกรธเมื่อไม่สามารถทำสิ่งที่ตนเองคิดว่าจะทำได้สำเร็จ รู้สึกผิดหวังและเกรี้ยวกราด แต่ เมื่อมีโอกาสได้เล่นกับเพื่อนหรือทำกิจกรรมกับบุคคลอื่นมากขึ้นและเมื่อมีอายุมากขึ้น ระดับความ รุนแรงและการเปลี่ยนแปลงอารมณ์ของเด็กจะลดน้อยลง

3. พัฒนาการด้านสังคม เด็กเริ่มเสริมสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมครั้งแรกใน ครอบครัวโดยมีปฏิสัมพันธ์กับบิดา มารดา และญาติพี่น้อง เมื่อโตขึ้นต้องไปสถานศึกษา เด็กเริ่มเรียนรู้ การติดต่อและการมีสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในวัยเดียวกัน เด็กได้ เรียนรู้ปรับตัวให้เข้าสังคมกับเด็กอื่นพร้อมๆ กับรู้จักร่วมมือในการเล่นกับกลุ่มเพื่อนเจตคติและ พฤติกรรมทางสังคมของเด็กจะก่อขึ้นในวัยนี้และจะฝังแน่นยากที่จะเปลี่ยนแปลงในวัยอื่นๆ ต่อไป ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า พฤติกรรมทางสังคมของเด็กวัยนี้ มี 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกนั้นเป็น ความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ และลักษณะที่สองเป็นความสัมพันธ์กับเด็กในวัยใกล้เคียงกัน

4. พัฒนาด้านสติปัญญา ความคิดของเด็กวัยนี้มีลักษณะยึดตนเองเป็นศูนย์กลางยังไม่สามารถเข้าใจความรู้สึกของคนอื่น เด็กมีความคิดเพียงแต่ว่าทุกคนมองสิ่งต่างๆ รอบตัว และรู้สึก ต่อสิ่งต่างๆ เหมือนตนเอง ความคิดของตนเองเป็นใหญ่ที่สุด เมื่ออายุ 4-5 ปี เด็กสามารถโต้ตอบหรือ มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุสิ่งของที่อยู่รอบตัวได้ สามารถจะสิ่งต่างๆ ที่ได้กระทำซ้ำกันบ่อยๆ ได้ดี เรียนรู้สิ่ง ต่างๆ ได้ดีขึ้น แต่ยังอาศัยการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ แก้ปัญหาการลองผิดลองถูก จากการรับรู้มากกว่าการใช้เหตุผล ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวพัฒนาอย่างรวดเร็วตามอายุที่เพิ่มขึ้น ใน ส่วนของพัฒนาการทางภาษา เด็กวัยนี้เป็นระยะเวลาของการพัฒนาภาษาอย่างรวดเร็ว โดยมีการ

ฝึกฝนการใช้ภาษาจากการทำกิจกรรมต่างๆ ในรูปของการพูดคุย การตอบคำถาม การเล่าเรื่อง การเล่านิทานและการทำกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษา ในสถานศึกษา เด็กปฐมวัยสามารถใช้ภาษาแทนความคิดของตน และใช้ภาษาในการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่นได้ คำพูดของเด็กวัยนี้อาจทำให้ผู้ใหญ่บางคนเข้าใจว่าเด็กรู้มากแล้ว แต่ที่จริงเด็กยังไม่เข้าใจความหมายของคำและเรื่องราวลึกซึ้งนัก

ดังนั้นพัฒนาการด้านร่างกาย หมายถึง การเติบโตทางด้านร่างกาย ปรากฏออกมาในภาพของสุขภาพอนามัย ในด้านรูปร่างและสัดส่วนของร่างกาย

พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ หมายถึง ความสามารถในการรู้สึกและแสดงความรู้สึกของเด็ก โดยที่เด็กสามารถควบคุมแสดงออกอย่างเหมาะสม

พัฒนาการด้านสังคมหมายถึงความสามารถของเด็กในการช่วยเหลือตนเองและสร้างสัมพันธภาพกับเพื่อน ปรับตัวในการเล่นหรืออยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

พัฒนาการด้านสติปัญญา หมายถึงความสามารถของเด็กในการรับรู้ การเข้าใจสิ่งต่างๆ การใช้เหตุผล การแก้ปัญหา

หลักพัฒนาการของเด็กปฐมวัย สามารถแบ่งออกเป็นประเด็นต่างๆ โดยยึดหลักของพัฒนาการมนุษย์ ดังนี้ (สุชา จันทน์เอม. 2542 : 40)

1. องค์ประกอบของพัฒนาการ พัฒนาการของเด็กปฐมวัยเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ขององค์ประกอบสำคัญ 2 อย่าง คือ

1.1 วุฒิภาวะ (Maturation) หมายถึง สภาวะการเปลี่ยนแปลงของร่างกายที่เกิดขึ้นถึงระดับการแสดงศักยภาพที่มีอยู่ในตัวเด็กแต่ละคน ในระยะใดระยะหนึ่งที่กำหนดตามวิถีทางของธรรมชาติ และนำมาซึ่งความสามารถกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้เหมาะสมกับวัย ศักยภาพที่เด็กแสดงออกมาในเวลาอันสมควรนี้ หรือที่เรียกว่าระดับวุฒิภาวะ (Maturity) มีอยู่ในตัวเด็กตั้งแต่กำเนิด และถูกกำหนดโดยพันธุกรรมด้วยเหตุนี้ระดับวุฒิภาวะของเด็กที่จะแสดงความสามารถอย่างเดียวกัน อาจแสดงออกมาในช่วงเวลาที่ต่างกันก็ได้ เช่น โดยทั่วไปเด็กจะวาดรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้ ประมาณอายุ 4 ปี เด็กบางคนอาจจะทำได้เร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์นี้ ขึ้นอยู่กับความสามารถในการควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อ และความสัมพันธ์ของมือและตา รวมทั้งทักษะการรับรู้เกี่ยวกับรูปร่าง

1.2 การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลจากประสบการณ์ที่ได้รับ หรือจากการปฏิบัติ อบรมสั่งสอน และการปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความต้องการและความสนใจของเด็ก ทำให้ความสามารถต่างๆ ของเด็กถูกนำออกมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่ ทั้งนี้การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยมีขอบเขตจำกัดทั้งช่วงเวลา ความสนใจที่สั้นและเนื้อหาที่เป็นรูปธรรม ตลอดจนวิธีการเรียนรู้ในรูปแบบของการเล่น ที่เด็กได้ลงมือกระทำ ศึกษา ค้นคว้า สำรวจสิ่งรอบตัวตามความพอใจของตนเองและเก็บสะสมเป็นประสบการณ์ส่วนบุคคล เช่น

เด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีหนังสือนิทานและของเล่น รวมทั้งมีผู้ปกครองที่เอาใจใส่เล่านิทานหรือแนะนำการอ่าน มักจะเรียนรู้การอ่านได้อย่างรวดเร็ว กว่าเด็กที่ไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร พัฒนาการของเด็กปฐมวัย เป็นผลของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างวุฒิภาวะและการเรียนรู้ กล่าวคือ วุฒิภาวะมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นกับการเรียนรู้ ถ้าขาดอย่างใดอย่างหนึ่ง ความสามารถบางอย่างอาจไม่เกิดขึ้นหรือเกิดช้ากว่าที่ควรได้ เช่น ความสามารถในการใช้ภาษา เด็กที่มีวุฒิภาวะในการพูด จะสามารถเปล่งเสียงพูดออกมาได้เอง แต่ถ้าไม่ได้รับการสอนภาษาพูดก็จะใช้ภาษาพูดไม่ได้เลย ในทางตรงกันข้าม เด็กที่ยังไม่บรรลุวุฒิภาวะในการพูด ถึงแม้ว่าจะได้รับการศึกษาพิเศษภาษาพูดมากสักเพียงใด ก็ไม่อาจพูดได้ ถ้าเด็กยังไม่พัฒนาถึงวุฒิภาวะนั้น จึงเห็นได้ว่าเด็กแต่ละคนมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองตามกำหนดเวลาเฉพาะของพัฒนาการนั้นๆ โดยธรรมชาติ อันก่อนความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปตามขั้นตอนของพัฒนาการ โดยมีสภาพแวดล้อมช่วยเสริมต่อพัฒนาการให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ช่วงเวลาที่เด็กสามารถพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มที่นี้ เรียกว่าระยะพอเหมาะ (Optimal Period) ลักษณะพฤติกรรมที่เด็กสามารถแสดงออกเมื่ออยู่ในขั้นพัฒนาการนั้นๆ เรียกว่า พัฒนาการตามวัย (Developmental Task) เด็กที่แสดงพฤติกรรมตามขั้นพัฒนาการได้พอเหมาะก็บววัย จะถือว่ามีการพัฒนาการสมวัย

2. แบบแผนของพัฒนาการ พัฒนาการของเด็กปฐมวัยทุกคนเปลี่ยนแปลงไปตามแบบแผนเดียวกัน คือ

2.1 แบบแผนของพัฒนาการ เด็กปฐมวัยทุกคนมีลำดับขั้นของพัฒนาการเหมือนกัน เปลี่ยนแปลงไปตามขั้นตอนอย่างต่อเนื่องและมีทิศทางก้าวหน้าโดยไม่ข้ามขั้น และไม่มีการหยุดนิ่งอยู่กับที่ พัฒนาการในขั้นต้นจะเป็นพื้นฐานของพัฒนาการในขั้นต่อไปที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น เช่น ความสามารถในการวาดรูป เด็กเล็กจะสามารถใช้กล้ามเนื้อแขนและมือในการเคลื่อนไหวลากเส้นโยงไปมาอย่างไม่ทิศทาง จนสามารถบังคับกล้ามเนื้อนิ้วได้มากขึ้นในการควบคุมการลากเส้นอย่างมีทิศทางตามความต้องการและสามารถวาดรูปคล้ายของจริงได้ในที่สุด

2.2 การเปลี่ยนแปลงทางด้านปริมาณ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่สังเกตได้ชัดเจนสามารถวัดได้ โดยเฉพาะการเพิ่มขนาดของรูปร่างและอวัยวะส่วนต่างๆของร่างกาย เมื่อเด็กอายุมากขึ้นและได้รับสารอาหารที่เพียงพอตามความต้องการของร่างกาย ขนาดของร่างกายก็จะขยายใหญ่ขึ้น สาวนสูงและน้ำหนักก็เพิ่มขึ้น รวมทั้งการแสดงออกถึงขีดความสามารถในด้านต่างๆ ก็เพิ่มขึ้นด้วย เช่น การเรียนรู้คำศัพท์มากขึ้น ความจำเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ เพิ่มขึ้น เป็นต้น ในช่วงปฐมวัยนี้การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างร่างกายเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ และเกิดจากการเจริญเติบโตของกระดูกและกล้ามเนื้อ ทำให้เด็กมีรูปร่างผอมและสูงขึ้น

2.3 การเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่สลับซับซ้อนเกี่ยวข้องกับกลไกในการทำงานภายในร่างกายที่ก่อให้เกิดความสามารถใหม่ๆ เช่น ก่อนที่จะใช้คำพูด

สื่อความหมายคล้ายผู้ใหญ่ได้ จะต้องผ่านกระบวนการหลายขั้นตอนเกี่ยวกับการใช้ภาษา เช่น การฟัง การเปล่งเสียง การแยกความแตกต่างของเสียง การเลียนเสียง การเรียนรู้ความหมายและอื่นๆมาเป็นลำดับ

2.4 ความสัมพันธ์ของพัฒนาการแต่ละด้าน พัฒนาการของเด็กเกิดจากการเปลี่ยนแปลงหลายด้านผสมผสานกัน พัฒนาการทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ และจิตใจ สังคม สติปัญญา มีความสำคัญเสมอภาคและเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันหมด การเปลี่ยนแปลงของพัฒนาการด้านหนึ่งย่อมส่งผลให้พัฒนาการด้านอื่นเปลี่ยนแปลงไปด้วย ทั้งในทางบวกและทางลบ เช่น เด็กที่มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์มักเคลื่อนไหวคล่องแคล่ว สามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีอารมณ์แจ่มใส รู้จักควบคุมอารมณ์ เข้ากับผู้อื่นได้ดี และมีความสนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัว ในทางตรงกันข้าม เด็กที่สุขภาพไม่ดี มักประสบปัญหาด้านการเจริญเติบโตของร่างกายล่าช้า หรือหยุดชะงักชั่วขณะหนึ่ง อารมณ์หงุดหงิด มีอาการเซ้าซี้ม ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นยาก และขาดสมาธิในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ

2.5 ลักษณะเด่นของพัฒนาการ แต่ละช่วงของการเปลี่ยนแปลงตามขั้นตอนของพัฒนาการ ลักษณะบางอย่างอาจพัฒนาเร็วกว่าลักษณะอื่นและสังเกตเห็นเด่นชัดได้ เช่น ในช่วงอายุ 3 ปี เด็กจะเริ่มรับรู้และสังเกตความแตกต่างทางเพศ เมื่ออายุ 4 ปี จะช่างซักถาม สนใจเล่นร่วมกับผู้อื่น พออายุ 5 ปี จะชอบความเป็นอิสระ เป็นตัวของตัวเอง ลักษณะเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นปกติ เมื่อเด็กอายุมากขึ้นก็จะพัฒนาไปตามวุฒิภาวะและจากมวลประสบการณ์ทั้งหลายที่ได้รับ

2.6 ความคาดหวังของพัฒนาการ พัฒนาการมนุษย์เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีขั้นตอนและได้ถูกกำหนดไว้อย่างแน่นอน จึงสามารถทำนาย คาดหวังความสามารถและพฤติกรรมตามขั้นพัฒนาการในแต่ละช่วงวัยของเด็กอย่างคร่าวๆ ได้ ทั้งนี้เมื่อเด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านอย่างเหมาะสมตามวุฒิภาวะและความพร้อม พัฒนาการก็สามารถดำเนินไปด้วยดีสมวัย หากมีอุปสรรคหรือความผิดปกติเกิดขึ้นในช่วงใดของพัฒนาการ ก็ย่อมส่งผลต่อแบบแผนพัฒนาการขั้นต่อไปให้หยุดชะงักเบี่ยงเบนไปจากเกณฑ์ปกติและอาจส่งผลกระทบยาวไปจนตลอดชีวิตได้

2.7 ความเสื่อมของพัฒนาการ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา มีทั้งการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะหรือความสามารถใหม่ๆ และความเสื่อมหรือการสูญเสียคุณลักษณะหรือความสามารถเดิมบางอย่าง เช่น เด็กสูญเสียฟันน้ำนมก่อนจึงเกิดฟันแท้เข้ามาแทนที่ เด็กจะพูดเสียงอ้อแอ้ที่ฟังไม่รู้เรื่องก่อนจึงพูดชัดเจนขึ้นมาในช่วงบั้นปลายของชีวิต การเสื่อมมีมากกว่าการพัฒนา

3. ลักษณะของพัฒนาการ พัฒนาการของเด็กปฐมวัยทุกด้านมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างแน่นแฟ้นและมีทิศทางพัฒนาที่แน่นอน คือ

3.1 พัฒนาการด้านร่างกาย หมายถึง การเปลี่ยนแปลงลักษณะทางร่างกาย เริ่มต้นจากส่วนบนไปสู่ส่วนล่าง (Cephalous – Caudal Development) และจากแกนกลางไปสู่

ส่วนข้าง (Proximal-Distal Development) สำหรับความสามารถทางการเคลื่อนไหวร่างกายจะพัฒนาทักษะทางการเคลื่อนไหวทั่วไป ไปสู่การเคลื่อนไหวแบบเจาะจง

3.2 พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึก จะพัฒนาจากการรับรู้ความรู้สึกทั่วไปไปสู่ความรู้สึกที่ละเอียดลึกซึ้ง จากการรับรู้ความรู้สึกของตนเองไปสู่การรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น

3.3 พัฒนาการด้านสังคม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการติดต่อและสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น จะพัฒนาจากความผูกพันใกล้ชิด พี่งาพ่อแม่ในครอบครัว ไปสู่การพึ่งตนเอง และการปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

3.4 พัฒนาการด้านสติปัญญา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงความสามารถทางการรู้คิด จะพัฒนาจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสและการรู้คิดเชิงรูปธรรม (Concrete Thought) ไปสู่ความเข้าใจในการใช้สัญลักษณ์ (Symbolic Thought) แล้วจึงรู้จักคิดเป็นนามธรรม (Abstract Thought) รวมทั้งความคิดที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentric Thought) ไปสู่การใช้ความคิดที่มีเหตุผล (Reasoning)

4. อัตราของพัฒนาการ ชัดความสามารถตามพัฒนาการของเด็กปฐมวัยแต่ละคนจะเร็วหรือช้ากว่าอัตราที่เป็นเกณฑ์ปกติได้และมีความแตกต่างกัน คือ

4.1 ความแตกต่างภายในบุคคล (Intra-Individual Differences) ธรรมชาติได้กำหนดให้พัฒนาการของระบบและส่วนต่างๆ ของร่างกายภายในตัวเด็กแต่ละคน มีอัตราการเจริญเติบโตไม่เท่ากันในช่วงอายุหนึ่งๆ ของบุคคลนั้นเช่นกัน ในช่วงวัยทารก พัฒนาการทางร่างกายเป็นไปอย่างรวดเร็ว ต่อมาในช่วงปฐมวัย พัฒนาการของสมองอยู่ในอัตราสูงกว่าการเจริญเติบโตของอวัยวะอื่นๆ เป็นต้น

4.2 ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Inter-Individual Differences) แม้ว่าเด็กทุกคนจะมีแบบแผนของพัฒนาการเหมือนกันและพัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน แต่ความสามารถที่จะพัฒนาให้ไปถึงจุดเดียวกันเมื่ออายุเท่ากัน อาจแตกต่างกันได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากระดับวุฒิภาวะที่ถูกกำหนดโดยพันธุกรรม และประสบการณ์ที่ได้รับจากสภาพแวดล้อม จะเป็นตัวกระตุ้นหรือขัดขวางศักยภาพ การแสดงความสามารถของเด็กแต่ละคน

จากความรู้ทางด้านพัฒนาการเด็กปฐมวัยนั้นเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์มากสำหรับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการเด็กในช่วงปฐมวัย ซึ่งหากบุคคลดังกล่าวมีความเข้าใจในพัฒนาการของเด็กก็จะเป็นข้อมูลความรู้ในการนำไปใช้เพื่อการพัฒนา ตลอดจนประยุกต์ความรู้เพื่อส่งเสริม สนับสนุนด้านการพัฒนาเด็กต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554, น.11-12) กล่าวว่า มาตรฐานด้านผู้เรียนมี 4 มาตรฐาน 17 ตัวบ่งชี้ได้แก่

มาตรฐานที่ 1 เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย

- 1.1 มีน้ำหนักส่วนสูงเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน
- 1.2 มีทักษะการเคลื่อนไหวตามวัย
- 1.3 มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพของตน
- 1.4 หลีกเลี่ยงต่อสภาวะที่เสี่ยงต่อโรค อุบัติเหตุ ภัยและสิ่งเสพติด

มาตรฐานที่ 2 เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- 2.1 ร่าเริงแจ่มใส มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง
- 2.2 มีความมั่นใจและกล้าแสดงออก
- 2.3 ควบคุมอารมณ์ตนเองได้เหมาะสมกับวัย
- 2.4 ชื่นชมศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักธรรมชาติ

มาตรฐานที่ 3 เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม

- 3.1 มีวินัย รับผิดชอบ เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ครูอาจารย์
- 3.2 มีความซื่อสัตย์สุจริต ช่วยเหลือแบ่งปัน
- 3.3 เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้
- 3.4 ประพฤติตนตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่ตนนับถือ

มาตรฐานที่ 4 เด็กมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา

- 4.1 สนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัว ชักถามอย่างตั้งใจและรักการเรียนรู้
- 4.2 มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่เกิดจากประสบการณ์
- 4.3 มีทักษะทางภาษาที่เหมาะสมกับวัย
- 4.4 มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
- 4.5 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

การเรียนรู้

ดังนั้น พัฒนาการด้านร่างกาย หมายถึงนักเรียนมีน้ำหนักส่วนสูงเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน มีทักษะการเคลื่อนไหวตามวัย มีสุขนิสัยในการดูแลสุขภาพของตน หลีกเลี่ยงต่อสภาวะที่เสี่ยงต่อโรค อุบัติเหตุ ภัย และสิ่งเสพติด

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ หมายถึงนักเรียนร่าเริงแจ่มใส มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองมีความมั่นใจและกล้าแสดงออก ควบคุมอารมณ์ตนเองได้เหมาะสมกับวัย ชื่นชมศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักธรรมชาติ

พัฒนาการด้านสังคม หมายถึงนักเรียนมีวินัย รับผิดชอบ เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ ครูอาจารย์ มีความซื่อสัตย์สุจริต ช่วยเหลือแบ่งปัน เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ประพฤติตนตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่ตนนับถือ

พัฒนาการด้านสติปัญญา หมายถึง นักเรียนสนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัว ชักถามอย่างตั้งใจและรักการเรียนรู้ มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่างๆที่เกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้ มีทักษะทางภาษาที่เหมาะสมกับวัย มีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

1.2.3 รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย

กุลยา ตันติผลชีวะ (2551, น.12-13) กล่าวว่า การศึกษาปฐมวัย มีพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงไปตามบริบทของสังคม ลักษณะการจัดการศึกษาของแต่ละโรงเรียนแต่ละท้องถิ่นอาจแตกต่างกัน เป็นอิสระทางการศึกษาซึ่งโรงเรียนอนุบาลหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถใช้รูปแบบการจัดการศึกษาเป็นของตนเอง ไม่สามารถจำแนกหรือเปรียบเทียบกันได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยในรูปใดหรือของโรงเรียนใดดีที่สุด ขึ้นอยู่กับความเชื่อ สถานการณ์ เหตุการณ์ และบริบทของสังคมของที่นั้นๆ นับเนื่องถึงปัจจุบัน การจัดการศึกษาปฐมวัย จำแนกได้เป็น 3 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 การจัดการศึกษาปฐมวัยแบบเน้นพัฒนาการ หรือแบบเตรียมความพร้อมเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ให้ความสำคัญกับพัฒนาการของเด็ก ซึ่งได้รับการพัฒนามาตั้งแต่เริ่มมีการศึกษาอนุบาลของฟร็อบเอล หลักการสำคัญของรูปแบบ คือ เป็นการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการเด็กอย่างครอบคลุมทุกด้านทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญา โดยแต่ละประสบการณ์ที่เด็กได้รับต้องมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน และเป็นไปตามความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคลทั้งทางชีวภาพ สังคม และวัฒนธรรม โดยเด็กต้องได้เรียนจากประสบการณ์ตรงและบริบทของชุมชน หลังจากมีการปฏิรูปการศึกษา ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบเตรียมความพร้อมมากขึ้นและมีการพัฒนาอย่างมีระบบ

รูปแบบที่ 2 การจัดการศึกษาปฐมวัยแบบเน้นหน้าที่หรือแบบเน้นวิชาการ เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งการนำไปใช้ด้วยการจัดการเรียนการสอนให้เด็กอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ซึ่งการจัดการศึกษาโดยเน้นวิชาการนี้ ได้รับการคัดค้านอย่างมากในปัจจุบัน เหตุเป็นเพราะการเรียนอ่าน คัด เขียน เป็นการเร่งและฝืนพัฒนาการของเด็ก ซึ่งยังไม่พร้อม ซึ่งตรงข้ามกับรูปแบบที่ 1 ที่ให้ความสำคัญกับเด็กและพัฒนาการของเด็ก

รูปแบบที่ 3 การจัดการศึกษาปฐมวัยแบบเน้นสถานการณ์หรือตามอัธยาศัย เป็นการเรียนการสอนอิสระ โดยผู้ปกครองหรือครอบครัวเป็นผู้จัดการเรียนการสอนเองได้ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า โรงเรียนบ้าน (Home school) ซึ่งหมายถึง การจัดการศึกษาในครอบครัว ที่ครอบครัวเป็นผู้วางแผนกิจกรรมการเรียนการสอนและจุดประสงค์ให้แก่เด็กที่เป็นสมาชิกของครอบครัว โดยกิจกรรมส่วนใหญ่เกิดขึ้นที่บ้าน มีผู้ปกครอง ทำหน้าที่เป็นครู หรือ เป็นผู้กำกับดูแลกิจกรรมการศึกษานั้น

วัฒนา ปุณฺณฤทธิ (2542, น.22-28) กล่าวถึงรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทยไว้ดังนี้

1. การจัดการศึกษาปฐมวัยในรูปแบบโรงเรียน การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับ จึงทำให้มีหลายหน่วยงานให้ความสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการและรับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับนี้ ซึ่งประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐและเอกชน โดยที่จะมีลักษณะการดำเนินการและวัตถุประสงค์เฉพาะตนของหน่วยงาน มีหลายหน่วยงานที่เข้ามารับผิดชอบและดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัยในรูปแบบโรงเรียน ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการที่เป็นหน่วยงานหลัก โดยมีหน่วยงานย่อยในการรับผิดชอบงาน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยแต่ละหน่วยงานมีลักษณะการดำเนินงานที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะของแต่ละหน่วย สำนักงานนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย

2. การจัดการศึกษาปฐมวัยในรูปแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้มีความร่วมมือโดยหน่วยงานหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชนท้องถิ่น

การจัดสถานศึกษา

กุลยา ตันติผลชีวะ (2551, น.14-15) กล่าวว่า ศึกษาปฐมวัยเป็นบริการที่สังคมให้ความสนใจมากขึ้น เพราะนอกจากการให้การดูแลแก่เด็กแล้ว เด็กยังได้รับการส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ได้รับการเตรียมความพร้อมในการช่วยเหลือตัวเอง และการเตรียมเข้าเรียนในระบบโรงเรียนด้วย แต่เนื่องจากพัฒนาการของเด็กแต่ละช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิด ถึง 6 ขวบ มีความแตกต่างกันมาก เด็กต้องการการดูแล และการศึกษาต่างกัน อีกทั้งการศึกษาปฐมวัยมิได้เป็นการศึกษาภาคบังคับ จึงทำให้มีการจัดการศึกษาปฐมวัยหลากหลายรูปแบบ ในแง่สถานศึกษาสามารถแบ่งได้เป็น 4 ลักษณะดังนี้

สถานเลี้ยงเด็ก (Nursery) เป็นสถานที่ให้การดูแลแก่เด็กแรกเกิดถึง 1 ขวบ ถึง 2 ขวบ

โรงเรียนเด็กเล็ก (Nursery school) เป็นสถานที่สำหรับการให้การดูแลและการศึกษาแก่เด็ก อายุ 1 ขวบครึ่ง ถึง 5 ขวบ ไม่มีการจัดชั้นเรียน อาจเรียนคละอายุหรือแยกการเรียนตามกลุ่มอายุ

โรงเรียนอนุบาล (Kindergarten) เป็นสถานที่จัดการศึกษาอย่างเป็นระบบสำหรับเด็กอายุ 3 ขวบ ถึง อายุ 6 ขวบ มีการจัดชั้นเรียนอย่างชัดเจน

โรงเรียนบ้าน (Home school) เป็นการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยที่บ้าน โดยผู้ปกครองเป็นผู้กำกับการศึกษาให้แก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดไปจนถึงเข้าโรงเรียนประถมศึกษา หรืออาจมากกว่าขึ้นอยู่กับเจตนาและความตั้งใจของผู้ปกครอง

1.2.4 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ 2547, น.3) กล่าวว่า การศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่พัฒนามาจากความต้องการการดูแลและเลี้ยงเด็กของสังคม ระยะเริ่มแรกเป็นเรื่องของการเลี้ยงเด็ก ต่อมาเป็นเรื่องของการอนุบาล ในปี ค.ศ.1950 สหรัฐอเมริกามีปัญหาการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างครอบครัวและสภาวะทางสังคมเปลี่ยนไป มีผลทำให้การจัดการศึกษาอนุบาลขยายขอบเขตจากการศึกษาที่จัดให้กับเด็กอายุ 3-6 ขวบ เป็นการให้การดูแลและการศึกษาแก่เด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 8 ขวบ และใช้คำว่า การศึกษาปฐมวัย (Early Childhood Education) ซึ่งหมายถึง การบริการ การดูแล และการให้การศึกษากับเด็กแรกเกิดถึงอายุ 8 ขวบ โดยจัดเป็นระบบเรียกว่า Educare ทำให้การจัดการศึกษาเด็กขยายขอบเขตครอบคลุมการดูแลเด็กทารก การดูแลเด็กเล็ก และโรงเรียนอนุบาล (Woodill in Woodill,et.al., 1992, p.14-15)

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

วิสัยทัศน์

มุ่งพัฒนาเด็กให้มีความพร้อมทั้ง 4 ด้าน คือ มีร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพจิตดี มีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ ประหยัด รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม มีประเพณีวัฒนธรรม และมีความเป็นไทย มีความสามารถในการคิด การ และช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย มีนิสัยรักการอ่าน ใช้ภาษาสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ ปฏิบัติงานเป็นสมาชิกที่ดี และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ภารกิจ

1. จัดกิจกรรมส่งเสริม สุขภาพกาย และสุขภาพจิต
2. จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
3. จัดกิจกรรมส่งเสริมรักการอ่าน และการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน
4. จัดกิจกรรมเสริมสร้างในการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติและประเพณี

วัฒนธรรมท้องถิ่น

5. จัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหา และการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างหลากหลายโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

7. จัดบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้

8. พัฒนาครูและบุคลากรที่จัดการศึกษาปฐมวัย

9. พัฒนาสื่อ/แหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม ปลอดภัย และส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียน

10. พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพโดยชุมชน และผู้ปกครองมีส่วนร่วม

11. ส่งเสริม สิทธิโอกาสทางการศึกษาให้ครอบคลุมผู้เรียนทุกประเภท หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดประสบการณ์ให้เด็กอายุ 3-5 ปี จะต้องยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล โดยต้องคำนึงถึงความสนใจ และความต้องการของเด็กทุกคน ทั้งเด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้ หรือเด็กที่มีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส เพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุล โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้น ของพัฒนาการสูงสุดตามศักยภาพและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข เป็นคนดีและคนเก่งของสังคม และสอดคล้องกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา สภาพเศรษฐกิจ สังคม โดยความร่วมมือจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น

หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนเรียนรู้้อย่างเหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดู หรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุล และเต็มตามศักยภาพ โดยมีสาระสำคัญดังนี้

- ประเภท
1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุก
- ความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึง
  3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
  4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและมี
- ความสุข
5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการ
- พัฒนาเด็ก
- จุดหมาย
- หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งเน้นให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย
- ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ
- สังคม และสติปัญญา เมื่อเด็กจบการศึกษาระดับปฐมวัย เด็กจะบรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึง
- ประสงค์ดังนี้
1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
  2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและ
- ประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
  4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
  5. ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออก
- กำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
  7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
  8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมใน
- ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
  10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
  11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
  12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้
- โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
- ความรู้คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัย หรือพัฒนาการตามธรรมชาติ เมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้นๆ ขณะเดียวกันจะต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของเด็กอายุ 3-5 ปี มีดังนี้

เด็กอายุ 3 ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

- กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้
- รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว
- เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้
- เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้
- ใช้กรรไกรมือเดียวได้

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก
- ชอบที่จะให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม
- กลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดน้อยลง

พัฒนาการด้านสังคม

- รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง
- ชอบเล่นแบบคู่ขนาน
- เล่นสมมติได้
- รู้จักรอคอย

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- สำรวจสิ่งต่างๆ ได้เหมือนกันและต่างกันได้
- บอกชื่อของตนเองได้
- ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา
- สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น ๆ ได้
- สนใจนิทานและเรื่องราวต่างๆ
- ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองง่ายๆ และแสดงท่าทางเลียนแบบได้
- รู้จักใช้คำถาม “อะไร”
- สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่าย ๆ ได้
- อยากรู้ อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว

เด็กอายุ 4 ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

- กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้
- รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสองข้าง
- เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้
- เขียนรูปลิ่มเหลี่ยมตามแบบได้
- ตัดกระดาษเป็นเส้นตารางได้
- กระฉับกระเฉงไม่ชอบอยู่เฉย

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์
- เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น
- ชอบทำทนายผู้ใหญ่
- ต้องการให้มีคนฟัง คนสนใจ

พัฒนาการด้านสังคม

- แต่งตัวได้ด้วยตนเอง ไปห้องส้วมได้เอง
- เล่นร่วมกับผู้อื่นได้
- รอคอยตามลำดับก่อน - หลัง
- แบ่งของให้ผู้อื่น
- เก็บของเล่นเข้าที่ได้

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- จำแนกสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้
- บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้
- พยายามแก้ปัญหาของตนเองได้หลังจากได้รับคำชี้แนะ
- สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง
- สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น
- รู้จักใช้คำถาม “ทำไม”

เด็กอายุ 5 ปี

พัฒนาการด้านร่างกาย

- กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้

- รับผิดชอบต่อภาระที่กระตือรือร้นจากพื้นที่ด้วยมือทั้งสอง
- เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว
- เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้
- ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด
- ใช้กล้ามเนื้อเล็กได้ดี เช่น ตัดกระดาษ ผูกเชือกกรองเท้า
- ยึดตัว คล่องแคล่ว

พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ

- แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม
- ชื่นชมความสามารถผลงานตนเองและผู้อื่น
- ยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง

พัฒนาการด้านสังคม

- ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง
- เล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้
- พบผู้ใหญ่รู้จักไหว้ ทำความเคารพ
- รู้จักขอบคุณ เมื่อรับของจากผู้ใหญ่
- รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

พัฒนาการด้านสติปัญญา

- บอกความแตกต่างของกลิ่น สี เสียง รส รูปร่าง จำแนกและจัดหมวดหมู่

ของสิ่งของได้

- บอกชื่อ – สกุล และอายุของตนเองได้
- พยายามหาวิธีแก้ปัญหด้วยตนเอง
- สนทนาโต้ตอบ/เล่นเป็นเรื่องราวได้
- สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นและแปลกใหม่
- รู้จักใช้คำถาม “ทำไม” “อย่างไร”
- เริ่มเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม
- นับเลขปากเปล่าได้ 1-20

2. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

2.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ ตรงกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษว่า satisfaction เป็นทัศนคติที่เป็นนามธรรมไม่สามารถมองเห็นเป็นรูปร่างได้ จึงเป็นการยากที่จะวัดความพึงพอใจโดยตรง แต่สามารถวัดได้โดยทางอ้อมโดยการวัดความคิดเห็นของบุคคลเหล่านั้น และการแสดงความคิดเห็นนั้นจะต้องตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงจึงสามารถวัดความพึงพอใจนั้นได้ ความพึงพอใจเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของงานที่บรรลุเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพ อันเป็นผลจากการได้รับการตอบสนองต่อแรงจูงใจหรือความต้องการของแต่ละบุคคลในแนวทางที่เขาประสงค์ มีการนิยามความหมายไว้แตกต่างกันดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2556) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจ หมายถึง รักและชอบใจ

นักวิชาการและผู้วิจัยหลายท่าน ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ เช่น

จิราพร กำจัดทุกข์ (2552) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เป็นการยอมรับ ความรู้สึกยินดี ความรู้สึกชอบในการได้รับบริการหรือการได้รับการตอบสนองตามความคาดหวังหรือความต้องการที่บุคคลนั้นได้ตั้งไว้

อุทัยวรรณ สุดใจ (2545) กล่าวว่า หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยอาจจะเป็นในเชิงประมาณค่าว่าความรู้สึกหรือทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นเป็นไปในทางบวกหรือทางลบ

สมบัติ บารมี (2551) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกเป็นสุขที่เกิดจากทัศนคติทางด้านบวกที่มีต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นทั้งจากภายในและภายนอกของปัจเจกบุคคล

สุวรรณา สะแหละ (2547) ให้ความหมายความพึงพอใจว่า หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดจากทัศนคติ ความต้องการที่เป็นไปตามความคาดหวัง ถ้าความต้องการได้รับการตอบสนอง ความพึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

ประยูทธ พวงทอง (2549) ให้ความหมายความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจเป็นท่าที ความรู้สึกความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือปัจจัยต่างๆ ภายหลังจากที่ได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้นมาแล้ว ความรู้สึกพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อได้รับสิ่งที่ต้องการ หรือบรรลุจุดหมายในระดับหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้น หากความต้องการหรือจุดหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง

ประเสริฐศักดิ์ ฉันทศิริเดชา (2550) ให้ความหมายความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นจากทัศนคติ ความต้องการที่เป็นไปตามความคาดหวัง ถ้าต้องการได้รับการตอบสนองความพึงพอใจก็จะเกิดขึ้น

วรางคณา วัฒนพานิช (2554) ให้ความหมายความพึงพอใจว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งความพึงพอใจมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับทัศนคติหรือกล่าวได้ว่าความพึงพอใจเป็นเพียงปฏิกิริยาด้านความรู้สึกต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้นที่แสดงออกมาในด้านทัศนคติด้านบวกหรือด้านลบที่ได้รับการตอบสนองและไม่ได้รับการตอบสนอง

ธมกร ดุลยปกรณ์ชัย (2556) ให้ความหมายความพึงพอใจว่า หมายถึง ความรู้สึก ความพอใจ ความประทับใจ ความชอบและความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งต่างๆ เป็นความรู้สึกที่ดีชอบและพอใจของบุคคล อันเป็นผลเนื่องมาจากแรงจูงใจที่ได้รับ ทำให้เกิดความรู้สึกตั้งใจและเต็มใจที่จะปฏิบัติสิ่งนั้นกัน อีกทั้งเป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลตอบแทนและเป็นไปตามเป้าหมาย

วอลเลสเตอร์ (Wallerstein, 1971) ให้ความหมายของความพึงพอใจ ไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับความสำเร็จตามความมุ่งหมาย หรือเป็นความรู้สึกขั้นสุดท้ายที่ได้รับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์

กู๊ด (Good, 1973) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึงคุณภาพ หรือระดับความพึงพอใจซึ่งเป็นผลมาจากความสนใจและเจตคติของบุคคลที่มีต่องานของเขา

วูลแมน (Wolman : 1973) ให้ความหมายของความพึงพอใจ ไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่มีความสุขเมื่อได้รับผลสำเร็จตามความคาดหวังของความต้องการหรือแรงจูงใจ

สรุปความหมายของความพึงพอใจ หมายถึงความรู้สึกหรือทัศนคติอย่างหนึ่งที่เป็นนามธรรม ไม่สามารถเห็นรูปร่างได้ เป็นไปตามความคาดหวังเมื่อดำเนินการต่างๆแล้วบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งใจเอาไว้ ความรู้สึกที่เป็นการยอมรับ ความรู้สึกชอบ ความรู้สึกที่ยินดีกับการปฏิบัติงาน ทั้งการให้บริการและการรับบริการในทุกสถานการณ์ ทุกสถานที่

2.2 แนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจไว้ดังนี้

วรูม (Vroom อังโน จีราพร วีรหงส์, 2538) กล่าวว่า ทัศนคติและความพึงพอใจในสิ่งหนึ่งสามารถใช้แทนกันได้เพราะทั้งสองคำนี้จะหมายถึงผลที่ได้จากการที่บุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในสิ่งนั้น ทัศนคติด้านบวกจะแสดงให้เห็นสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้น

ล็อก (Locke อังโน ไมตรี วิไลกิจ, 2539) กล่าวว่า ได้สังเกตเกี่ยวกับธรรมชาติและ การดำเนินการตามความต้องการดังนี้

1. ความต้องการไม่ใช่เหตุแห่งความแตกต่างของบุคคล เพราะว่าบุคคลมีความต้องการพื้นฐานเหมือนกัน

2. ความต้องการไม่มีที่สิ้นสุดแต่จะเปลี่ยนไปเรื่อยๆและไม่เคยทำให้เกิดความพึงพอใจ

3. ความต้องการยังคงมีอยู่ต่อไปเรื่อยๆ เพราะบุคคลยังคงขาดความสำนึกถึงความต้องการ

4. ความต้องการนำไปสู่กิจกรรมที่แตกต่างกัน

เชอริงตัน (Cherrington อ้างใน ประยูทธ พวงทอง, น.2549) ได้กล่าวถึงความต้องการของมนุษย์ก่อนที่จะเกิดความพึงพอใจ โดยมีลำดับขั้นดังนี้

1. ความต้องการของบุคคลมีไม่เป็นที่สิ้นสุด และเป็นลำดับขั้น
2. ความต้องการที่ไม่สมบูรณ์ จะนำบุคคลไปสู่ข้อสรุปที่สำคัญบนความต้องการนั้น
3. ความต้องการในระดับที่ต่ำกว่ามักมีความพึงพอใจมาก่อน ก่อนที่ความต้องการในระดับที่สูงกว่าจะตามมา

สรุปได้ว่าแนวคิดและหลักการที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ ความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เป็นจุดที่ก่อให้เกิดความพึงพอใจ และความต้องการยังคงมีอยู่ต่อไปเรื่อยๆ โดยความต้องการในระดับที่ต่ำกว่ามักมีความพึงพอใจมาก่อน ก่อนที่ความต้องการในระดับที่สูงกว่าจะตามมา

2.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นได้จากการจูงใจในการทำงานให้เกิดผลสำเร็จ ทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ จูงใจให้คนชอบและรักการปฏิบัติงาน เป็นการกระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจให้แก่บุคคลในองค์กรให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีนักวิชาการหลายท่านได้ศึกษา และให้คำจำกัดความสรุปเอาไว้ ซึ่งมีดังต่อไปนี้

2.3.1 ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Need

Hierarchy)

สมาน อีควูมิ (2551) ได้กล่าวถึงทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Hierarchy of Needs) เป็นทฤษฎีทั่วไปเกี่ยวกับการจูงใจของมนุษย์ โดยมีสมมติฐานว่ามนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีที่สิ้นสุดเมื่อความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างหนึ่งอาจจะยังไม่หมดไป ความต้องการอีกอย่างหนึ่งก็จะเกิดขึ้น ซึ่งความต้องการจะเป็นไปตามลำดับ 5 ลำดับ ได้แก่

1. ความต้องการพื้นฐาน (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานหรือเป็นความต้องการขั้นแรกของบุคคลแต่ละบุคคล ตัวอย่างความต้องการขั้นนี้ได้แก่ อาหาร ยา เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มและที่อยู่อาศัย ความต้องการในสิ่งเหล่านี้ เป็นความต้องการที่จำเป็นแก่ร่างกาย
2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความรู้สึกที่ต้องการความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งรวมถึงความก้าวหน้าและความอบอุ่นใจ
3. ความต้องการทางด้านความรัก (Love and Belonging Needs) ความต้องการทางด้านนี้ที่รวมเอาความต้องการทางด้านมิตรภาพ ความรักและการเป็นเจ้าของไว้ด้วยในแง่

ของหลักการเป็นบุคคล เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการทางกายและความต้องการมั่นคงปลอดภัย ก็จะมีความต้องการทางด้านความรักเกิดขึ้นตามมา โดยทั่วๆไปความต้องการนี้ไม่ได้รับการตอบสนองมักจะมีผลกระทบต่อจิตใจของบุคคล

4. ความต้องการทางด้านการมีชื่อเสียง (Esteem Needs) โดยทั่วไปความต้องการนี้ได้รับรวมเอาความรู้สึกส่วนตัว ในความสำเร็จและการตระหนักรู้ หรือการได้รับการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น ในแง่ของหลักการบุคคลที่ต้องการให้บุคคลอื่นยอมรับในความสามารถของพวกตน มักจะให้ความสนใจเกี่ยวกับความสำเร็จ ชื่อเสียง เกียรติยศ โอกาสต่างๆที่จะทำให้พวกตนได้รับการส่งเสริมสนับสนุน

5. ความต้องการความสำเร็จสมหวังในชีวิต (Self-Actualization Needs) ความต้องการนี้เป็นความต้องการขั้นสุดยอดของบุคคล หลังจากความต้องการขั้นต่างๆ ได้รับการตอบสนองมาแล้ว โดยทั่วไปบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่บรรลุความต้องการในขั้นนี้จะมีรู้สึกยอมรับตนเอง จะมีความสามารถในการแก้ไขปัญหาและมีความรู้สึกที่ตัวเองมีความไม่ลำเอียงเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกัน จะมีความปรารถนาในเรื่องความสันโดษ

2.3.2 ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg's two factors theory)

ธมกร ดุลยปรกรณ์ชัย (2556) ได้กล่าวถึงทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ซเบิร์ก ว่า ได้พัฒนาทฤษฎีการจูงใจของเขาขึ้นมาจากการศึกษาค้นคว้าวิจัยโดยวิธีการสัมภาษณ์นักบัญชีและวิศวกร 200 คน จากภาคธุรกิจและภาคอุตสาหกรรมที่เมืองพิทสเบิร์ก มลรัฐเพนซิลเวเนีย สหรัฐอเมริกา จากผลการวิเคราะห์คำตอบที่ได้รับเฮิร์ซเบิร์ก ได้ข้อสรุปว่าคนเรามีความต้องการที่แยกออกจากกันโดยอิสระอยู่ 2 ประเภท ไม่ขึ้นอยู่ระหว่างกันและมีผลกระทบต่อพฤติกรรมของคนในการทำงานเขาค้นพบว่าเมื่อคนมีความรู้สึก ไม่พอใจต่องานของพวกเขาพวกเขาจะพูดสภาพแวดล้อมการทำงานของพวกเขา ในทางกลับกันเมื่อพวกเขามีความรู้สึกที่ดีต่องานของพวกเขาพวกเขาจะพูดถึงงานโดยตัวของมันเอง เฮิร์ซเบิร์ก เรียกความต้องการกลุ่มแรกว่าปัจจัยจูงใจ (Motivating Factors) หรือ “ตัวทำให้พอใจ” กลุ่มที่สองว่าปัจจัยอนามัย (Hygiene Factors) หรือ “ตัวทำให้ไม่พอใจ” ปัจจัยทั้งสองกลุ่มนี้มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและไม่พอใจในการทำงานแตกต่างกันไป

ปัจจัยจูงใจ (Motivating Factors) หรือปัจจัยการกระตุ้น คือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพอใจในงาน ปัจจัยกลุ่มนี้มีความสัมพันธ์โดยตรงกับธรรมชาติของงานหรือเนื้อหาของงานและรางวัลตอบแทนอันเป็นผลมาจากการปฏิบัติงาน ซึ่งได้แก่

1. ความสำเร็จในการทำงาน (Achievement)
2. การได้รับการยอมรับนับถือ (Recognition)
3. ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ (Work itself)
4. ความรับผิดชอบ (Responsibility)

5. ความก้าวหน้า (Advancement)

เฮิร์ชเบิร์ก พบว่า ปัจจัยเหล่านี้เกี่ยวข้องกับงานโดยตรง เพื่อจูงใจให้คนชอบและรักการปฏิบัติงาน เป็นการกระตุ้นให้เกิดความพึงพอใจให้แก่บุคคลในองค์กรให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ปัจจัยอนามัยหรือปัจจัยคำจุน (Hygiene Factors) เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไม่พอใจในงานหรือเป็นตัวทำให้เกิดความไม่พอใจในงาน ส่วนใหญ่มักจะมี ความเกี่ยวข้องกับระหว่างตัวคนกับองค์การและสิ่งแวดล้อมภายนอกของงานซึ่งได้แก่

นโยบายการบริหารงานของหน่วย (Company Policy and Administration)

1. โอกาสที่จะได้รับความก้าวหน้าในอนาคต (Possibility growth)
2. ความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้บังคับบัญชาผู้ใต้บังคับบัญชาเพื่อนร่วมงาน (Interpersonal relation Superior, Subordinate, Peers)

3. เงินเดือน (Salary)
4. สถานะของอาชีพ (Status)
5. ความเป็นอยู่ส่วนตัว (Personnel life)
6. ความมั่นคงในงาน (Security)
7. สถานการณ์ทำงาน (Working Conditions)
8. เทคนิคของผู้บังคับ (Supervisor Technical)
9. ความต้องการอำนาจ (The Need of Power)

เฮิร์ชเบิร์ก พบว่า ถ้าบุคคลถูกให้ด้วยปัจจัยกลุ่มนี้ไม่เพียงพอ จะเกิดความไม่พอใจในงาน ไม่เต็มที่จะทำงาน หรือเกิดความเบื่อหน่ายต่องาน ถ้าบุคคลขาดปัจจัยนี้มากๆ อาจจะทนอยู่ในหน่วยงานไม่ได้ แต่ถ้าได้จัดปัจจัยกลุ่มนี้ให้แก่คนงานอย่างเพียงพอ ก็จะช่วยลดความไม่พอใจลงได้

2.3.3 ทฤษฎีการจูงใจ ERG ของเคลย์ตัน แอลเดอเฟอร์ (Clayton Alderfer)

เป็นทฤษฎีความต้องการซึ่งกำหนดลำดับขั้นตอนของความต้องการ แอลเดอเฟอร์ (Alderfer) ได้ชี้ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างความต้องการในระดับต่ำและความต้องการในระดับสูงซึ่งเกี่ยวข้องกับความต้องการของมาสโลว์ (Maslow) 5 ประการ โดยเขาได้ทำการจัดกลุ่มของความต้องการให้เป็น 3 ประเภทดังนี้

1. ความต้องการอยู่รอด (Existence Needs) เป็นความต้องการในระดับต่ำสุด และมีลักษณะเป็นรูปธรรม (Concrete) ประกอบด้วยความต้องการของทฤษฎีของมาสโลว์

(Maslow) คือความต้องการพื้นฐานทางร่างกาย (Physiological Needs) และความต้องการความมั่นคงปลอดภัย (Security Needs)

2. ความต้องการความสัมพันธ์ (Related Needs) เป็นความต้องการที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมน้อยลง ประกอบด้วยความต้องการด้านสังคมตามทฤษฎีของมาสโลว์และรวมไปถึงความต้องการความปลอดภัยและความต้องการได้รับการยอมรับนับถือ

3. ความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth Needs) เป็นความต้องการในระดับสูงสุดในระดับความต้องการของ แอลเดอร์เฟอร์ (Alderfer) และมีความเป็นรูปธรรมต่ำสุด ประกอบด้วยความต้องการการยกย่องและความต้องการประสบความสำเร็จตามทฤษฎีความต้องการมาสโลว์ (Maslow) (Esteem Needs and Self-actualization Needs)

2.3.4 ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคเคลแลนด์ (McClelland's achievement motivation theory)

McClelland (อ้างถึงใน จันทรจิรา พิทักษ์ 2550, น.32-33) ได้ระบุพฤติกรรมของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ต้องมีคุณลักษณะของผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงไว้ 6 ลักษณะ คือ

1. กล้าเสี่ยงพอสมควร
2. ขยันขันแข็ง
3. รับผิดชอบต่อตนเอง
4. ต้องการทราบแน่ชัดถึงผลการตัดสินใจของตนเอง
5. มีการทำนาย หรือคาดการณ์ไว้ล่วงหน้า
6. มีทักษะในการจัดระบบงาน

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ McClelland ได้เน้นแรงจูงใจพื้นฐานของบุคคล 3 ประการ ได้แก่

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะกระทำการใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยพยายามแข่งขันกับมาตรฐานอันดีเลิศ จะมีความรู้สึกเป็นทุกข์ กังวลใจ ไม่สบายใจ เมื่อประสบความสำเร็จหรืออุปสรรค

2. แรงจูงใจใฝ่สมาคม (Affiliate Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะยอมรับของคนอื่น ต้องการเป็นที่นิยมของคนอื่น ต้องการมีเกียรติยศชื่อเสียงในสังคม สิ่งเหล่านี้เป็นแรงจูงใจที่จะทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรม เพื่อให้ได้มาซึ่งการยอมรับจากบุคคลอื่น

3. แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motive) หมายถึง ความปรารถนาที่จะได้มาซึ่งอิทธิพลเหนือกว่าคนอื่นในสังคม ผู้ที่พยายามควบคุมสิ่งต่างๆ เพื่อให้ตนเองบรรลุความต้องการ ที่มีอิทธิพลเหนือกว่าบุคคลอื่น

2.3.5 ทฤษฎีการจูงใจของ Alderfer

จุมพล หนิมพานิช (2544, น.65) ทฤษฎีของ Alderfer เป็นการนำทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของ Maslow มาปรับปรุงใหม่โดยแบ่งลำดับความต้องการเป็น 3 ชั้น หรือเป็น 3 กลุ่ม ตามที่ได้กล่าวข้างต้น สารหรือรายละเอียดของความต้องการแต่ละชั้นตามแนวคิดของ Alderfer มีดังนี้

1. ความต้องการด้านการคงอยู่หรือด้านการดำรงชีวิต Alderfer ได้รวมเอาความต้องการด้านร่างกายและความต้องการด้านความมั่นคงปลอดภัยของทฤษฎี Maslow เข้ามาไว้ด้วยกัน ความต้องการนี้ถือว่าเป็นความต้องการขั้นต่ำ ตัวอย่าง ของความต้องการด้านนี้ ได้แก่ อาหาร อากาศ น้ำ การจ่ายค่าจ้าง สภาพการทำงาน

2. ความต้องการด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ความต้องการด้านนี้ได้รวมเอาความต้องการด้านความรักและความต้องการด้านการเป็นเจ้าของของทฤษฎีของ Maslow เข้าไว้ด้วยกัน ความต้องการชั้นนี้ถือเป็นความต้องการลำดับถัดมา ตัวอย่างของความต้องการด้านนี้ ได้แก่ ความสัมพันธ์ทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

3. ความต้องการด้านความเจริญก้าวหน้า ความต้องการชั้นนี้ได้รวมเอาความต้องการด้านชื่อเสียงและความต้องการด้านความสำเร็จสมหวังในชีวิตเข้าด้วยกัน ความต้องการด้านนี้ถือเป็นความต้องการลำดับสูงสุด

สรุปว่าแนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจกล่าวถึงความต้องการที่เป็นแรงจูงใจพื้นฐานของบุคคล ที่จะให้เกิดความพึงพอใจในงานและทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้งานที่ทำอยู่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลบรรลุตามวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

สรุปทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ มีทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ (Maslow's Need Hierarchy) ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg's two factors theory) ทฤษฎีการจูงใจ ERG ของเคลย์ตัน แอลเดอเฟอ์ (Clayton Alderfer) ทฤษฎีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของแมคเคลแลนด์ (McClelland's achievement motivation theory) ทฤษฎีการจูงใจของ Alderfer

3. ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

3.1 ความหมายของปัจจัย

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 บัญญัติคำว่า “ปัจจัย” หมายถึง เหตุอันเป็นทางให้เกิดผล หนทาง

อนันต์ ธิคำ (2544) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ปัจจัย” หมายถึงเหตุหรือการกระทำใดๆ ที่สนับสนุนเข้าไปมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา

ดังนั้น ปัจจัย หมายถึง สิ่งที่เป็นเหตุก่อให้เกิดแรงจูงใจในการกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ตั้งไว้

3.2 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

สถานศึกษา

ประไพ นิลน้อย (2548) ได้กล่าวว่า ปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนเอกชน ระดับชั้นก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ได้แก่

1. ปัจจัยด้านผู้บริหารและครู
2. ปัจจัยด้านคุณภาพนักเรียน
3. ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
4. ปัจจัยด้านทำเลที่ตั้ง
5. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
6. ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย

รัชนิยา พุนทรัพย์ (2548) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือกสถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร ได้แก่

1. ปัจจัยด้านครูผู้สอน
2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมสถานศึกษา
3. ปัจจัยด้านการอำนวยความสะดวกและการบริการ
4. ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน
5. ปัจจัยด้านการประสานสัมพันธ์กับชุมชน

อัญชลี เอโกบล (2548) ได้กล่าวว่ากล่าวว่าการตัดสินใจเลือกสถานศึกษาให้บุตรหลานในระดับก่อนประถมศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 แขวงบางไผ่ เขตภาษีเจริญ ได้แก่

1. ปัจจัยด้านการบริการ
2. ปัจจัยด้านบุคลากร
3. ปัจจัยด้านอาคารสถานที่
4. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและทำเลที่ตั้ง
5. ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน
6. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

พจนี รัตนมณี (2547) ได้กล่าวว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลชวนชื่น ได้แก่

1. ปัจจัยด้านบุคลากร (ครู)
2. ปัจจัยด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน
3. ปัจจัยด้านสื่อการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม
4. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของผู้ปกครอง
5. ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายและค่าบริการ
6. ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

สุภาวดี กิตติไชย (2549) ได้กล่าวว่าปัจจัยในการตัดสินใจของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลสุวิชา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการได้แก่

1. ปัจจัยด้านหลักสูตรการเรียนการสอน
2. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน
3. ปัจจัยด้านการให้บริการของโรงเรียน
4. ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา

จันจิรา พิทักษ์ (2550) ได้กล่าวว่าปัจจัยลักษณะของสถานศึกษาที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในระดับอนุบาลของโรงเรียนในเขตบางแค สังกัด กรุงเทพมหานคร ได้แก่

1. ปัจจัยด้านวิชาการ
2. ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถานศึกษา
3. ปัจจัยด้านอาคารสถานที่
4. ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
5. ปัจจัยด้านบุคลากร
6. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับชุมชน

สุธาสิณี ประสานวงศ์ (2550) ได้กล่าวว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งเด็กเข้าเรียนระดับการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่

1. แนวทางการจัดประสบการณ์
2. บุคลากร
3. สื่อการเรียนการสอน
4. การจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่
5. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน

6. การให้บริการและการอำนวยความสะดวกอื่น

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2543) ได้กล่าวว่า แนวคิดหลักการและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมและพัฒนาการของเด็กอย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ โดยมีหลักการบริหารในปัจจุบันด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านการบริหารโรงเรียน
2. ด้านครู
3. ด้านการเรียนการสอน
4. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมอาคารสถานที่
5. ด้านการบริการ
6. ด้านโภชนาการ
7. ด้านด้านค่าธรรมเนียมการเรียนการสอนและอื่นๆ
8. ด้านการติดตามและประเมินผล
9. ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน

จากการรวบรวมปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจผู้ปกครองในการเลือกสถานศึกษา จากงานวิจัยของนักวิชาต่างๆ ผู้วิจัยจึงนำมาสังเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ดังนี้

1. ปัจจัยด้านครู
  2. ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน
  3. ด้านการบริการ
  4. ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
  5. ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ
  6. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนและชุมชน
- 1) ปัจจัยด้านครู

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 บัญญัติไว้ว่า “ครู” หมายถึง “ครู” ไว้ว่าผู้สั่งสอนศิษย์ ผู้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 4 นิยามความหมายคำว่า “ครู” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ ในสถานศึกษาทั้งทางรัฐและเอกชน

มาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพครูตามที่กำหนดในข้อบังคับของคุรุสภา ประกอบไปด้วย

1. มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ
2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน
3. มาตรฐานการปฏิบัติตน

ความหมายและรายละเอียดของมาตรฐานดังกล่าว ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548 ดังนี้

1. มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ หมายถึง ข้อกำหนดสำหรับผู้ที่เข้ามาประกอบวิชาชีพ จะต้องมีความรู้และมีประสบการณ์วิชาชีพเพียงพอที่จะประกอบวิชาชีพ จึงจะสามารถขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเพื่อให้เป็นหลักฐานแสดงว่าเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์พร้อมที่จะประกอบวิชาชีพทางการศึกษาได้

1.1 มาตรฐานความรู้ของครู มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือ เทียบเท่า หรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีความรู้ ดังต่อไปนี้

- 1) ภาษาและเทคโนโลยีสำหรับครู
- 2) การพัฒนาหลักสูตร
- 3) การจัดการเรียนรู้
- 4) จิตวิทยาสำหรับครู
- 5) การวัดและประเมินผลการศึกษา
- 6) การบริหารจัดการในห้องเรียน
- 7) การวิจัยทางการศึกษา
- 8) นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
- 9) ความเป็นครู

1.2 มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพครู ผู้ประกอบวิชาชีพครูจะต้องผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด โดยผ่านทั้งการฝึกปฏิบัติวิชาชีพระหว่างเรียนและการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

2. มาตรฐานการปฏิบัติงาน หมายถึง ข้อกำหนดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในวิชาชีพให้เกิดผลเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด พร้อมกับมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ ทั้งความชำนาญเฉพาะด้านและความชำนาญตามระดับคุณภาพของมาตรฐานการปฏิบัติงาน หรืออย่างน้อยจะต้องมีการพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่า มีความรู้

ความสามารถ และความชำนาญเพียงพอที่จะดำรงสถานภาพของการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพต่อไปได้หรือไม่ นั่นก็คือการกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องต่อใบอนุญาตทุกๆ 5 ปี

ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ.2548 ได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของครูไว้ทั้งสิ้น 12 มาตรฐาน ดังนี้

- มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติการกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่เกิดแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
- มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
- มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
- มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน
- มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
- มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

3. มาตรฐานการปฏิบัติ หมายถึงข้อกำหนดเกี่ยวกับการประพฤติตนของผู้ประกอบวิชาชีพโดยมีจรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแนวทาง และข้อพึงระวังในการประพฤติปฏิบัติเพื่อดำรงไว้ซึ่งชื่อเสียง ฐานะ เกียรติ และศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ ตามแบบแผนพฤติกรรมตามจรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนดเป็นข้อบังคับไว้ หากผู้ประกอบวิชาชีพผู้ใดประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพจนเกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น จนได้รับการร้องเรียนถึงคุรุสภาแล้ว ผู้นั้นอาจถูกคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ วินิจฉัยชี้ขาดถึงขั้นเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพได้ มาตรฐานการปฏิบัติตนได้กำหนดเป็นจรรยาบรรณของวิชาชีพไว้ครอบคลุมทั้งจรรยาบรรณต่อตนเอง จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพและจรรยาบรรณต่อสังคม มีรายละเอียด ดังนี้

3.1 จรรยาบรรณต่อตนเอง ผู้ประกอบวิชาชีพ ต้องมีวินัยในตนเอง พัฒนาตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และมีวิสัยทัศน์ ให้ทันต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ

3.2 จรรยาบรรณต่อวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องรัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีขององค์กรวิชาชีพ

3.3 จรรยาบรรณต่อผู้รับบริการ ผู้ประกอบวิชาชีพครู

- 1) ต้องรัก เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจ แก่ศิษย์ และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า
- 2) ต้องส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์และผู้รับบริการตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ
- 3) ต้องประพฤติ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ
- 4) ต้องไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ ต่อความเจริญทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ
- 5) ต้องให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับหรือยอมรับผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ

3.4 จรรยาบรรณต่อผู้ร่วมประกอบวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพครู พึงช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

3.5 จรรยาบรรณต่อสังคม ผู้ประกอบวิชาชีพครู พึงประพฤติปฏิบัติตน เป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2541) กล่าวถึงคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของครูปฐมวัย ไว้ดังนี้

1. รักเด็ก ต้องมีนิสัยรักเด็กอย่างแท้จริง จึงจะอยู่กับเด็กได้
2. ให้ความอบอุ่นแก่เด็ก เด็กวัยนี้ยังการความเอาใจใส่และดูแลอย่างใกล้ชิด ให้ความอบอุ่นแก่เด็กเสมือนเป็นบุคลากรในครอบครัวของเด็กเอง
3. เมตตากรุณา จะต้องเป็นผู้ที่มีจิตใจรักและเอ็นดู ปราบปรามจะให้เด็กได้รับความสุขและช่วยเหลือเมื่อเด็กได้รับความทุกข์
4. อารมณ์ดี ผู้อยู่กับเด็กวัยนี้ต้องเป็นผู้สามารถควบคุมอารมณ์ได้ ไม่โกรธง่าย โมโหร้ายฉุนเฉียว แต่มีอารมณ์สนุกพร้อมกับเด็ก
5. ใจเย็น เนื่องจากปัญหาเกี่ยวกับเด็กจะมีอยู่เสมอ อาจได้รับการต่อว่าหรือกล่าวร้ายต่างๆ จึงต้องฝึกจิตใจให้เป็นคนใจเย็น รู้จักรับฟังพิจารณาเรื่องราวและชี้แจงอย่างมีเหตุผล
6. ออดทน ต้องทำหน้าที่เลี้ยงดูเด็ก จึงต้องฝึกฝนตนเองให้มีความอดทน เนื่องด้วยเด็กเล็กยังไม่เข้าใจและทำอะไรได้เท่าผู้ใหญ่ จึงต้องใช้เวลาและความอดทนอย่างมาก
7. ขยัน บุคลากรผู้อยู่กับเด็กวัยนี้ต้องเป็นผู้เอาใจใส่ต่อหน้าที่ ไม่เบื่อหน่ายในการทำงาน ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ รับผิดชอบในหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

8. ยุติธรรม การร่วมงานกับเด็กยอมพบปัญหาอยู่เสมอจึงควรพิจารณาอย่างรอบคอบ ตัดสินตามเหตุผลโดยวางตนเป็นกลางจริงๆ

9. ซื่อสัตย์ ต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต และซื่อตรงซึ่งจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กปฏิบัติตาม

10. ยิ้มแย้มแจ่มใส จะต้องเป็นผู้ที่ยิ้มแย้มง่าย มองดูร่าเริงแจ่มใสหน้าพูด นำคบหาสมาคมด้วย ทำให้ผู้อยู่ใกล้รู้สึกอบอุ่น

11. ตัดสินใจดี รู้ปัญหาที่แท้จริงแก้ปัญหาอย่างมีขั้นตอน

12. แคล่วคล่องว่องไว การอยู่กับเด็กซึ่งซุกซนและเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้นจึงควรเป็นผู้ที่แคล่วคล่องว่องไว กระฉับกระเฉงสามารถติดตามได้ทัน แต่ไม่ใช่หลุกหลิกหลุกหลิกจน

13. หน้าตา ทรวดทรง ท่าทางดี ควรฝึกการนั่ง ยืน เดิน ให้ถูกท่าหน้าดู ระวังให้ทรวดทรงตัวตรงอยู่เสมอ เพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่เด็ก หน้าตาควรตกแต่งพองามมองดูสดชื่น ไม่ควรตกแต่งหน้าตามากเกินไป ทรงผมที่เหมาะสมกับวัยและใบหน้า ชวนให้มีเสน่ห์น่าดู

14. สุขภาพดี จำเป็นต้องรักษาสุขภาพให้แข็งแรงระวังเรื่องสุขภาพให้มาก เนื่องด้วยต้องใช้เสียงพูด ต้องเคลื่อนไหวอยู่เสมอ และต้องร่วมเล่นกับเด็กด้วย

15. แต่งกายดี ควรเป็นผู้ที่แต่งกายน่าดู สะอาดและเรียบร้อยเหมาะสมกับวัยและหน้าที่ เลือกแบบที่สวยงามเหมาะสมกับการปฏิบัติงานได้สะดวก ไม่ควรแต่งกายนำสมัยหรือล้ำสมัยเกินไป

16. วาจาสุภาพไพเราะ ต้องระมัดระวังการใช้ความหมายของคำพูดที่เด็กสามารถเข้าใจได้ พูดภาษาออกเสียงให้ถูกต้องชัดเจน สุภาพและไพเราะ

17. กริยามารยาทดี ควรมีกริยามารยาทงาม รู้จักกาลเทศะ รู้จักมารยาทต่าง ๆ ที่จะใช้ในสังคมเพื่อเป็นตัวอย่างแก่เด็ก และฝึกให้เด็กปฏิบัติด้วย

18. ตรงต่อเวลาและหน้าที่ มาปฏิบัติงานได้ตรงเวลา และเตรียมกิจกรรมต่างๆ สำหรับเด็กไว้ให้เรียบร้อยพร้อมสื่อการเรียนการสอนก่อนที่เด็กจะมาถึงสถานศึกษา

ณมาตร เปี่ยมสุวรรณ (2546) กล่าวว่าคุณลักษณะของครูนั้นควรประกอบด้วยบุคลิกดีมีคุณลักษณะผู้นำ มีความรู้ มีความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการสอน การปกครองนักเรียน ความประพฤติดี มีมนุษยสัมพันธ์กับทุกคน และที่สำคัญต้องมีจรรยาบรรณครู คุณลักษณะเหล่านี้จะเป็นแบบอย่าง เป็นแม่พิมพ์ที่สมบูรณ์ให้แก่เด็กนักเรียน เพื่อผลสัมฤทธิ์ในด้านการเรียนการสอน การพัฒนานักเรียน อันเป็นการสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนด้วย

อัญชลี เอโกบล (2548) กล่าวว่า คุณลักษณะของครูนั้นควรประกอบด้วยบุคลิกที่ดี มีลักษณะเป็นผู้นำ มีความรู้ความคิดริเริ่ม มีความสามารถในการสอนปกครองนักเรียน ความประพฤติดีมีมนุษยสัมพันธ์กับทุกคน และสิ่งสำคัญต้องมีจรรยาบรรณครู คุณลักษณะอย่างนี้จะเป็นแบบอย่าง

เป็นแม่พิมพ์ที่สมบูรณ์ให้แก่เด็กนักเรียน เพื่อผลสัมฤทธิ์ในด้านการเรียนการสอน การพัฒนานักเรียน อันเป็นการสร้างชื่อเสียงให้แก่โรงเรียนต่อไป

สุธาสิณี ประสานวงศ์ (2550) กล่าวว่า ครูปฐมวัยมีบทบาทหน้าที่สำคัญอย่างยิ่งในการดูแล อบรมเลี้ยงดู ให้คำแนะนำ ตลอดจนจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้เด็ก เพื่อให้เด็กมีความพร้อมและมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย ครูจึงต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลา เพื่อนำความรู้มาใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็ก เพื่อให้เด็กพร้อมที่จะเติบโตและเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป

ดังนั้น ครู หมายถึง บุคคลผู้ซึ่งมีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้ และได้รับประสบการณ์อย่างเหมาะสม มีคุณวุฒิและประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย มีความเอาใจใส่และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน พุดจาไพเราะอ่อนหวาน แต่งกายสุภาพ เรียบร้อยเหมาะสมกับอาชีพครู มีการจัดกิจกรรมที่ทันสมัยอยู่เสมอ และฝึกฝนให้นักเรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้

2) ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย เป็นการจัดการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริม กระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก ให้เด็กมีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการสร้างรากฐานชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม ตามปรัชญาการศึกษาปฐมวัย ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

หลักการจัดประสบการณ์เรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 3-5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา กิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละวันอาจใช้ชื่อเรียกกิจกรรมแตกต่างกันไปในแต่ละหน่วยงาน แต่ทั้งนี้ประสบการณ์ที่จัดจะต้องครอบคลุมประสบการณ์สำคัญที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย และควรยืดหยุ่นให้มีสาระที่ควรเรียนรู้ที่เด็กสนใจและสาระที่ควรเรียนรู้ที่ผู้สอนกำหนด เมื่อเด็กได้ประสบการณ์สำคัญและทำกิจกรรมในแต่ละหัวเรื่องแล้วเด็กควรเกิดแนวคิดตามที่ได้เสนอแนะในหลักสูตร

สำหรับการนำแนวคิดจากนวัตกรรมต่างๆ มาใช้การจัดประสบการณ์ ผู้สอนต้องทำความเข้าใจนวัตกรรมนั้นๆ แต่ละนวัตกรรมจะมีจุดเด่นของตนเอง แต่โดยภาพรวมแล้วนวัตกรรมส่วนใหญ่จะยึดเด็กเป็นสำคัญ การลงมือปฏิบัติจริงด้วยตัวเด็กจะเป็นหัวใจสำคัญในแต่ละนวัตกรรมต่อไปนี้เป็นคือ ตัวอย่างของนวัตกรรมที่เข้ามามีบทบาทในสถานศึกษาปฐมวัย

การสอนแบบมอนเตสซอรี (Montessori) เป็นการสอนที่ริเริ่มโดย ดร.มาเรีย มอนเตสซอรี แพทย์หญิงชาวอิตาลี ซึ่งมีความเชื่อว่า จุดมุ่งหมายในการให้การศึกษาในระยะแรกแก่เด็ก

นั้นไม่ใช่การเอาความรู้ไปบอก แต่ควรปลูกฝังให้เด็กเจริญเติบโตไปตามความต้องการตามธรรมชาติของเด็กเอง ทั้งนี้ มอนเตสซอรีได้พัฒนาวิธีการสอน การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมและอุปกรณ์การสอนต่างๆ ขึ้นมาใช้

การสอนแบบโครงการ (Project Approach) คือการที่เด็กศึกษาสืบค้นลงลึกในเรื่องที่เด็กสนใจหรือทั้งผู้สอนและเด็กสนใจ โดยเด็กเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ สืบค้นข้อมูลเพื่อหาคำตอบจากคำถามของตนเอง ภายใต้การช่วยเหลือ แนะนำ โดยการอำนวยความสะดวกและสนับสนุนจากผู้สอน แบ่งเป็น 3 ระยะ คือระยะเริ่มต้นโครงการ ระยะพัฒนาโครงการ ซึ่งในแต่ละระยะจะประกอบด้วย การอภิปราย การออกภาคสนามการสืบค้น การนำเสนอ และการจัดแสดง

การสอนภาษาโดยรวม ธรรมชาติ (Whole Language) นวัตกรรมนี้มีปรัชญาความเชื่อว่าการสอนภาษาให้กับเด็กนั้นต้องเป็นการสอนภาษาที่สื่อความหมายกับเด็กผู้สอนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งการพูด การฟัง การอ่าน การเขียน เด็กจึงจะสามารถเรียนรู้ภาษาได้ดีและเด็กควรอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยภาษาที่สื่อความหมาย มีการจัดสื่อเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการเล่นได้อย่างเป็นธรรมชาติที่สุด ไม่ใช่การทำแบบฝึกปฏิบัติ

การสอนตามแนวความคิดวอลดอร์ฟ (Waldorf) แนวคิดนี้เชื่อว่า เด็กปฐมวัยเรียนรู้จากการเลียนแบบ ผู้สอนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีกับเด็ก จุดมุ่งหมายของวอลดอร์ฟ คือ ช่วยให้มีมนุษย์บรรลุศักยภาพสูงสุดที่ตนมี พัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่ดี มีสังคมที่สมบูรณ์ โดยเน้นในเรื่องจิตวิญญาณความรู้สึก เน้นการสร้างเจตคติในตัวเด็ก เน้นสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่ทำจากธรรมชาติ

การสอนตามแนวคิดนีโอ-ฮิวแมนิส (Neo-Humanist) แนวคิดนี้เชื่อว่า เด็กเปรียบเสมือนกิ่งไม้ใฝ่อ่อนๆ ที่ตัดได้ เพราะฉะนั้นจึงควรให้ความสนใจกับการศึกษาระดับอนุบาลยิ่งกว่าการศึกษาระดับใดๆ การจะเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ได้นั้นเกิดจากศักยภาพ 4 ด้าน คือร่างกาย จิตใจ ความมีน้ำใจและวิชาการ กระบวนการเรียนรู้จะอาศัยหลัก 4 ข้อ คือ เคลื่อนสมองต่ำ การประสานกันของเซลล์สมอง ภาพพจน์ต่อตนเองและการให้ความรู้สึก

เพื่อให้การจัดประสบการณ์ และกิจกรรมบรรลุผลตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จึงกำหนดแนวการจัดประสบการณ์ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

1. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะกับอายุวุฒิภาวะและระดับพัฒนาการเพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
2. จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ คือเด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
3. จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้

4. จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
5. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน
6. จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย และอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก
7. จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรก คุณธรรมจริยธรรม ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
8. จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า และแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้
9. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผนการสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ
10. จัดทำสารนิเทศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็ก และการวิจัยในชั้นเรียน

เยาวพา เดชะคุปต์ (2528) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียนควรจัดในลักษณะของ “การเล่นปนเรียน” ซึ่งจะสอดคล้องกับธรรมชาติของเด็กในวัยนี้มากที่สุด และในการสอนก็ควรจัดในรูปของการเตรียมความพร้อม หรือการจัดกิจกรรม เพื่อให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดจากการเล่น การกระทำและการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง ในการจัดกิจกรรมไม่ควรเน้นการอ่านออกเขียนได้เป็นสำคัญ แต่ควรให้เด็กได้รับการฝึกการเตรียมความพร้อมเพื่อพัฒนาตนเอง ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อมๆ กัน

ดังนั้น ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง โรงเรียนจัดหลักสูตรการเรียนการสอนและกิจกรรมได้มาตรฐานและทันสมัยอยู่เสมอ จัดเอกสารและสื่อประกอบการเรียนได้เหมาะสม มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ จัดกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม จัดกิจกรรมเสริมทักษะในด้านต่างๆ เช่น ภาษา ดนตรี กีฬา

3) ปัจจัยด้านการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก

การให้บริการและสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับอนุบาลส่วนใหญ่ ได้แก่ การบริการ ดังต่อไปนี้

1. อาหาร

อาหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิตการได้รับอาหารที่ถูกหลักโภชนาการจะช่วยให้ร่างกายเติบโตแข็งแรง มีสุขภาพดี มีภาวะโภชนาการที่ดี เด็กวัยเรียนเป็นวัยที่ร่างกายกำลังเจริญเติบโต มีกิจกรรมการเล่นมากและเจริญเติบโต จะเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ หากได้รับอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ เด็กวัยเรียนควรได้รับอาหารอย่างน้อยวันละ 3 มื้อ เพื่อที่จะได้อาหารและสารอาหารครบเพียงพอกับความต้องการของร่างกาย เพื่อเสริมสร้างเซลล์ต่างๆ เช่น กระดูก กล้ามเนื้อ เลือด ฟัน และเนื้อเยื่ออื่นๆ การได้รับอาหารไม่เพียงพอจะมีผลให้ร่างกายเติบโตช้า ไม่แข็งแรง ความต้านทานโรคต่ำ เจ็บป่วยง่าย ขาดสมาธิในการเรียนทำให้ผลการเรียนไม่ดี (สำนักคณะกรรมการศึกษาเอกชน, 2543)

สำนักคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2543) ได้กล่าวว่าอาหารที่มีประโยชน์และคุณค่าจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้แก่เด็กและผู้ใหญ่

เด็กต้องได้รับอาหารที่เพียงพอและได้รับการเรียนรู้เกี่ยวกับนิสัยในการกินอาหารที่ถูกต้อง ดังนี้

1) อาหารและของว่าง ในแต่ละวันจะต้องมีปริมาณและคุณภาพตามหลักโภชนาการ

2) ควรคิดรายการอาหารไว้ให้เห็นได้ชัด ผู้ปกครองจะต้องทราบว่าในแต่ละวันอาหารที่เด็กได้บริโภคจริง คือ อะไรบ้าง อุปกรณ์ในการกินอาหารต้องสะอาดและมีขนาดที่เหมาะสมกับเด็ก เวลาอาหารเป็นเวลาที่ได้เรียนรู้ทางสังคม และเรียนรู้ประสบการณ์ ดังนั้นระหว่างเวลาอาหารจะต้องมีผู้ใหญ่อยู่กับเด็กด้วยอย่างน้อย 1 คน

3) อาหารที่เด็กนำมาจากบ้าน เช่น นม โจ๊ก ขนม ต้องเก็บไว้อย่างดีจนกว่าจะถึงเวลาอาหาร ควรเก็บไว้ในตู้เย็น หรือ มีฝาปิดมิดชิด

4) อาหารจะต้องถูกจัดเตรียมในที่ที่สะอาด สะดวก และภาชนะที่ใช้ต้องไม่เป็นอันตราย เช่น ไม้ใช้ภาชนะพลาสติกใส่อาหารร้อน ไม้ใช้ส้อมส้อม การปรุงอาหารจะต้องจัดปรุงให้สุกและรักษาคุณค่าทางอาหารไว้

จรัสศรี พุทธกาล (2542) สรุปว่า อาหารเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับร่างกาย โดยเฉพาะเด็กระดับอนุบาลต้องการอาหารสำหรับการเจริญเติบโตเพราะเข้าวัยที่ร่างกายกำลังเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว รวมทั้งความเจริญทางด้านสมอง จึงต้องการอาหารที่มีคุณค่าและเพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย อาหารสำหรับเด็กจะประกอบด้วยอาหารเสริม อาจเป็นช่วงเช้าหรือบ่าย และอาหารหลัก ได้แก่ อาหารกลางวัน อาหารเหล่านี้ต้องเป็นอาหารที่มีคุณค่า

2. การบริการรถรับ-ส่งนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2543) กล่าวว่า การบริการรับ-ส่ง รถต้องอยู่ในสภาพที่ปลอดภัย มีอุปกรณ์ภายในรถเหมาะสมกับวัยของเด็ก รถมีสภาพเหมาะสม เช่น ที่นั่งเหมาะสมกับเด็ก เข็มขัดนิรภัย ชะแลง ขวาน เครื่องดับเพลิง เป็นต้น พนักงานขับรถต้องมีใบอนุญาตขับขี่และได้รับการฝึกอบรมจากการขนส่งทางบก ต้องมีบุคลากรดูแลเด็กในรถอย่างน้อย 1 คน และต้องไม่ปล่อยให้เด็กอยู่ในรถตามลำพัง ยานพาหนะที่ใช้รับ-ส่งเด็กจะต้องได้รับอนุญาตและมีการตรวจสอบและดูแลรักษาสภาพให้ดีเสมอ

การจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยในสถานศึกษาอนุบาล เป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถละเลยได้ เนื่องจากปัจจุบันระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องความปลอดภัยภายในสถานศึกษาและป้องกันมิให้เด็กมีอันตรายจากสิ่งต่างๆ ในขณะที่เด็กอยู่ในความรับผิดชอบ ทางสถานศึกษาถูกกำหนดบังคับใช้ทั้งสถานศึกษาภายในประเทศและต่างประเทศ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2537)

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2543) กล่าวว่า โรงเรียนอนุบาลที่มีคุณภาพต้องมุ่งป้องกันการเจ็บป่วย หรืออุบัติเหตุ และเตรียมการสำหรับเหตุฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นตลอดจนให้การศึกษากับเด็กในด้านการฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับสุขอนามัยและความปลอดภัยด้วย

1. โรงเรียนต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของกฎหมายในการป้องกันสุขภาพและความปลอดภัยของเด็กโดยส่วนรวม เช่น การสุขาภิบาล สุขอนามัย และคุณภาพของน้ำ ของกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และป้องกันไฟไหม้ ต้องมีการตรวจสอบดูแลอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพปลอดภัยอยู่เสมอ เมื่อมีสิ่งใดชำรุดเสียหายควรรีบซ่อมแซม และตรวจสอบดูแลให้สะอาดถูกต้องตามหลักสุขาภิบาลโรงเรียน

2. บุคลากรแต่ละคนต้องมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีเหมาะสมแก่การดูแลเด็กโดยบุคลากรทุกคนต้องได้รับการตรวจสอบสุขภาพ บุคลากรใหม่จะต้องมีระยะทดลองการปฏิบัติงานที่เพียงพอให้ผู้บริหารตัดสินใจได้ว่า เหมาะกับการทำงานร่วมกับเด็กได้หรือไม่ ควรมีการตรวจสอบสุขภาพร่างกายของบุคลากรทั้งก่อนรับเข้าปฏิบัติงาน และระหว่างปฏิบัติงานเป็นระยะๆ เพื่อให้บุคลากรมีสุขภาพที่ดี การตรวจวินิจฉัยโรคควรกระทำทุก 2 ปี โดยโรงเรียนอาจจะขอความร่วมมือจากสถาบันที่เกี่ยวข้อง เช่น สมาคมปราบวัณโรค หรือ โรงพยาบาลท้องถิ่นรวมทั้งให้มีการตรวจโรคติดต่ออื่นๆ ที่ติดต่อกันได้ด้วย การตรวจสอบสุขภาพจิตนั้นทำได้ยาก ดังนั้น บุคลากรใหม่ควรมีการทดลองปฏิบัติงานเพื่อจะได้สังเกตการณ์ทำงานอย่างใกล้ชิดเกี่ยวกับสภาวะทางอารมณ์และบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการทำงานกับเด็กได้ การประเมินนี้อาจทำเป็นช่วงๆ โดยใช้แบบสังเกตในชั้นเรียน ข้อมูลจากผู้ปกครองและแบบสังเกตอื่นๆ ที่เกี่ยวกับการดูแลเด็ก

3. เด็กแต่ละคนต้องมีบันทึกสุขภาพ บันทึกสุขภาพของเด็กจะต้องเป็นปัจจุบัน แสดงถึงการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ ควรมีหลักฐานที่แสดงว่าเด็กมีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงดีภายในระยะเวลา 6 เดือน ก่อนเข้าเรียนและมีประวัติการสร้างภูมิคุ้มกันโรค ข้อมูลของผู้ปกครองที่จะสามารถติดต่อเกี่ยวกับตัวเด็กในกรณีเร่งด่วนต้องเป็นปัจจุบัน เพราะข้อมูลเหล่านี้อาจเปลี่ยนแปลงได้เสมอ ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเจ็บป่วย เช่น อาการแพ้สารหรือยา อาการเรื้อรัง และข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพที่จำเป็นอื่นๆ ควรแจ้งให้บุคลากรทุกฝ่ายได้ทราบ บุคลากรต้องสนใจดูแลสุขภาพของเด็กแต่ละคน และควรได้รับการฝึกให้รู้จักสังเกตการณ์เจ็บป่วยและปัญหาพัฒนาการของเด็ก ปัญหาสุขภาพ และอุบัติเหตุของเด็กแต่ละคนต้องมีการจดบันทึกไว้อย่างถูกต้อง และมีการรายงานให้บุคลากรอื่นๆ และผู้ปกครองทราบ

4. โรงเรียนควรกำหนดข้อจำกัดในการมาเรียนของเด็กที่ป่วย มีการจัดบุคลากรรับผิดชอบเพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองทราบดูแลเด็กป่วย และป้องกันเด็กที่มีสุขภาพดี ข้อกำหนัดนั้นเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้ปกครองและบุคลากรจะต้องเข้าใจตรงกัน การแยกเด็กที่ป่วยออกอาจจะไม่จำเป็นเสมอไป ควรได้มีการปรึกษาร่วมกับศูนย์อนามัยในชุมชนที่โรงเรียนติดต่อได้สะดวก

5. ควรดูแลความปลอดภัยเมื่อเด็กมาถึงโรงเรียนและกลับบ้าน ซึ่งเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและบุคลากร โดยจัดให้มีบัตรประจำตัวผู้ปกครองและสมุดลงชื่อเมื่อมาส่งหรือรับเพื่อให้แน่ใจว่า เด็กได้กลับออกไปกับบุคคลที่มีสิทธิ์ในการรับเด็กเท่านั้น

6. เครื่องอำนวยความสะดวกต่างๆ ตลอดจนอุปกรณ์ทุกชิ้นที่เด็กต้องใช้ ต้องทำความสะอาดทุกวัน และดูแลให้สะอาดปราศจากเชื้อโรค อุปกรณ์ภายในห้องสุขาจะต้องได้รับการทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรค และต้องนำขยะไปทิ้ง สิ่งของต่างๆ ของเด็กจะต้องล้าง ทำความสะอาด และฆ่าเชื้ออย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง

7. ของใช้ส่วนตัวเด็ก แปรงสีฟัน ผ้าเช็ดตัว ฯลฯ จะต้องสะอาดจัดเก็บในที่เก็บของแต่ละคนอย่างเป็นระเบียบ เครื่องนอนของเด็กแต่ละคนต้องทำความสะอาดสัปดาห์ละครั้ง

8. ห้องน้ำ ห้องส้วม ที่ดื่ม น้ำ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ควรจัดอย่างเหมาะสมกับตัวเด็กและถูกสุขลักษณะ สำหรับน้ำดื่ม น้ำใช้ควรสะอาดและถูกสุขลักษณะ

9. สภาพของห้องและบริเวณอาหาร ควรจัดให้ปลอดภัย และถูกสุขลักษณะ ห้องทุกห้องและบริเวณอาคารควรมีแสงสว่างเพียงพอ และมีการระบายอากาศที่ดีมีระบบป้องกันอุบัติเหตุจากไฟฟ้า ห้องควรเป็นวัสดุที่ไม่ลื่นและสามารถทำความสะอาดได้ง่าย

10. เครื่องเล่นสนามต้องจัดให้ใช้อย่างปลอดภัยควรจัดให้มีวัสดุกันกระแทก เช่น เสื่อ ซีลี้อย หรือ ทราย มารองรับไว้ใต้เครื่องเล่นต่างๆ เด็กต้องได้รับคำแนะนำถึงขั้นตอนของการเล่นเครื่องเล่นอย่างปลอดภัย และชี้ให้เห็นถึงอันตราย ถ้าเล่นผิดขั้นตอน

11. ยา สารเคมี และสิ่งอันตรายอื่นๆ ควรมีฉลากระบุรายละเอียดต่างๆ และจัดเก็บไว้ในที่ปลอดภัยพ้นมือเด็ก ยา สารเคมีต่างๆ มีฉลากระบุรายละเอียด การให้ยาเด็กควรได้รับความยินยอมจากผู้ปกครองและแพทย์ของเด็กเป็นลายลักษณ์อักษร และอยู่ในความควบคุมดูแลของผู้ที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น

12. โรงเรียนต้องฝึกบุคลากรให้มีทักษะในการป้องกันและแก้ไขเหตุฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นบุคลากรควรได้รับการอบรมให้คุ้นเคยกับขั้นตอนการป้องกันภัยฉุกเฉิน เช่น เกิดเพลิงไหม้ แผ่นดินไหว และพายุ ฯลฯ นอกจากนี้ควรฝึกเด็กให้รู้จักปฏิบัติตนเมื่อเกิดภัยฉุกเฉิน แนะนำขั้นตอนการหนีภัยฉุกเฉินติดไว้ในที่เห็นได้ง่าย และมีหมายเลขโทรศัพท์ที่จะแจ้งเหตุฉุกเฉินติดใกล้โทรศัพท์ด้วย

13. โรงเรียนต้องมีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในการเรื่องการปฐมพยาบาลเหตุฉุกเฉินอย่างน้อย 1 คน ประจำอยู่ตลอดเวลา และต้องมีวัสดุในการปฐมพยาบาลอย่างครบถ้วน และเพียงพอ

ดังนั้น โรงเรียนมีระเบียบกฎเกณฑ์และการดูแลความปลอดภัยของนักเรียน มีการจัดครูอยู่เวรประจำวันเพื่อดูแลความปลอดภัยของนักเรียน มีการบริการอาหารกลางวันที่ถูกสุขอนามัย สะอาด และเพียงพอต่อความต้องการของนักเรียน น้ำดื่มที่สะอาดปลอดภัย มีการดูแลความสะอาดอุปกรณ์ของใช้ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีบริการให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้นให้แก่ นักเรียนที่เจ็บป่วยในโรงเรียน และมีการทำประกันอุบัติเหตุให้นักเรียน

4) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยสำคัญด้านหนึ่งของสถานศึกษา ส่งผลต่อความรู้สึที่ดีของเด็ก ผู้ปกครอง ครูและบุคลากร ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีความสุขกับการเรียนหนังสือและการปฏิบัติงาน

เจริญศรี พันปี และจำรัส นองมาก (2555) กล่าวว่า การบริหารงานอาคารสถานที่ของอาคารสถานศึกษา หมายถึง การจัดอาคารและบริเวณเนื้อที่ใช้สอยให้เพียงพอและเหมาะสมกับการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา จัดสถานที่และสภาพแวดล้อมให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า มีการควบคุมดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดี สนองต่อความต้องการของผู้เรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยอาคารสถานที่เป็นงานสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่สำคัญอีกทางหนึ่งของสถานศึกษา เพราะการมีอาคารเพียงพอ มีความปลอดภัย สะอาด เรียบร้อย สวยงามและเหมาะสมสำหรับการจัดการเรียนการสอนจะส่งเสริมบรรยากาศที่ดีในการสอนของครู ให้มีประสิทธิภาพอันจะนำไปสู่ประสิทธิผลของการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่เป็นภารกิจหลักทางสถานศึกษา

การบริหารอาคารสถานที่ของสถานศึกษาปฐมวัยประกอบด้วย

1. การจัดอาคารสถานที่ เป็นการจัดอาคารและพื้นที่และห้องต่างๆ สำหรับทำกิจกรรมของเด็ก เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานและเอื้อต่อการเรียนรู้และการเจริญเติบโตของเด็กอย่างเหมาะสมกับวัย

2. การใช้และการบำรุงรักษาอาคารสถานที่

2.1 การใช้อาคารสถานที่

2.2.1 การวางแผนการใช้อาคารสถานที่

2.2.2 จัดให้มีแผนผังบริเวณอาคาร ห้องเรียน และสถานที่

2.2.3 จัดให้มีสาธารณูปโภค

2.2 การบำรุงรักษาอาคารสถานที่

3. การตรวจสอบการใช้อาคารและสถานที่

3.1 การตรวจสอบเมื่อการก่อสร้างอาคารเสร็จสมบูรณ์

3.2 การตรวจสอบการใช้สถานที่เมื่อได้ใช้อาคารไปแล้วซึ่งระยะเวลาหนึ่ง

3.3 การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่

สุรพล ศุภรตรีทิเบศ (2547) บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมนั้น จะเริ่มตั้งแต่การวางแผนการจัดสร้างอาคารสถานที่ การวางแผนการใช้อาคารสถานที่ การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ การควบคุมดูแลอาคารสถานที่ การประเมินผลการใช้อาคารสถานที่ โดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ผู้บริหารต้องให้ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ต่างๆรวมทั้งศาสตร์ทางการบริหาร เช่น กระบวนการทักษะเข้ามาบริหารงานให้มีประสิทธิภาพ เพื่อจะสนองความต้องการในการบริหารงานจัดการการเรียนรู้ของโรงเรียน ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548) การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาปฐมวัย มีความสำคัญต่อเด็กเนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบๆ ตัว ดังนั้น การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมกับความต้องการของเด็กจึงมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็ก เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า จึงจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของหลักสูตร เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดหมายในการพัฒนาเด็ก

การจัดสภาพแวดล้อมจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความสะอาด ความปลอดภัย
2. ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น

3. ความสะอาดในการทำกิจกรรม
4. ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำห้องส้วม สนามเด็กเล่น เป็นต้น
5. ความเพียงพอ ความเหมาะสมในเรื่องของขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อและเครื่องเล่น

6. บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่างๆ
สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียน

หลักสำคัญในการจัดต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของเด็กเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น มั่นใจ และมีความสุข ซึ่งอาจจัดแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรมตามหลักสูตร ดังนี้

1. พื้นที่อำนวยความสะดวกสำหรับเด็กและผู้สอน
  - 1.1 ที่แสดงผลงานของเด็ก อาจจัดเป็นแผ่นป้าย หรือที่แขวนผลงาน
  - 1.2 ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็ก อาจจัดทำเป็นกล่องหรือจัดใส่แฟ้มรายบุคคล
  - 1.3 ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก อาจทำเป็นช่องตามจำนวนเด็ก
  - 1.4 ที่เก็บเครื่องใช้ของผู้สอน เช่น อุปกรณ์การสอน ของส่วนตัวผู้สอน ฯลฯ
  - 1.5 ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ

2. พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมและการเคลื่อนไหว ต้องกำหนดให้ชัดเจน ควรมีพื้นที่ที่เด็กสามารถจะทำงานได้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมด้วยกันในกลุ่มเล็ก หรือกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังอีกกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น

3. พื้นที่จัดมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ สามารถจัดได้ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียน จัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน จะต้องมีของเล่น วัสดุอุปกรณ์ในมุมอย่างเพียงพอต่อการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นในมุมเล่นอย่างเสรี มักถูกกำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้โอกาสเด็กได้เล่นอย่างเสรีประมาณวันละ 60 นาที มุมประสบการณ์ที่ควรมีได้แก่ มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติ มุมศิลปะ มุมวิทยาศาสตร์

สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน

สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายในอาณาบริเวณรอบๆ สถานศึกษา รวมทั้งจัดสนามเด็กเล่น พร้อมเครื่องเล่นสนาม จัดระวางรักษาความปลอดภัยภายในบริเวณสถานศึกษาและบริเวณรอบนอกสถานศึกษา ดูแลรักษาความสะอาด ปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่นรอบๆ บริเวณสถานศึกษา สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528) ได้ให้ความหมายของสภาพแวดล้อมในโรงเรียนอนุบาลว่า หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่มีอยู่ในโรงเรียนปฐมวัยศึกษาที่แวดล้อมตัวเด็ก มีอิทธิพลต่อความรู้สึกรู้จักคิดและการเรียนรู้ของเด็ก

อัมพวัน สุวรรณพันธ์ (2552) สรุปได้ว่าสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับอาคารสถานที่ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียน เป็นปัจจัยเสริมให้การเรียนการสอนมีความเหมาะสมเพราะสถานศึกษาถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ที่จะต้องเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมทั้งหลาย นอกจากนั้นยังเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของแต่ละคน โดยสภาพที่เป็นจริงสภาพแวดล้อมดังกล่าวไม่ค่อยได้รับการเอาใจใส่ ส่วนใหญ่จะมองข้ามไปจนเกิดปัญหาด้านพฤติกรรม หรือการแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ขึ้น เมื่อถึงเวลาก็อาจสายเกินแก้หรือเป็นปัญหาที่แก้ไขได้ยาก ดังนั้นครูและผู้บริหารควรได้ตระหนักถึงอิทธิพลของสภาพแวดล้อม การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ตลอดถึงเป็นการก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการศึกษาเล่าเรียนซึ่งจะส่งเสริมการพัฒนาของผู้เรียนในทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

ธารนา รัตน์ะ (2552) สรุปความหมายการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาปฐมวัย ได้ว่าหมายถึง การจัดสภาพต่างๆในสถานศึกษาทั้งภายในห้องเรียน ภายนอกห้องเรียน ช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้รับประสบการณ์จากการอยู่ร่วมกันทำกิจกรรมร่วมกันอย่างเป็นสุข สะดวก สนุกสบายและปลอดภัย ตลอดจนส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

เบญจมา แสงมลิ (2542) ได้แสดงให้เห็นวัตถุประสงค์ของการจัดสภาพแวดล้อมดังนี้

1. สร้างเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา และอำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

2. สร้างความสวยงาม มีระเบียบ ดึงดูดความสนใจของเด็กปฐมวัยและผู้ปกครอง

3. สนองจุดมุ่งหมายของการศึกษาระดับปฐมวัย

ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม หมายถึง โรงเรียนมีอาคารเรียนและอาคารประกอบที่ทันสมัยสวยงาม มีการจัดสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ที่สวยงาม มีบริเวณกว้างขวางและมีพื้นที่ใช้สอยเพียงพอ มีสนามเด็กเล่นเพียงพอและปลอดภัย มีการจัดห้องเรียนสวยงามและเหมาะสม มีห้องปฏิบัติการทางภาษาหรือห้องคอมพิวเตอร์ มีห้องสมุดสำหรับค้นคว้าหาความรู้ มีสระว่ายน้ำสำหรับออกกำลังกาย โรงเรียนตั้งอยู่ไม่ไกลจากบ้าน/ที่ทำงาน และอยู่ในชุมชนที่มีการคมนาคมสะดวก

ดังนั้น ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม หมายถึง โรงเรียนมีอาคารเรียนและอาคารประกอบที่ทันสมัยสวยงาม และปลอดภัย มีการจัดสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ที่สวยงาม มีบริเวณกว้างขวางและมีพื้นที่ใช้สอยเพียงพอ มีการจัดห้องเรียนสวยงามและเหมาะสม มีสนามเด็ก

เล่น สนามกีฬา ลานกีฬา สระว่ายน้ำสำหรับออกกำลังกายอย่างเพียงพอและปลอดภัย ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องคอมพิวเตอร์ หรือห้องสมุดสำหรับค้นคว้าหาความรู้

5) ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ

ค่าธรรมเนียมการเรียน หมายถึงเงินหรือค่าใช้จ่ายที่โรงเรียนเก็บจากผู้ปกครองหรือนักเรียนเพื่อเป็นค่าลงทะเบียนแรกเข้า ค่าเล่าเรียน ค่าบำรุงห้องสมุด ค่าบำรุงกีฬา ค่าเวชภัณฑ์ ค่าภาคปฏิบัติ ค่าวัสดุฝึก หรือค่าอุปกรณ์การศึกษา

ค่าธรรมเนียมอื่น หมายถึง เงินหรือค่าใช้จ่ายที่โรงเรียนเก็บจากผู้ปกครองหรือนักเรียนเป็นค่าบำรุงและค่าบริการอื่นๆ นอกเหนือจากค่าธรรมเนียมการเรียน เช่น ค่าอาหารกลางวัน ค่ารถรับส่ง ค่าเครื่องใช้แรกเข้าเฉพาะระดับอนุบาล ค่าซักฟอกเฉพาะระดับอนุบาล ค่ากินอยู่ประจำ ค่าประกันของเสียหายค่าสอนพิเศษ เป็นต้น

โรงเรียนต้องจัดทำเอกสารเกี่ยวกับอัตราค่าธรรมเนียมการเรียน ค่าธรรมเนียมอื่น เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หรือค่าธรรมเนียมอื่น ที่ได้รับอนุญาตพร้อมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการเรียกเก็บไว้เป็นลายลักษณ์อักษร และแจ้งให้ผู้ปกครองหรือนักเรียนทราบล่วงหน้าก่อนวันที่ 30 เมษายน ของทุกปี

ดังนั้น ค่าธรรมเนียมการเรียนที่โรงเรียนเก็บได้ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยค่าธรรมเนียมการเรียน ค่าธรรมเนียมอื่น หมายถึงค่าธรรมเนียมที่โรงเรียนเก็บได้ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการศึกษา พ. ศ. 2542 ค่าธรรมเนียมอื่นเช่น ค่าอาหารกลางวัน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าห้องเรียนพิเศษ/ห้องปฏิบัติการ ค่าเรียนกีฬา/ดนตรี และค่าเรียนพิเศษ เป็นต้น

6) ปัจจัยความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีผู้ให้ความหมาย เช่น จำريญ สีสม (2546) สรุปได้ว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง วิธีการหรือกระบวนการระหว่างโรงเรียนกับชุมชนร่วมมือร่วมใจพัฒนาโรงเรียนและชุมชนให้เจริญก้าวหน้าไปพร้อมๆ กัน

ทศพร ไชยชนะ (2546) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง การทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกันด้วยวิธีการต่างๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกับชุมชนในการให้ความช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาให้ก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพสูง

ธัญรัศม์ นิธิกุลธีระภัทร์ และวรนาท รักสกุลไทย (2555) กล่าวว่า การบริหารงานสัมพันธ์ชุมชนในสถานศึกษาปฐมวัย หมายถึง การดำเนินการของสถานศึกษาร่วมกับพ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนในการให้ความรู้ความเข้าใจถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย และการใช้ทรัพยากรต่างๆ ในการสนับสนุนให้พ่อแม่ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษาของเด็กให้บรรลุเป้าหมาย โดยใช้การสร้างสัมพันธ์อันดีต่อกันเป็นหลักในการดำเนินการ

ชาติชาย จันทรภิมย์ (2549) กล่าวว่า งานความสัมพันธ์กับชุมชนนั้นโรงเรียนต้องให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน และทั้งให้บริการด้านต่างๆแก่ชุมชนด้วย ต้องศึกษาและเรียนรู้วิถีชีวิตตลอดจนความเปลี่ยนแปลงและสิ่งแวดล้อมของชุมชน และเพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมในชุมชน และต้องยึดหลักมนุษยสัมพันธ์ ตลอดจนดำเนินการทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ

เกษมศักดิ์ สอนจันทร์ (2548) สรุปจุดมุ่งหมายในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ ดังนี้

1. เพื่อใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในโรงเรียนและชุมชนให้เกิดประโยชน์ขึ้นทั้งสองฝ่าย คือ ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน และเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในด้านวิชาชีพ ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณีแก่ชุมชน

2. เพื่อเสริมสร้างให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและสนับสนุนในการวางเป้าหมาย กำหนดนโยบายในการจัดการศึกษา เพื่อจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนมีคุณภาพตามความต้องการของชุมชนและสังคม

3. เพื่อสร้างความเข้าใจอันดี ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีทัศนคติและมีแนวทางที่ตรงกันในการพัฒนาการศึกษาและชุมชน

4. เพื่อเป็นหนทางในการประเมินผล การดำเนินงานของโรงเรียนจากชุมชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) กำหนดจุดมุ่งหมายของการบริการงานสัมพันธ์ชุมชนไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้ชุมชนมีความเข้าใจอันดีต่อสถานศึกษา
2. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชุมชน
3. เพื่อให้สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือจากชุมชนทั้งด้านการเงิน วัสดุอุปกรณ์ ความคิด และข้อเสนอแนะ

4. เพื่อให้ความช่วยเหลือชุมชนด้านวิชาการและด้านอื่นๆ
5. เพื่อสนับสนุนการพัฒนาของสถานศึกษา
6. เพื่อสร้างบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีของหน่วยงาน
7. เพื่อป้องกันหรือแก้ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของสถานศึกษาที่อาจเกิดขึ้น โดยเป็นผลกระทบจากชุมชน

ทศพร ไชยชนะ (2546) สรุปความสำคัญและความจำเป็นในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน คือ

1. โรงเรียนเป็นแหล่งผลิต พัฒนา อบรม และคัดเลือกสมาชิกที่ดีแก่ชุมชนและให้ชุมชนมีส่วนร่วมสนับสนุนโรงเรียนด้วย

2. โรงเรียนเป็นแหล่งถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่ชุมชน
3. โรงเรียนเป็นศูนย์รวมวิทยาการต่างๆ ที่สามารถทำให้สมาชิกของชุมชนมีความก้าวหน้าทางการศึกษา
4. โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของชุมชนที่จะช่วยพัฒนาชุมชน จัดกิจกรรมการบริการต่างๆ เปิดโอกาสให้สมาชิกชุมชนมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหา และสร้างภาพพจน์ที่ดีของโรงเรียนรวมทั้งภาพพจน์ที่ดีของครูด้วย

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2555) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนมีความสำคัญ 3 ประการ คือ

1. ช่วยให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน ซึ่งรวมถึงการทราบความเคลื่อนไหว หรือความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับทั้ง 2 ฝ่าย ทำให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน
2. ช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางความคิด ค่านิยม และพฤติกรรมของสังคมในปัจจุบันที่แตกต่างไปจากเดิม ทำให้มีเจตคติไม่ตรงกัน
3. ช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วม โดยการมีส่วนร่วมดังกล่าวควรเป็นไปเพื่อประโยชน์แก่ทั้งสองฝ่าย คือประโยชน์กับสถานศึกษาและประโยชน์ต่อชุมชน

ดังนั้น ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง โรงเรียนมีเอกสาร/โทรศัพท์ติดต่อกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ จัดประชุมผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ มีการนำนักเรียนออกไปศึกษาในแหล่งเรียนรู้ของชุมชน มีการนำนักเรียนออกไปบำเพ็ญประโยชน์ให้กับชุมชน จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม ผู้ปกครองสามารถเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนและโรงเรียนได้

4. การจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

การจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กล่าวถึงในมาตรา 6 ไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546)

นโยบายการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับก่อนประถมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายโดยยึดหลักของการพัฒนาที่ยั่งยืน และการสร้างความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 แผนการศึกษาแห่งชาติ และมุ่งสู่ Thailand 4.0 เน้นสร้างความร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อออกแบบกิจกรรมการพัฒนาทักษะที่สำคัญด้านต่างๆ เช่น ทักษะทางสมอง ทักษะความคิดความจำ ทักษะการควบคุมอารมณ์ ทักษะการรู้จักและประเมินตนเอง

4.1 การจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่บริหารจัดการศึกษาพัฒนาวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไป มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 296 โรง จำแนกเป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 156 โรง และโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 89 โรง ตั้งอยู่บนพื้นที่ 3 อำเภอคือ อำเภอธัญบุรี อำเภอลำลูกกา และอำเภอหนองเสือ มุ่งส่งเสริมพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มีการปฏิบัติและวัดผลสำเร็จของงานอย่างเป็นรูปธรรม สามารถตรวจสอบได้ มีการนิเทศติดตาม และประเมินผลการบริหารจัดการศึกษาอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการศึกษา ตามแนวปฏิรูปการศึกษาอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐาน

การบริหารการศึกษาในสถานศึกษา เป็นกิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกัน ดำเนินการเพื่อพัฒนาเด็ก เยาวชน และประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคมต่อไปในอนาคต

ตามกฎกระทรวงซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 และมาตรา 39 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545) โดยให้ปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ของตนแล้วแต่กรณี ในเรื่องดังต่อไปนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 24) ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ภารกิจหลักของสถานศึกษาที่บริหารงานด้านวิชาการกิจกรรมทุกชนิดที่เกี่ยวกับการพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด ประกอบด้วย

- 1.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
- 1.4 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.5 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 1.6 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 1.7 การนิเทศการศึกษา
- 1.8 การแนะแนวการศึกษา
- 1.9 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 1.10 การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
- 1.11 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
- 1.12 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร

หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. งานบริหารงบประมาณ หมายถึง การบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการเงิน บัญชี พัสดุ และการจัดหารายได้จากการบริการมาใช้ในการบริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อผู้เรียน ประกอบด้วย

- 2.1 การจัดทำและเสนองบประมาณ
- 2.2 การจัดสรรงบประมาณ
- 2.3 การตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล การใช้จ่ายเงินและผลการดำเนินงาน
- 2.4 การระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา
- 2.5 การบริหารการเงิน
- 2.6 การบริหารการบัญชี
- 2.7 การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

3. งานบริหารงานบุคคล หมายถึง งานที่มุ่งให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อสนองภารกิจของสถานศึกษา ด้านการสรรหาบุคลากร การบรรจุแต่งตั้ง การพัฒนาบุคลากร การจัดสวัสดิการ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ ประกอบด้วย

- 3.1 การวางแผนอัตรากำลังคนและการกำหนดตำแหน่ง

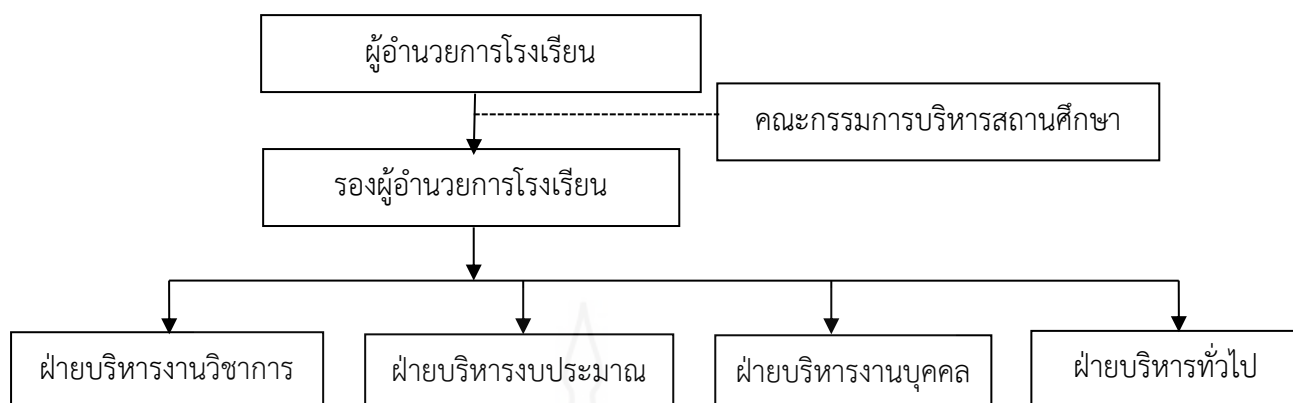
- 3.2 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
- 3.3 การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ
- 3.4 วินัยและการรักษาวินัย
- 3.5 การพ้นจากการปฏิบัติงานในหน้าที่

4. งานบริหารทั่วไป หมายถึง การจัดระบบบริหารสถานศึกษา ให้สถานศึกษาสามารถบริหารงานอื่นๆ ได้ให้บรรลุตามมาตรฐาน คุณภาพ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวก การให้บริการการศึกษาทุกระดับ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ตลอดจนการมีส่วนร่วมของบุคลากรองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย

- 4.1 การดำเนินงานธุรการ
- 4.2 งานพัฒนาระบบสารสนเทศและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 4.3 งานเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 4.4 การดูแลอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม
- 4.5 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 4.6 งานส่งเสริมกิจการนักเรียน
- 4.7 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา

4.2 โครงสร้างการบริหารการศึกษาโรงเรียน

การบริหารงานในสถานศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในสายวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โรงเรียนนั้นได้พัฒนาการบริหารให้สอดคล้องกับยุคสมัยตลอดมา ทั้งนี้ก็เพื่อต้องการให้การศึกษามีมาตรฐาน มีคุณภาพ ได้กำหนดโครงสร้างการบริหารโรงเรียนให้เป็นลักษณะเดียวกัน รายละเอียดภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 แสดงโครงสร้างการบริหารโรงเรียน

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

4.3 ประเภทสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ปีการศึกษา 2562

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีทั้งสิ้น 67 โรง แบ่งได้เป็น 2 ประเภทได้แก่

4.3.1 โรงเรียนที่เปิดสอนระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา

4.3.2 โรงเรียนที่เปิดสอนระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา

5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังต่อไปนี้

สุพจน์ ศรณารายณ์ (2547) ได้ทำการศึกษาระดับความพึงพอใจและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามสถานภาพผู้ปกครอง ผลการวิจัย พบว่า

1. ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการการศึกษาปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสมุทรสาครในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการบริหารอาคารสถานที่ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงานบุคลากร และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2. การเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครอง ที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสมุทรสาคร จำแนกตามสภาพของผู้ปกครอง ดังนี้

2.1 การจำแนกตามสถานภาพด้านอายุ ผู้ปกครองทั้งเพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจต่อการจัดการการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสมุทรสาคร ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 การจำแนกตามสถานภาพด้านวุฒิการศึกษาผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี มีความพึงพอใจต่อการจัดการการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสมุทรสาคร ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 การจำแนกตามสถานภาพด้านอาชีพ ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพ รับราชการ เกษตรกร รับจ้าง ธุรกิจส่วนตัว และอาชีพอื่นๆ มีความพึงพอใจต่อการจัดการการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดสมุทรสาคร ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.4 การจำแนกตามสถานภาพด้านรายได้ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำกว่า 8,000 บาท รายได้ระหว่าง 8,001-12,000 บาท และมากกว่า 12,000 บาท มีความพึงพอใจต่อการจัดการการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลจังหวัดสมุทรสาคร ทั้งในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

รุ่งธิดา กิจสมัค (2547) ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมาก ทุกด้านคือ ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา และด้านร่างกายตามลำดับ

ลชชา ชมตระกูล (2550) ได้ทำการศึกษาและเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลเชียงราย ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลเชียงรายในภาพรวม พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญด้านวิชาการและชื่อเสียงของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านระเบียบวินัยและพฤติกรรมของนักเรียน และด้านการบริหารจัดการตามลำดับ เมื่อพิจารณาแยกปัจจัยเป็นรายด้านพบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญด้านการบริหารจัดการ ในเรื่องคุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ และชื่อเสียงของโรงเรียน เรื่องภาพลักษณ์ของโรงเรียน ด้านระเบียบวินัยและพฤติกรรมของนักเรียน เรื่องเอาใจใส่และกวดขันนักเรียน ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เรื่องความปลอดภัยในการจัดสถานที่และสภาพแวดล้อม และด้านการบริการและงานสัมพันธ์ชุมชน เรื่องการรักษาความปลอดภัย

จิราภรณ์ รตารุณ (2547) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อกิจการนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่องานกิจการนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปรากฏว่ากิจกรรมที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในระดับมาก คือ

การบริการด้านรถรับ/ส่งนักเรียน การบริการด้านน้ำดื่มและอาหาร และการรักษาความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน กิจกรรมที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การบริการด้านการแนะแนวผู้ปกครอง การบริการด้านสุขภาพอนามัย การจัดกิจกรรมนักเรียน

2. จากการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองต่องานกิจกรรมนักเรียน จำแนกตามประเภทโรงเรียนพบว่า ประเภทโรงเรียนที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก คือ โรงเรียนที่เปิดสอนระดับอนุบาลและระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนที่เปิดสอนระดับอนุบาลและประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนที่เปิดสอนเฉพาะระดับอนุบาล ส่วนโรงเรียนที่ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง คือ ผู้ปกครองโรงเรียนที่เปิดสอนระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษา

สุธาสิณี ประสานวงศ์ (2550) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งเด็กเข้าเรียนระดับการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งเด็กเข้าเรียนระดับการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ ด้านบุคลากร ด้านแนวการจัดประสบการณ์ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับกับด้านการบริการและการอำนวยความสะดวกอื่น ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งเด็กเข้าเรียนระดับการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน จังหวัดมหาสารคาม พบว่าโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการบริการ และการอำนวยความสะดวกอื่นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่าง เมื่อพิจารณารายคู่พบว่า อาชีพข้าราชการ และอาชีพรับจ้างทั่วไป มีผลต่อการตัดสินใจส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การ์เซีย (Garcia. 1986) ได้ทำการศึกษาเพื่อเสนอความคิดเห็นในการวางแผนการจัดทำหลักสูตรสำหรับเด็กอนุบาลเปอรโตริกัน ผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ขอเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ด้านหลักสูตร ควรสอนให้เด็กทราบถึงวัฒนธรรม และความภูมิใจในความเป็นพลเมืองของประเทศตนเอง และควรจัดให้เด็กมีกิจกรรมและประสบการณ์

2. ด้านการเรียนการสอน ครูควรเป็นผู้แนะนำวิธีปฏิบัติในการเรียน และควรมีอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมกับความเข้าใจของเด็ก ครูควรเป็นผู้มีวุฒิทางการสอนอนุบาลโดยเฉพาะ

3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนควรมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด

ไฮเดิ้ลและคีช (Haidle & Keith. 1996) ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจสนับสนุนให้ผู้ปกครองส่งนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนคริสเตียน พบว่า โรงเรียนที่ผู้ปกครอง

ส่วนใหญ่นิยมคือ โรงเรียนที่จัดกิจกรรมให้แก่ักเรียนอย่างตีเทียม เหมาะสมกับวัยและมีครูที่คอยดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดี

จอยซ์ (Joyce. 1992) ได้วิจัยถึงความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่เลือกโรงเรียนชั้นประถมศึกษาของรัฐ ระหว่าง 2 รัฐ โดยกลุ่มผู้ปกครอง 2 กลุ่ม ของโรงเรียนเซนต์เบนวิลล์ พลับลิค สคูล ในรัฐโอไฮโอ และเซนต์ พลับลิค สคูล ในรัฐมินนิโซตา (Steubenville Public School in Ohio and St. Public School in Minnesota) สรุปความคิดเห็นในการเลือกโรงเรียนมี 8 ข้อดังนี้

- 1) คุณภาพของครู
- 2) ระเบียบของโรงเรียน
- 3) วินัยของโรงเรียน
- 4) หลักสูตรพิเศษ
- 5) จริยธรรมครู
- 6) การประเมินความสามารถของครู
- 7) ความรับผิดชอบของโรงเรียน
- 8) มีแนวการสอนที่หลากหลาย

สำหรับเหตุผลที่มีความสำคัญน้อยที่สุดของผู้ปกครอง คือ รายได้ของครอบครัว และพื้นฐานทางคุณธรรม ความเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการบริหาร และการจัดองค์กรภายในโรงเรียนมี 8 ข้อ คือ

- 1) เป็นระบบ
- 2) การกระจายอำนาจ
- 3) มีอิสระแบบเอกชน
- 4) ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาตามที่ต้องการ
- 5) มีลักษณะเป็นผู้นำ
- 6) มีอิทธิพลต่อการแข่งขันสูง
- 7) ความสัมพันธ์กับชุมชนดี
- 8) มีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

คอตตันและแมน (Cotton & Mann. 1944) ได้ศึกษาเรื่องการสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอย่างมีความหมายโดยการสัมภาษณ์เพื่อต้องการทราบว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูให้วิธีการใดเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนให้มากขึ้น ผลการวิจัยพบว่าการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง สามารถใช้วิธีการสื่อสารได้คาดหวังทางด้านการศึกษาและวัฒนธรรมของผู้ปกครอง

ฟรีแมนและคาร์ คิดเวลล์ (Freeman & Karr-Kidwell. 1998) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครอง และการรับรู้ของครู และนักเรียน ต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการศึกษาเพื่อพัฒนา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ปกครอง ครู และนักเรียนจากโรงเรียนรัฐบาลในมลรัฐเทกซัส โดยการใช้ผลการเรียนของนักเรียนเป็นเครื่องชี้วัด ผลการวิจัยพบว่า การสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนจะดีได้ ผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วม เช่น การมีส่วนร่วมในสมาคมผู้ปกครองและครู นอกจากนั้นผลการวิจัยยังพบอีกว่าหากผู้ปกครองต้องการรับผลประโยชน์จากการเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียน ผู้ปกครองต้องสร้างความรู้สึกให้ได้ว่าตนเป็นเจ้าของโรงเรียน

การวิจัยเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยสังเคราะห์เป็นกรอบแนวความคิด

- 1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ได้แก่ ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียน ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนและชุมชน 2) ความพึงพอใจ
ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ได้แก่ พัฒนาเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย พัฒนาเด็ก
ปฐมวัยด้านอารมณ์ พัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสังคม พัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสติปัญญา

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 67 โรงเรียน ซึ่งมีจำนวนผู้ปกครอง 6,030 คน จากข้อมูลที่สำรวจ ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2561 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. 2560)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 67 โรงเรียน จากข้อมูลที่สำรวจ ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2561 ซึ่งได้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง 361 คน และดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และเทียบสัดส่วนตามขนาดโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็น แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) เกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 36 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ประกอบด้วยปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 6 ด้าน คือ

1. ปัจจัยด้านครู จำนวน 6 ข้อ
2. ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน จำนวน 6 ข้อ
3. ปัจจัยด้านการบริการ จำนวน 6 ข้อ
4. ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม จำนวน 6 ข้อ
5. ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ จำนวน 6 ข้อ
6. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย จำนวน 17 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ เพื่อสอบถามระดับความพึงพอใจ ซึ่งสามารถวัดได้จากตัวบ่งชี้วัด 4 ด้าน คือ

1. ความพึงพอใจในเรื่องพัฒนาการด้านร่างกาย จำนวน 4 ข้อ
2. ความพึงพอใจในเรื่องพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ จำนวน 4 ข้อ
3. ความพึงพอใจในเรื่องพัฒนาการด้านสังคม จำนวน 4 ข้อ
4. ความพึงพอใจในเรื่องพัฒนาการด้านสติปัญญา จำนวน 5 ข้อ

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

2.2.1 ศึกษากรอบแนวคิดทางทฤษฎีจากหนังสือ ตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยและความพึงพอใจแล้วนำมาสังเคราะห์เป็นตัวแปร และกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือและข้อคำถาม

2.2.2 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบพิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อให้ข้อเสนอแนะแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขนำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

2.2.3 นำแบบสอบถามผ่านการเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน (รายชื่ออยู่ในภาคผนวก) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.8 ถึง 1

2.2.4 พิจารณาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญโดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.2.5 นำแบบสอบที่แก้ไขแล้วไปทดลอง (Try Out) กับผู้ปกครองที่มีคุณลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 เพื่อหาความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

2.2.6 หาความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ตอนที่ 2 เท่ากับ 0.98 ตอนที่ 3 เท่ากับ 0.97

2.2.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเป็นครั้งสุดท้ายแล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ไปขออนุญาตผู้อำนวยการสถานศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครอง โดยผู้วิจัยนำส่งด้วยตนเองเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 361 ฉบับ ให้กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3 ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถานศึกษาโดยตนเองภายใน 15 วัน ได้รับแบบสอบถามคืน 361 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ

ช่องเห็นด้วยมากที่สุด	เท่ากับ 5	คะแนน
ช่องเห็นด้วยมาก	เท่ากับ 4	คะแนน
ช่องเห็นด้วยปานกลาง	เท่ากับ 3	คะแนน
ช่องเห็นด้วยน้อย	เท่ากับ 2	คะแนน
ช่องเห็นด้วยน้อยที่สุด	เท่ากับ 1	คะแนน

4.2 หาคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครอง โดยแบ่งคะแนนเฉลี่ยออกเป็น 5 ช่วง โดยเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยเพื่อพิจารณาระดับความพึงพอใจ ดังนี้ (ประคอง กรรณสูต, 2542)

ระดับน้อยที่สุด	มีค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00-1.49
ระดับน้อย	มีค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50-2.49
ระดับปานกลาง	มีค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50-3.49
ระดับมาก	มีค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50-4.49
ระดับมากที่สุด	มีค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50-5.00

4.3 หาคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครอง โดยแบ่งคะแนนเฉลี่ยออกเป็น 5 ช่วง โดยเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยเพื่อพิจารณาระดับความพึงพอใจ ดังนี้ (ประคอง กรรณสูต, 2542)

ระดับน้อยที่สุด	มีค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.00-1.49
ระดับน้อย	มีค่าเฉลี่ยระหว่าง	1.50-2.49
ระดับปานกลาง	มีค่าเฉลี่ยระหว่าง	2.50-3.49
ระดับมาก	มีค่าเฉลี่ยระหว่าง	3.50-4.49
ระดับมากที่สุด	มีค่าเฉลี่ยระหว่าง	4.50-5.00

4.4 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุ

4.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- 4.5.1 ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ ความถี่และร้อยละ
- 4.5.2 ตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 4.5.3 ตอนที่ 3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ปกครองโดยใช้ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 4.5.4 ตอนที่ 4 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression) แบบ Stepwise

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม

ลำดับที่		จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	1.1 เพศชาย	110	30.47
	1.2 เพศหญิง	251	69.53
	รวม	361	100.00
2	อายุ		
	2.1 ต่ำกว่า 30 ปี	107	29.64
	2.2 30 - 40 ปี	156	43.21
	2.3 41 - 50 ปี	82	22.72
	2.4 51 ปีขึ้นไป	16	04.43
	รวม	361	100.00

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ลำดับที่		จำนวน	ร้อยละ
3	อาชีพ		
	3.1 เกษตรกร	24	06.65
	3.2 พนักงานรัฐวิสาหกิจ	22	06.09
	3.3 รับราชการ	56	15.51
	3.4 รับจ้าง	136	37.68
	3.5 ธุรกิจส่วนตัว	77	21.33
	3.6 อื่นๆ เช่น ค้าขาย แม่บ้าน พนักงานบริษัท ว่างงาน พนักงานราชการ ครูเอกชน เป็นต้น	46	12.74
	รวม	361	100.00
4	ระดับการศึกษา		
	4.1 ต่ำกว่ากว่าปริญญาตรี	195	54.02
	4.2 ปริญญาตรี	138	38.23
	4.3 ปริญญาโท	28	07.75
	รวม	361	100.00
5	รายได้		
	5.1 น้อยกว่า 10,000 บาท	56	15.51
	5.2 10,001 -20,000 บาท	169	46.81
	5.3 20,001 -30,000 บาท	113	31.30
	5.4 30,001 -40,000 บาท	18	04.99
	5.5 40,000 บาทขึ้นไป	5	01.39
	รวม	361	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 69.53) มีอายุระหว่าง 30-40 ปี (ร้อยละ 43.21) ประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 37.68) สำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี(ร้อยละ 54.02) และมีรายได้ 10,001-20,000 บาท (ร้อยละ 46.81)

ตอนที่ 2 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการ
จัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ค่าเฉลี่ย
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงในตารางที่ 4.2-4.8

ตารางที่ 4.2 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
เขต 2

ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของ ผู้ปกครอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ปัจจัยด้านครู	4.39	0.51	มาก	1
2. ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน	4.32	0.53	มาก	2
3. ปัจจัยด้านการบริการ	4.29	0.58	มาก	3
4. ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	4.09	0.64	มาก	4
5. ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ	3.95	0.86	มาก	6
6. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	4.07	0.67	มาก	5
รวม	4.18	0.63	มาก	

จากตารางที่ 4.2 พบว่าปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองใน
การจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.63) และเรียงตามลำดับ
ดังนี้คือ ปัจจัยด้านครู ($\bar{X}=4.39$, S.D.=0.51) ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.32$,
S.D.=0.53) ปัจจัยด้านการบริการ ($\bar{X}=4.29$, S.D.=0.58) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.64) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนและชุมชน ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.67) และ
ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่น ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.86)

ตารางที่ 4.3 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านครู

ด้านบุคลากร (ครู)	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. ครูมีคุณวุฒิและประสบการณ์การสอนระดับปฐมวัย	4.35	0.66	มาก	5
2. ครูเอาใจใส่และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน	4.40	0.57	มาก	3
3. ครูพูดจาไพเราะอ่อนหวานกับนักเรียน	4.39	0.58	มาก	4
4. ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อย	4.48	0.57	มาก	1
5. ครูจัดการเรียนการสอนทันสมัย	4.31	0.64	มาก	6
6. ครูฝึกฝนให้นักเรียนช่วยเหลือตนเองได้	4.43	0.58	มาก	2
รวม	4.39	0.51	มาก	

จากตารางที่ 4.3 พบว่าปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านครู โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.39$, S.D.=0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านครู ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อย ($\bar{X}=4.48$, S.D.=0.57) และปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านครู มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ครูจัดการเรียนการสอนทันสมัย ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.64)

ตารางที่ 4.4 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. หลักสูตรและกิจกรรมได้มาตรฐานและทันสมัย	4.29	0.61	มาก	4
2. จัดเอกสารและสื่อประกอบการเรียนได้เหมาะสม	4.32	0.58	มาก	3
3. จัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ	4.29	0.62	มาก	5
4. จัดกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ	4.40	0.57	มาก	1
5. จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม	4.37	0.58	มาก	2
6. จัดกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ เช่น ภาษา กีฬา ดนตรี	4.27	0.62	มาก	6
รวม	4.32	0.53	มาก	

จากตารางที่ 4.4 พบว่าปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ จัดกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ($\bar{X}=4.40$, S.D.=0.57) และด้านการจัดการเรียนการสอนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ จัดกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ เช่น ภาษา กีฬา ดนตรี ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0.62)

ตารางที่ 4.5 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการบริการ

ด้านการบริการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. มีระเบียบกฎเกณฑ์ในการดูแลความปลอดภัยของนักเรียน	4.28	0.66	มาก	4
2. มีการจัดครูเวรดูและความปลอดภัยของนักเรียน	4.31	0.67	มาก	3
3. มีอาหารกลางวันที่ถูกสุขอนามัยและเพียงพอ	4.31	0.65	มาก	2
4. มีน้ำดื่มที่สะอาดและปลอดภัย	4.27	0.66	มาก	5
5. มีการดูแลเรื่องความสะอาดอุปกรณ์ของใช้ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.25	0.65	มาก	6
6. มีการรักษาพยาบาลเบื้องต้นให้แก่เด็กนักเรียนที่เจ็บป่วย และมีการทำประกันอุบัติเหตุให้แก่เด็กนักเรียน	4.32	0.62	มาก	1
รวม	4.29	0.58	มาก	

จากตารางที่ 4.5 พบว่าปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการบริการ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$, S.D.=0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าด้านการบริการ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการรักษาพยาบาลเบื้องต้นให้แก่เด็กนักเรียนที่เจ็บป่วย และมีการทำประกันอุบัติเหตุให้แก่เด็กนักเรียน ($\bar{X}=4.32$, S.D.=0.62) และด้านบริการมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการดูแลเรื่องความสะอาดอุปกรณ์ของใช้ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.65)

ตารางที่ 4.6 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. โรงเรียนมีอาคารเรียนและอาคารประกอบที่ทันสมัย สวยงาม และปลอดภัย	4.14	0.68	มาก	2
2. โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ที่สวยงาม	4.10	0.68	มาก	3
3. โรงเรียนมีบริเวณกว้างขวางและมีพื้นที่ใช้สอยเพียงพอ	4.09	0.73	มาก	4
4. โรงเรียนมีการจัดห้องเรียนที่สวยงามและเหมาะสม	4.18	0.69	มาก	1
5. โรงเรียนมีสนามเด็กเล่น/สนามกีฬา/ลานกีฬา/สระว่ายน้ำ สำหรับออกกำลังกายอย่างเพียงพอและปลอดภัย	3.98	0.77	มาก	6
6. โรงเรียนมีห้องปฏิบัติการทางภาษาหรือคอมพิวเตอร์/ห้องสมุด	4.03	0.76	มาก	5
รวม	4.09	0.64	มาก	

จากตารางที่ 4.6 พบว่าปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ โรงเรียนมีการจัดห้องเรียนที่สวยงามและเหมาะสม ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.69) และด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีค่าต่ำสุด คือ โรงเรียนมีสนามเด็กเล่น/สนามกีฬา/ลานกีฬา/สระว่ายน้ำสำหรับออกกำลังกายอย่างเพียงพอและปลอดภัย ($\bar{X}=3.98$, S.D.=0.77)

ตารางที่ 4.7 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ

ด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนอย่างเหมาะสม	3.97	0.88	มาก	2
2. เก็บค่าอาหารกลางวันอย่างเหมาะสม	3.98	0.89	มาก	1
3. เก็บค่าอุปกรณ์การเรียนอย่างเหมาะสม	3.97	0.90	มาก	3
4. เก็บค่าห้องเรียนพิเศษ/ห้องปฏิบัติการอย่างเหมาะสม	3.92	0.92	มาก	5
5. เก็บค่าเรียนกีฬา/ดนตรีเสริมอย่างเหมาะสม	3.94	0.90	มาก	4
6. เก็บค่าเรียนพิเศษอย่างเหมาะสม	3.92	0.92	มาก	5
รวม	3.95	0.86	มาก	

จากตารางที่ 4.7 พบว่าปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.95$, S.D.=0.86) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เก็บค่าอาหารกลางวันอย่างเหมาะสม ($\bar{X}=3.98$, S.D.=0.89) และด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เก็บค่าห้องเรียนพิเศษ/ห้องปฏิบัติการอย่างเหมาะสม และเก็บค่าเรียนพิเศษอย่างเหมาะสม ($\bar{X}=3.92$, S.D.=0.92)

ตารางที่ 4.8 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. มีเอกสาร/โทรศัพท์ติดต่อกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ	4.22	0.72	มาก	1
2. มีการจัดประชุมผู้ปกครองสม่ำเสมอ	4.05	0.74	มาก	3
3. มีการนำนักเรียนออกไปทัศนศึกษาในแหล่งเรียนรู้ชุมชน	4.05	0.76	มาก	4
4. มีการนำนักเรียนออกไปบำเพ็ญประโยชน์ให้กับชุมชน	4.01	0.76	มาก	6
5. จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม	4.02	0.77	มาก	5
6. ผู้ปกครองสามารถเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับนักเรียนและโรงเรียนได้	4.08	0.75	มาก	2
รวม	4.07	0.67	มาก	

จากตารางที่ 4.8 พบว่าปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.07$, S.D.=0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีเอกสาร/โทรศัพท์ติดต่อกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0.72) และด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการนำนักเรียนออกไปบำเพ็ญประโยชน์ให้กับชุมชน ($\bar{X}=4.01$, S.D.=0.76)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ปทุมธานี เขต 2

ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
ระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ค่าเฉลี่ยและส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงในตารางที่ 4.9-4.13

ตารางที่ 4.9 ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ความพึงพอใจของผู้ปกครอง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย	4.44	0.57	มาก	2
2. เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ	4.49	0.55	มาก	1
3. เด็กมีพัฒนาการด้านสังคม	4.35	0.57	มาก	3
4. เด็กมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา	4.29	0.57	มาก	4
รวม	4.39	0.50	มาก	

ตารางที่ 4.9 พบว่าความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
ระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมและราย
ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.39$, S.D.=0.50) และเรียงตามลำดับดังนี้ เด็กมีพัฒนาการด้านอารมณ์
และจิตใจ ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.55) เด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย ($\bar{X}=4.44$, S.D.=0.57) เด็กมี
พัฒนาการด้านสังคม ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.57) และเด็กมีพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ($\bar{X}=4.29$,
S.D.=0.57)

ตารางที่ 4.10 ความพึงพอใจต่อพัฒนาการด้านร่างกายเด็กของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี
เขต 2

พัฒนาการทางด้านร่างกาย	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. นักเรียนมีน้ำหนักส่วนสูงเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน	4.42	0.63	มาก	3
2. นักเรียนมีทักษะการเคลื่อนไหวคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กันตามวัย	4.49	0.57	มาก	1
3. นักเรียนมีสุขนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพของตนเอง	4.43	0.62	มาก	2
4. นักเรียนรู้จักหลีกเลี่ยงภาวะที่เสี่ยงต่อโรคร้าย อุบัติเหตุ และสิ่งเสพติด	4.40	0.69	มาก	4
รวม	4.44	0.57	มาก	

ตารางที่ 4.10 พบว่าความพึงพอใจต่อพัฒนาการด้านร่างกายเด็กของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.44$, S.D.=0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความพึงพอใจต่อพัฒนาการด้านร่างกายเด็ก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนมีทักษะการเคลื่อนไหวคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กันตามวัย ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.57) และความพึงพอใจต่อพัฒนาการด้านร่างกายเด็กของผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนรู้จักหลีกเลี่ยงภาวะที่เสี่ยงต่อโรคร้าย อุบัติเหตุ และสิ่งเสพติด ($\bar{X}=4.40$, S.D.=0.69)

ตารางที่ 4.11 ความพึงพอใจต่อพัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจของเด็กของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

พัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. นักเรียนมีความร่าเริงแจ่มใส สุขภาพจิตดี	4.59	0.55	มากที่สุด	1
2. นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าแสดงออก	4.48	0.62	มาก	2
3. นักเรียนรู้จักควบคุมอารมณ์ตนเองให้แสดงออกได้เหมาะสมกับวัยและสถานการณ์	4.42	0.66	มาก	4
4. นักเรียนรู้จักชื่นชมและแสดงออกทางดนตรี ศิลปะ การเคลื่อนไหว	4.48	0.62	มาก	2
รวม	4.49	0.57	มาก	

ตารางที่ 4.11 พบว่าความพึงพอใจต่อพัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจของเด็กของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.49$, S.D.=0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความพึงพอใจต่อพัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจเด็กมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนมีความร่าเริงแจ่มใส สุขภาพจิตดี ($\bar{X}=4.59$, S.D.=0.55) และความพึงพอใจต่อพัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจเด็กมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนรู้จักควบคุมอารมณ์ตนเองให้แสดงออกได้เหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ ($\bar{X}=4.42$, S.D.=0.66)

ตารางที่ 4.12 ความพึงพอใจต่อพัฒนาการทางด้านสังคมเด็กของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

พัฒนาการทางด้านสังคม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. นักเรียนมีวินัยและความรับผิดชอบ เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่และครู	4.30	0.64	มาก	4
2. นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักแบ่งปัน	4.37	0.61	มาก	3
3. นักเรียนรู้จักการเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.37	0.59	มาก	2
4. นักเรียนประพฤติตนตามแบบแผนวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่ตนเองนับถือ	4.38	0.61	มาก	1
รวม	4.35	0.57	มาก	

ตารางที่ 4.12 พบว่าความพึงพอใจต่อพัฒนาการทางด้านสังคมเด็กของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$, S.D.=0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อพัฒนาการทางด้านสังคมเด็กมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนประพฤติตนตามแบบแผนวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่ตนเองนับถือ ($\bar{X}=4.38$, S.D.=0.61) และ ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อพัฒนาการทางด้านสังคมเด็กมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนมีวินัยและความรับผิดชอบเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่และครู ($\bar{X}=4.30$, S.D.=0.64)

ตารางที่ 4.13 ความพึงพอใจต่อพัฒนาการทางด้านสติปัญญาเด็กของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
ของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ปทุมธานี เขต 2

พัฒนาการทางด้านสติปัญญา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	อันดับที่
1. นักเรียนสนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัว ชักถามอย่างตั้งใจและรักการเรียนรู้	4.36	0.58	มาก	1
2. นักเรียนมีความคิดรวบยอดกับสิ่งต่างๆ	4.26	0.62	มาก	4
3. นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	4.18	0.67	มาก	5
4. นักเรียนมีทักษะทางภาษาที่เหมาะสมกับวัย	4.27	0.67	มาก	3
5. นักเรียนมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	4.35	0.62	มาก	2
รวม	4.29	0.57	มาก	

ตารางที่ 4.13 พบว่าความพึงพอใจต่อพัฒนาการทางด้านสติปัญญาเด็กของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.29$, S.D.=0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อพัฒนาการทางด้านสติปัญญาเด็ก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนสนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัว ชักถามอย่างตั้งใจและรักการเรียนรู้ ($\bar{X}=4.36$, S.D.=0.58) และความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อพัฒนาการทางด้านสติปัญญาเด็ก มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ($\bar{X}=4.18$, S.D.=0.67)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารที่
เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
ระดับปฐมวัยสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ตารางที่ 4.14 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของ
ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ (X)	ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง (Y)
ครู (X ₁)	0.436**
การจัดการเรียนการสอน (X ₂)	0.491**
การบริการ (X ₃)	0.485**
อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม (X ₄)	0.436**
ค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ (X ₅)	0.338**
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (X ₆)	0.487**

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ปัจจัยการบริหารเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองทุก
ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน (X₂) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน
(X₆) ปัจจัยด้านการบริการ (X₃) ปัจจัยด้านครู (X₁) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม (X₄)
ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ (X₅) มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจ
ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.15 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองทั้งในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ทั้ง 6 ด้าน

		ความพึงพอใจของผู้ปกครอง						Y
		(X ₁)	(X ₂)	(X ₃)	(X ₄)	(X ₅)	(X ₆)	
ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ (X)								
		ครู	การจัดการเรียนการสอน	บริการ	อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	ค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ	ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	ระดับความพึงพอใจ
ครู	(X ₁)	1	.763**	.668**	.578**	.465**	.579**	.436**
การจัดการเรียนการสอน	(X ₂)		1	.684**	.607**	.462**	.636**	.491**
บริการ	(X ₃)			1	.703**	.525**	.675**	.485**
อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	(X ₄)				1	.521**	.686**	.436**
ค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ	(X ₅)					1	.689**	.338**
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	(X ₆)						1	.487**
	Y							1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรต้นทั้งหมด 6 ตัว พบว่า มีค่าความสัมพันธ์เป็นบวกทุกค่า โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.462 ถึง 0.763 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นด้วยกันที่มีค่าสูงสุด คือ ครู (X₁) กับ การจัดการเรียนการสอน (X₂) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นด้วยกันที่มีค่าต่ำสุดคือ การจัดการเรียนการสอน (X₂) กับค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ (X₅)

ตารางที่ 4.16 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 กับพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก

	ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ (X)	ความพึงพอใจของผู้ปกครอง				
		Y ₁	Y ₂	Y ₃	Y ₄	Y
		พัฒนาการด้านร่างกาย	พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ	พัฒนาการด้านสังคม	พัฒนาการด้านสติปัญญา	ระดับความพึงพอใจ
ครู	(X ₁)	.359**	.355**	.388**	.438**	.436**
การจัดการเรียนการสอน	(X ₂)	.386**	.388**	.461**	.496**	.491**
การบริการ	(X ₃)	.473**	.449**	.388**	.420**	.485**
อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	(X ₄)	.399**	.329**	.399**	.418**	.436**
ค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ	(X ₅)	.296**	.249**	.271**	.367**	.338**
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	(X ₆)	.446**	.343**	.437**	.488**	.487**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.16 พบว่าปัจจัยการบริหารเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในภาพรวมทุกปัจจัย และปัจจัยด้านต่างๆแต่ละปัจจัยมีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจกับพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่า

ปัจจัยด้านครู (X₁) มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของผู้ปกครองด้านพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กสูงสุด (r=.438) และพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจมีความสัมพันธ์ต่ำสุด (r=.355)

ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน (X₂) มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของผู้ปกครองด้านพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กสูงสุด (r=.496) และพัฒนาการด้านร่างกายมีความสัมพันธ์ต่ำสุด (r=.386)

ปัจจัยด้านการบริการ (X₃) มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของผู้ปกครองด้านพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กสูงสุด (r=.473) และพัฒนาการด้านสังคมมีความสัมพันธ์ต่ำสุด (r=.388)

ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม (X₄) มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของผู้ปกครองด้านพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กสูงสุด (r=.418) และพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจมีความสัมพันธ์ต่ำสุด (r=.329)

ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ (X_5) มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของผู้ปกครองด้านพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กสูงสุด ($r=367$) และพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจมีความสัมพันธ์ต่ำสุด ($r=.249$)

ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (X_6) มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจของผู้ปกครองด้านพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กสูงสุด ($r=.488$) และพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจมีความสัมพันธ์ต่ำสุด ($r=.512$)

รวมเฉลี่ยทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กสูงสุด ($r=.682$) และพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจมีความสัมพันธ์ต่ำสุด ($r=.343$)

ตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์ถดถอยพหุ ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยวิธี Stepwise

ตัวแปร	R	R ²	F	Sig F
X_2	.486	.237	109.661	.000
X_2X_6	.537	.288	71.534	.000
$X_2X_6X_3$	.550	.303	50.978	.000

จากตารางที่ 4.17 พบว่า เมื่อนำปัจจัยการบริหารด้านต่างๆ ทั้ง 6 ด้านมาวิเคราะห์ เพื่อค้นหามีปัจจัยการบริหารใดบ้างที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุด้วยวิธี Stepwise พบว่ามีเพียง 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตามลำดับ ได้แก่ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน (X_2) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน (X_6) ปัจจัยด้านการบริการ (X_3) ส่วนปัจจัยด้านครู (X_1) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม (X_4) ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ (X_5) ไม่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 4.18 ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุต่อปัจจัยการบริหารต่างๆ ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

ตัวแปร	B	SE.B	β	t	Sig
ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน (X_2)	.210	.061	.222	3.450	.001
ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน (X_6)	.164	.047	.221	3.473	.001
ปัจจัยด้านการบริการ (X_3)	.155	.057	.182	2.703	.007
ค่าคงที่	2.148	.191		11.250	.000

R = 0.550
 $R^2 = 0.303$
 F = 50.978
 สมการในการพยากรณ์คือ
 $Y' = 2.148 + 0.210 X_2 + 0.155 X_3 + 0.164 X_6$

สมการคะแนนมาตรฐาน

$$Z'y = .222 ZX_2 + .221 ZX_3 + .182 Z X_6$$

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ปัจจัยการบริหารที่สามารถอธิบายหรือพยากรณ์ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2 ประกอบด้วย 3 ปัจจัยคือ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน (X_2) ปัจจัยด้านการบริการ (X_3) และปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน (X_6) ซึ่งสามารถเขียนสมการได้ดังนี้

$$Y = a + b_2X_2 + b_3X_3 + b_6X_6$$

Y = ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2

a = ค่าคงที่

b = ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของ X

X_2 = ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน

X_3 = ปัจจัยด้านการบริการ

X_6 = ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน

กล่าวคือปัจจัยการบริหารทั้ง 3 ปัจจัย ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ร้อยละ 30.3 ($R^2=0.303$) และเมื่อเรียงลำดับของการส่งผลจากมากไปหาน้อย พบว่า ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 มากที่สุด ($\beta = .222$) รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ($\beta = .221$) และปัจจัยด้านการบริการส่งผลน้อยที่สุด ($\beta = .182$)

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

1.1.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

1.1.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

1.1.4 เพื่อศึกษาปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 67 โรงเรียน จำนวน 6,030 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จำนวน 67 โรงเรียน จากข้อมูลที่สำรวจ ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2561 ซึ่งได้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie &

Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง 361 คน และดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และเทียบสัดส่วนตามขนาดโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ไปขออนุญาตผู้อำนวยการสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครอง โดยผู้วิจัยนำส่งด้วยตนเองเพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

2) ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามจำนวน 361 ฉบับ ให้กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

3) ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถานศึกษาโดยตนเองภายใน 15 วัน ได้รับแบบสอบถามคืน 361 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ดังนี้

1) หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2) หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

3) หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

4) หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

5) หาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regreesion) ของปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 30-40 ปี ประกอบอาชีพรับจ้าง สำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี และมีรายได้เดือนละ 10,001- 20,000 บาท

1.3.2 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นด้านเรียงตามระดับดังนี้ ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านการบริการ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนและชุมชน และ ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ

1) **ปัจจัยด้านครู** พบว่า ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านครู โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และครูจัดการเรียนการสอนทันสมัยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2) **ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน** พบว่า ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า จัดกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และจัดกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ เช่น ภาษา กีฬา ดนตรีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3) **ปัจจัยด้านการบริการ** พบว่า ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านการบริการ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการรักษาพยาบาลเบื้องต้นให้แก่เด็กนักเรียนที่เจ็บป่วย และมีการทำประกันอุบัติเหตุให้แก่เด็กนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการดูแลเรื่องความสะอาดอุปกรณ์ของใช้ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4) *ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม* พบว่า ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนมีการจัดห้องเรียนที่สวยงามและเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และโรงเรียนมีสนามเด็กเล่น/สนามกีฬา/ลานกีฬา/สระว่ายน้ำ สำหรับออกกำลังกายอย่างเพียงพอและปลอดภัยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5) *ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน* พบว่า ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เอกสาร/โทรศัพท์ติดต่อกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และมีการนำนักเรียนออกไปบำเพ็ญประโยชน์ให้กับชุมชนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

6) *ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ* พบว่า ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า เก็บค่าอาหารกลางวันอย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และเก็บค่าห้องเรียนพิเศษ/ห้องปฏิบัติการอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.3.3 ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นด้านเรียงตามระดับดังนี้ พัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญา

1) *พัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจ* พบว่า ความพึงพอใจต่อพัฒนาการทางด้านอารมณ์และจิตใจเด็กของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความร่าเริงแจ่มใส สุขภาพจิตดีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และนักเรียนรู้จักควบคุมอารมณ์ตนเองให้แสดงออกได้เหมาะสมกับวัยและสถานการณ์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

2) *พัฒนาการด้านร่างกาย* พบว่า ความพึงพอใจต่อพัฒนาการด้านร่างกายเด็กของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น

รายข้อพบว่า นักเรียนมีทักษะการเคลื่อนไหวคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กันตามวัยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และนักเรียนรู้จักหลีกเลี่ยงภาวะที่เสี่ยงต่อโรคร้าย อุบัติเหตุ และสิ่งเสพติดมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3) *พัฒนาการสังคม* พบว่า ความพึงพอใจต่อพัฒนาการทางด้านสังคมเด็กของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนประพฤติตนตามแบบแผนวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่ตนเองนับถือมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และนักเรียนมีวินัยและความรับผิดชอบ เชื่อฟังคำสอนของพ่อแม่และครูมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

4) *พัฒนาการด้านสติปัญญา* พบว่า ความพึงพอใจต่อพัฒนาการทางด้านสติปัญญาเด็กของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนสนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัว ชักถามอย่างตั้งใจและรักการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และ นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

1.3.4 การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ปัจจัยการบริหารเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองทุกด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ปัจจัยด้านการบริการ ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ มีความสัมพันธ์กับระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3.5 ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณด้วยวิธี Stepwise พบว่ามี 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ตามลำดับ ได้แก่ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน (X_2) ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน (X_6) ปัจจัยด้านการบริการ (X_3) ส่วนปัจจัยด้านครู (X_1) ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม (X_4) ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ (X_5) ไม่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

1.3.6 ปัจจัยที่มีอำนาจพยากรณ์ต่อระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ประกอบด้วย 3 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน (X_2) ปัจจัยด้านการบริการ (X_3) และปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน (X_6)

1.3.7 การทดสอบสมมติฐาน ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 จากการศึกษาพบว่าปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครอง ได้แก่ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านการบริการ และปัจจัยด้านความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ส่งผลต่อ ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญที่พบมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การจัดการศึกษาปฐมวัยที่ต้องพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี ให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการเตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้และสร้างรากฐานชีวิตให้พัฒนาเด็กปฐมวัยไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจชาติ และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ซึ่งเด็กเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าเป็นความหวังและเป็นอนาคตของชุมชน เด็กทุกคนจึงจำเป็นต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมตามพัฒนาการของเด็ก และเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น รวมทั้งชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ เพื่อให้เติบโตเป็นคนที่มีพัฒนาการทุกด้านครบถ้วน มีร่างกายที่แข็งแรง มีพัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญาเป็นไปตามวัย ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กทุกคน ไม่ว่าจะเป็นพ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดู ต้องร่วมมือกันเลี้ยงดูและปกป้องให้เด็กได้รับการดูแลและพัฒนาอย่างเหมาะสม ดังคำกล่าวของ สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558) ที่ว่าการปฏิบัติงานในการพัฒนาการศึกษาต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พัฒนาทุกคนให้มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ ปลูกฝัง และเสริมสร้าง ศีลธรรม คุณธรรมจริยธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มุ่งการพัฒนาคน และสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ รัฐได้ตระหนักว่าการจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้การพัฒนาคนที่สมบูรณ์ต้องพัฒนา ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมและเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา รวมไปถึงเมื่อนักเรียนอยู่นอกโรงเรียนด้วย จึงจำเป็นที่จะต้องให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ตั้งแต่ผู้ปกครอง ชุมชน ครู และผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรทางการศึกษา ทั้งโรงเรียน เขตพื้นที่การศึกษา และข้าราชการในส่วนกลาง สื่อมวลชน และภาคส่วนอื่น ๆ ของสังคมเกิดความตระหนักว่า ตนเองมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อการพัฒนาของนักเรียน ซึ่งในปัจจุบันแม้จะเป็นเพียงเด็กและเยาวชนแต่ในอนาคตจะเป็นทรัพยากรมนุษย์ต้องมีคุณภาพ เพื่อจะสามารถรับผิดชอบระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่อไป ผุสดี แสงหล่อ (2555) กล่าวว่า ผู้ปกครองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่ง เพราะสิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตเด็ก คือ บ้านและโรงเรียน ถ้าเด็กได้รับการพัฒนาด้วยวิธีการที่ถูกต้องจากโรงเรียน เมื่อได้รับการส่งเสริม สนับสนุนเป็นการเสริมแรงจากผู้ปกครอง เด็กจะเกิดความพร้อมในการเรียนรู้และเกิดการพัฒนา ในทุกๆ ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ดังนั้น ผู้ปกครองควรเข้ามามีบทบาท ในการสนับสนุน ส่งเสริมในการจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยเข้ามามีส่วนร่วมในการรับรู้การดำเนินงานและเสนอแนวทางในการจัดการศึกษา เนื่องจากจุดมุ่งหมายของโรงเรียนและ จุดมุ่งหมายของผู้ปกครองต่างก็มุ่งที่จะพัฒนาเด็กเป็นสำคัญ ผู้ปกครองและครูจะต้องจับมือกัน ปรึกษาหารือกัน รับทราบปัญหาของกันและกันและหาทางร่วมมือกันทำให้เด็กได้พัฒนาทั้งด้าน ร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ตามแนวทางที่ถูกต้องซึ่งจะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเอง และส่วนรวม และสอดคล้องกับชนิตาภา ปล่อยทอง (2559 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลปากพูน สังกัดเทศบาลเมืองปากพูน จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลปากพูน สังกัดเทศบาลเมืองปากพูน จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุน ทุกภาคส่วน และด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้นการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยจึงต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญที่จะทำให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ โดยการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่พัฒนามาจากความต้องการการดูแลและเลี้ยงเด็กของสังคม เป็นการจัดการศึกษาให้เด็กอายุระหว่าง 3-6 ขวบ ซึ่งเด็กวัยนี้เป็นวัยที่ร่างกายและสมองกำลังเจริญเติบโต มีโอกาสเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าได้สำรวจ เล่น ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้โอกาสคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่

ร่วมกับคนอื่นอย่างมีความสุข ผู้ที่รับผิดชอบจึงมีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์ให้เด็ก ได้พัฒนาการเต็มตามศักยภาพ ส่งเสริมให้เด็กสังเกต สำรวจ สร้างสรรค์และยิ่งเด็กมีการกระตือรือร้น ก็จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ผู้รับผิดชอบจึงต้องส่งเสริม สนับสนุน ให้ความรักความเข้าใจ ความเอาใจใส่เด็กวัยนี้เป็นพิเศษ เพราะจะเป็นพื้นฐานที่ช่วยเตรียมความพร้อมให้เด็ก ทำให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียน และในชีวิตต่อไป

2.2 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเด็กมีพัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านอารมณ์ และจิตใจ พัฒนาการทางด้านสติปัญญา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากอาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ได้มีแผนการพัฒนารจัดการทุกด้าน มีการปรับแผนกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา มีแผนปฏิบัติการโรงเรียนประจำปี มีการกำหนดวิสัยทัศน์ใหม่ และดำเนินการตามแผน จากนั้น มีการประเมินตนเอง มีการประกันคุณภาพการศึกษาและได้รับการประเมินจากคณะกรรมการ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก โรงเรียนบริหารงานในรูปแบบของคณะกรรมการ ร่วมคิด ร่วมพิจารณา ตัดสินใจในการดำเนินการด้านต่างๆ การบริหารงานที่เป็นระบบจะทำให้ผู้ปกครองที่มาติดต่อได้รับความสะดวกรวดเร็ว โรงเรียนได้มีการแจ้งข่าวสารถึงผู้ปกครองสม่ำเสมอ ทำให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงการดำเนินการและกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน รวมทั้งการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียน ทำให้ผู้ปกครองนักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อโรงเรียน สถานศึกษาดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ของกระทรวงศึกษาธิการ (2547) ที่ว่ามุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา และสถานศึกษาในปัจจุบันนี้มีการพัฒนาครู การจัดการเรียนการสอน การบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูติมา แพนกุดเรือ (2556) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนเทศบาลวัดลุ่มมหาชัยชุมพล อำเภอเมือง จังหวัดระยอง พบว่าความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชณี ทีปการ (2556) ได้ศึกษา ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารงานของโรงเรียนเทศบาล 1 (สถาวร) สังกัดเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี พบว่าความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนโดยรวมอยู่ใน ระดับมากเช่นกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรายุทธ แก้วประทุม (2556, น.89-90) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานของโรงเรียนบ้านหินแร่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 2 พบว่าความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับ

งานวิจัยของ จันทิมา จันทสิทธิ์ (2555) ได้ศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการบริหารงานของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลโขง อำเภอน้ำโพธิ์ จังหวัดจันทบุรี พบว่าความพึงพอใจของผู้ปกครอง นักเรียนโดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก

2.3 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองมีปัจจัยที่ส่งผลอย่างน้อยหนึ่งปัจจัยต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองเห็นว่า โรงเรียนมีหลักสูตรและกิจกรรมได้มาตรฐานและทันสมัย มีการจัดเอกสารและสื่อประกอบการเรียน ได้เหมาะสม มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ มีการจัดกิจกรรมที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และมีการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาทักษะในด้านต่างๆ เช่น ภาษา กีฬา ดนตรี ซึ่งผลวิจัยดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของ รองศาสตราจารย์ ดร. เยาวพา เดชะคุปต์ ได้กล่าวถึงบทบาทสำคัญของ ผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัย 4 ประการ ในหนังสือการศึกษาปฐมวัย ไว้ว่า 1) บทบาทและหน้าที่การพัฒนาแนวการจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้บริหารจะต้องเอาใจใส่ เป็นผู้นำครูกระตุ้นครูให้ปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นผู้รอบรู้ทางวิชาการ เป็นที่พึ่งของครูได้ และสามารถสัทธิการสอนให้ดูเป็นตัวอย่าง ผู้บริหารเป็นทั้งครูของครู ครูของเด็ก และครูของพ่อแม่ผู้ปกครอง 2) บทบาทเกี่ยวกับการบริหารบุคลากรได้แก่ ครูผู้สอน พี่เลี้ยงเด็ก เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่การเงิน แม่ครัวและคณงานภารโรงและคนทำสวน 3) บทบาทการจัดการหาเงินและเครื่องอำนวยความสะดวก คือมีทัศนคติทางเศรษฐกิจต้องรู้จักแหล่งการเงิน และร่วมมือกับชุมชน สมภาววัด เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ผู้ปกครอง เด็ก องค์กรให้ความช่วยเหลือของประเทศ มูลนิธิต่างๆ ห้างร้านบริษัทใหญ่ๆ ผู้มีจิตศรัทธา เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรสำหรับส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของสถานศึกษาปฐมวัย 4) บทบาทในการประชาสัมพันธ์สถานศึกษาปฐมวัย ผู้บริหารต้องเป็นนักประชาสัมพันธ์เพื่ออธิบายให้คนทั่วไปรู้ว่ากำลังทำอะไรและคิดจะทำอะไรต่อไป เป็นจุดสำคัญที่จะได้รับการสนับสนุนจากภายนอก เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ ให้บริการการศึกษา และให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ช่วยเหลือพัฒนาเด็กที่บ้านด้วย

2.4 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ปัจจัยด้านครู ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 อาจเป็นเพราะว่า

บุคลากรในโรงเรียนถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา เพราะบุคลากรในโรงเรียนถือได้ว่าเป็นสิ่งมีชีวิต มีความรู้สึกและมีอะไรอีกหลายอย่างที่แตกต่างไปจากปัจจัยที่เป็นทรัพยากรในการบริหารงาน ภารกิจขององค์กรจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นขึ้นอยู่กับความพร้อมของบุคลากรเป็นสำคัญ ในส่วนของการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยก็เช่นกัน พัทรี ชุ่มสวัสดิ์ (2551) กล่าวว่าบุคลากรที่สำคัญคือ ครูผู้ดูแลเด็ก ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กและมีอิทธิพลต่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กมากที่สุดในช่วงที่เด็กอยู่โรงเรียน ครูผู้ดูแลจึงต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ รู้จักรับผิดชอบ รักเด็ก อุพนิสัยอ่อนโยน จิตใจโอบอ้อมอารี มีความยุติธรรม มีลักษณะเป็นผู้นำเพื่อจะเป็นผู้ที่ให้การดูแลเด็กอย่างมีประสิทธิภาพเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก เปรียบเสมือนการวางรากฐานของประเทศ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศรีนวล อภิवासกุล (2550) พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคาดหวังให้ครู และพี่เลี้ยงควรมีความสุภาพอ่อนโยน และมีบุคลิกที่ดีเป็นแบบอย่างของนักเรียน และครูควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองทุกคน ครูควรมีวุฒิการศึกษาด้านปฐมวัย และครูควรรักและเอาใจใส่นักเรียนทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนทุกคน และครูควรมีกิจกรรมการเรียนการสอนที่น่าสนใจและเหมาะสมกับวัย และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูดาภรณ์ เพ็งทา (2556) พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของโรงเรียนอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผู้เรียน โรงเรียนมีการจัดการโครงสร้างการบริหารด้านบุคลากรที่เหมาะสม ครูวางตัวได้อย่างเหมาะสมและเป็นแบบอย่างที่ดี มีท่าเลที่ตั้งของโรงเรียนที่เหมาะสม มีความพร้อมในการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้เรียน โรงเรียนจัดประสบการณ์ให้นักเรียนได้มีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนมีสื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งสื่อทางเทคโนโลยีมีความเพียงพอและเหมาะสม

2.5 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

พบว่า ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีหลักสูตรและกิจกรรมได้มาตรฐานและทันสมัย มีการจัดเอกสารและสื่อประกอบการเรียนได้เหมาะสม มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณาการ จัดกิจกรรมเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม และยังมีการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมทักษะในด้านต่างๆ เช่น ภาษา ดนตรี กีฬา สอดคล้องแนวคิดของ กัญญา ญาณสาร ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายและลักษณะการจัดการศึกษาปฐมวัยใน รายงานผลการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาโดยผู้ปกครองชุมชน และองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วม ไว้ว่า จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารูปแบบการจัดการศึกษา โดยนำเอาผู้ปกครองชุมชนและองค์กรในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาโรงเรียนและ

เด็กปฐมวัย และเพื่อเตรียมการถ่ายโอนการจัดการศึกษาให้องค์การปกครองท้องถิ่นรับไปดำเนินการ มีลักษณะการจัดการศึกษาด้วยการรวมโรงเรียนเป็นกลุ่มเครือข่าย เมื่อเริ่มแรกมุ่งแก้ปัญหาโรงเรียนขนาดเล็กที่ครูไม่ครบชั้นและนักเรียนมีน้อยไม่สามารถจัดชั้นเรียนได้ เมื่อมารวมกลุ่มกัน ใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทำให้บรรยากาศการเรียนการสอนเอื้อต่อการเรียนรู้และเกิดความร่วมมือกัน ทำงานร่วมกัน เป็นทีมโดยเน้นให้ชุมชน และองค์กรท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม

2.6 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีอาคารเรียนและอาคารประกอบที่ทันสมัย สวยงาม และปลอดภัย มีการจัดสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ที่สวยงาม มีบริเวณกว้างขวางและมีพื้นที่ใช้สอยเพียงพอ มีการจัดห้องเรียนที่สวยงามและเหมาะสม มีสนามเด็กเล่น/สนามกีฬา/ลานกีฬา/สระว่ายน้ำสำหรับออกกำลังกายอย่างเพียงพอและปลอดภัย และมีห้องปฏิบัติการทางภาษาหรือคอมพิวเตอร์/ห้องสมุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ มณฑา โฉมราช ได้กล่าวถึงการศึกษาปฐมวัยไว้ในงานวิจัย เรื่องสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 3 ไว้ว่า สภาพการจัดการศึกษาปฐมวัยทั้ง 6 ด้านของผู้บริหารและครูผู้สอนมีความเห็นตรงกันว่า โรงเรียนมีการปฏิบัติในระดับมากถึงมากที่สุด ได้แก่ 1) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก 2) ด้านบูรณาการการเรียนรู้อันได้แก่ 1) ด้านการจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสม 2) ด้านการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก 3) ด้านความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการจัดการศึกษา

2.7 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า มีเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าบำรุงอื่นอย่างเหมาะสม และบางแห่งไม่มีการเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนเพราะได้รับงบประมาณอุดหนุนจากรัฐบาล

2.8 ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

พบว่า ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผู้ปกครองมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีเอกสาร/โทรศัพท์ติดต่อกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดประชุมผู้ปกครองสม่ำเสมอ มีการนำนักเรียนออกไปทัศนศึกษาในแหล่งเรียนรู้ชุมชน มีการนำนักเรียนออกไปบำเพ็ญประโยชน์ให้กับชุมชน จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม และผู้ปกครองสามารถเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับนักเรียนและโรงเรียนได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เชษฐา ชนະบุญ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ตามทฤษฎีของผู้บริหารโรงเรียน ครูสายผู้สอน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่าการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น มีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก กิจกรรมส่วนใหญ่ที่มีการปฏิบัติคือ การร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในท้องถิ่นในการพัฒนาชุมชน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536) ได้เสนอทฤษฎีว่า โดยทั่วไปแล้วงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีขอบข่ายครอบคลุมงานการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนช่วยในการพัฒนาโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นด้านอาคารสถานที่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จะเห็นได้ว่าจากแนวคิด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กำลังใช้อยู่ในปัจจุบันได้มุ่งเน้นให้ใช้แหล่งวิทยาการ สถานประกอบการ และสถานประกอบอาชีพของชุมชนมาเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียน ดังนั้นโรงเรียนกับชุมชนจึงจำเป็นต้องมีความร่วมมือ และมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ หมายถึง การดำเนินงาน และการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างบ้าน โรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานอื่น

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ปัจจัยการบริหารทั้ง 6 ด้าน ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ควรใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการบริหารทั้ง 6 ด้าน ให้อยู่ในระดับมากที่สุด เพื่อให้เกิดประสิทธิผลต่อนักเรียน ครู และทุกๆด้าน ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

3.1.1 ด้านปัจจัยการบริหารพบว่า ด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ในด้านการเก็บค่าห้องเรียนพิเศษ/ห้องปฏิบัติการอย่างเหมาะสม และเก็บค่าเรียนพิเศษอย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรกำหนดค่าห้องเรียนพิเศษ/ห้องปฏิบัติการ และเก็บค่าเรียนพิเศษอย่างเหมาะสม ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการกำหนดค่าธรรมเนียม

3.1.2 ด้านความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 พบว่า ความพึงพอใจต่อพัฒนาการเด็กด้านสติปัญญามีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับสุดท้าย ในด้านนักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง

3.1.3 จากการศึกษพบว่า ปัจจัยทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านครู ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน ปัจจัยด้านการบริการ ปัจจัยด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ปัจจัยด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ และปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันจึงจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยการบริหารทั้ง 6 ปัจจัยนี้ เพื่อให้เหมาะสมและเป็นประโยชน์ในการพัฒนาสถานศึกษา

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษา เพื่อให้ได้นำข้อมูลมาประกอบการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของการบริหารงานสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษา เพื่อให้สามารถค้นหาปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและชัดเจนยิ่งขึ้น

3.2.3 ควรศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในด้านการเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). *คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2546). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545* กรุงเทพฯ: องค์การขนส่งสินค้าและวัสดุภัณฑ์ คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2547). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. ม.ป.ท.
- _____. (2548). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ คุรุสภา ลาดพร้าว.
- _____. (2555). *รายงานการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ปีการศึกษา 2553*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร ประเทศไทย.
- _____. (2549) *ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยอัตราค่าธรรมเนียมและอัตราค่าธรรมเนียมอื่นของโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2549*. ม.ป.ท.
- กุลยา ตันติผลชีวะ. (2551) *รูปแบบการเรียนการสอนเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: มิตรสัมพันธ์กราฟิก.
- เกษมศักดิ์ สอนจันทร์. (2548). *บทบาทด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสรสงคราม กรมศึกษาศานศึกษาระดับประถมศึกษา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม.
- จรัสศรี พุทธกาล. (2547). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อสภาพการจัดการเรียนการสอนระดับอนุบาลของโรงเรียนปรางค์มุนีวิทยา เขตบางเขน กรุงเทพฯ*. (ภาคนิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ.
- จันทร์จิรา พิทักษ์. (2550). *ปัจจัยลักษณะของสถานศึกษาที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในระดับอนุบาลของโรงเรียนในเขตบางแค สังกัดกรุงเทพฯ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.
- จิราภรณ์ รตารุณ. (2541). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่องานกิจการนักเรียน โรงเรียนอนุบาล เอกชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- จีราพร วีระหงส์. (2538). *ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการให้บริการของ กรุงเทพฯ: ศึกษากรณีสำนักงานเขตตลิ่งชัน*. (ภาคนิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต). สถาบัน บัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

- จุมพล หนิมพานิช. (2554). *องค์การและการจัดการ*. หน่วยที่ 2 นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2544). *องค์การและการจัดการ*. หน่วยที่ 10 นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เจริญศรี พันปีและจำรัส นองมาก. (2555). *การบริหารการจัดการการศึกษาปฐมวัย*. หน่วยที่ 11
นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จำเริญ สีสม. (2546). *การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามการรับรู้ของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
สุพรรณบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กาญจนบุรี, กาญจนบุรี.
- ชาติชาย จันท์ภิรมย์. (2549). *รูปแบบการบริหารจัดงานชุมชนสัมพันธ์ของโรงเรียนเทศบาลวัดวงนา
รถบรรพต สังกัดสำนักงานการศึกษา เทศบาลนครสวรรค์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2555). *การจัดและบริหารองค์การทางการศึกษา*. หน่วยที่ 14 นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ณมาตร เปี่ยมสุวรรณ. (2546). *ปัจจัยของผู้ปกครองในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียน
เปี่ยมสุวรรณวิทยา เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหา
บัณฑิต). สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, กรุงเทพฯ.
- ทศพร ไชยชนะ. (2546). *การบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามแนวคิดของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดขอนแก่น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย,
เลย.
- ธมกร ดุลยปกรณ์ชัย. (2556). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนสตรีชัยภูมิ 2 จังหวัดชัยภูมิ*. (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ปทุมธานี.
- ธรรนา รัตน์ะ. (2552). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียนอนุบาลเซนต์
จอห์น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น,
กรุงเทพฯ.
- ฐิติธัญ ปลัดทองวัน. (2545). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อคุณภาพของผู้เรียน โรงเรียน
อาชีวศึกษาศึกษาเอกชนในจังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.

- ธัญรัตน์ นิธิกุลธีระภัทร์. (ม.ป.ป.). *การบริหารจัดการสถานศึกษาปฐมวัย*. หน่วยที่ 12 นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ธัญรัตน์ นิธิกุลธีระภัทร์ และวรรณาท รักสกุลไทย. (2555). *การบริหารจัดการองค์สถานศึกษาปฐมวัย*.
หน่วยที่ 12. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2551). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- นิตยา คชภักดี. (2539). *เลี้ยงลูกให้ประสบความสำเร็จ คศ.2000*. นนทบุรี: แพลนพับลิชชิง.
- เบญจา แสงมลิ. (2542). *การจัดการศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุริยาสาสน์.
- ประไพ นิลน้อย. (2548). *ปัจจัยการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในสถานศึกษาเอกชน
ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, กรุงเทพฯ.
- ประยुทธ พวงทอง. (2549). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการศึกษาในระดับปฐมวัย
อำเภอเมือง จังหวัดสิงห์บุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัย
ราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- ประเสริฐศักดิ์ ฉันทศิริเดชา. (2550). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของ
โรงเรียนอนุบาลวิรัตน์ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพฯ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา, กรุงเทพฯ.
- พจณี รัตนมณี. (2547). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนใน
โรงเรียนอนุบาลเอกชน เขตบางรัก กรุงเทพฯ: การศึกษาโรงเรียนอนุบาลชวนชื่น*.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). *วิธีวิจัยทางการพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 7).
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พัชรี ผลโยธิน. (2548). *การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย*. หน่วยที่ 1 นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พัชสิริ ชมพุกำ. (2552). *องค์การและการจัดการ*. กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิล.
- เพ็ญพิไล ฤทธาณานนท์. (2536). *พัฒนาการทางพุทธิปัญญา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2553). *หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา*. ชลบุรี: มนต์รี.

- ไมตรี วิไลกิจ. (2539). ความพึงพอใจทัศนคติและความสัมพันธ์ของบุคคลต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งในเชิง
ประมาณค่า. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ ประสานมิตร.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2528). *กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ราชบัณฑิตสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์.
- รัชนีย์ พุนทรัพย์ทวีกิจ. (2548). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการเลือก
สถานศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตบางกะปิ กรุงเทพฯ.
(วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ.
- รุ่งธิดา กิจสมคร. (2547). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อคุณลักษณะพึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย
โรงเรียนบอสโกพิทักษ์ จังหวัดนครปฐม*. (ค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ลชนา ชมตระกูล. (2550). *การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลาน
เข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลเชียงราย*. (สารนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, เชียงราย.
- วรางคณา วัฒนพานิช. (2554). *ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยใน
โรงเรียนกวางฮั่ว จังหวัดระยอง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- วาสนา ชมตระกูล. (ม.ป.ป.). *การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตร
หลานเข้าเรียน โรงเรียนอนุบาลเชียงราย จังหวัดเชียงราย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง, เชียงราย.
- วัฒนา มัคคสัน และอมรชัย ตันติเมธ. (2555). *การบริหารการจัดการสถานศึกษาปฐมวัย*. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุโขทัยธรรมาธิราช. (ม.ป.ป.). *พหุติกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา*. หน่วยที่ 1-8 นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- _____. (2557). *พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย*. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุภาวดี กิตติไชย. (2549). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยในการตัดสินใจของผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลาน
เข้าเรียนในโรงเรียนอนุบาลสุวิภา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ*. (สารนิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

- สุธาสนี ประสานวงศ์. (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งเด็กเข้าเรียนระดับ
การศึกษาปฐมวัย โรงเรียนเอกชน จังหวัดระยอง. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุพจน์ ศรณารายณ์. (2547). ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน
สังกัดเทศบาล จังหวัดสมุทรสาคร. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม.
- สุรพล ศุภรตรีทิเบศ. (2547). การศึกษาการบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของผู้บริหาร
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา จังหวัดชัยภูมิ. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันราชภัฏชัยภูมิ, ชัยภูมิ.
- สุวรรณา สะแหละ. (2547). ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล
เอกชนเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพฯ. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ระยองเขต 1. (2557). ข้อมูลสารสนเทศโรงเรียนเอกชนใน
ระบบ เอกสารประจำปีการศึกษา 2556 ม.ป.ท.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน
การศึกษาปฐมวัยเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2541). แนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพ
และรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- _____. (2543). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา: เพื่อพร้อมรับการประเมิน
ภายนอก. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
(องค์กรมหาชน).
- สำนักงานปลัด กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ชุดการเรียนรู้ทางไกล หลักสูตรการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย.
อุบลราชธานี: ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (องค์กรมหาชน) คู่มือการประเมิน
คุณภาพภายนอก รอบ 3 (พ.ศ. 2555-2558). กรุงเทพฯ: จุดทอง.
- อนิวัช แก้วจำนง. (2552). หลักการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.
- อนันต์ ธิคำ. (2544). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดน่าน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.

- อรุณี หรดาล. (2548). *การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อัญชลี เอโกบล. (2548). *การตัดสินใจเลือกสถานศึกษาให้บุตรหลานในระดับก่อนประถมศึกษาของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากทมเขต 3 แขวงบางไผ่ เขตภาษีเจริญ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, กรุงเทพฯ.
- อัมพวัน สุวรรณจันทร์. (2552). *การศึกษาสภาพแวดล้อมทางการเรียนของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลพนัสศึกษาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- Cotton, E.G & Mann, G.A. (1994). *A survey of parent involvement practices in California and Texas*. Eric database search: Available.
- Freeman, M.A. & Karr-Kidwell. (1998). "Parental opinion and teacher – student perception regarding parent' involvement in their children's education and development." Eric database search Available: <http://www.Ericfacility.net>. 2004, March 4.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill.
- Garcia, C.R. (1986). Theoretical Background to a Curriculum Design for Parlo Richn Kindergarten Students. *Dissertation Abstracts International*.
- Haidle & Keith. (1996). *Student choose: private Christian high school*. South Dakota: University of South Dakota.
- Joyce, H.L. (1992). Parental choice in public elementary school: who chooses and why (School Choice). *Dissertation Abstracts international*. 2310-A.
- Katz, L.G. and Chard, S.C. (1994). *Engaging children's minds: The project approach*. New Jersey: Ablex.
- Katz,L.and McClellan, D. (1997). *Fostering Children's Social Competence: The Teacher's Role*. Washington DC: NAEYC.
- Woodill.G.A. Bernhard, J. Prochner, L. (1992). *International handbook of early childhood education*. New York: Garland.
- Wolman (1973). *Dictionary of Education*. New York: McGraw-Hill.
- Wallerstein Harvey. (1971). *A dictionary of Psychology*. Maryland: Penquin Book.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สถาบันช่วยการศึกษา

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. ชื่อ นายวัฒนา บุญจนะ
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนวัดคลองชั้น ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
 วุฒิการศึกษา ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา (ศษ.ม.)
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 - ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคลองชั้น
 - มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา 15 ปี
2. ชื่อ นายเชิดชาย ขอพลอยกลาง
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนวัดเกตุประภา ตำบลบึงคำพร้อย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
 วุฒิการศึกษา ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา (ศษ.ม.)
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 - ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเกตุประภา
 - ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา 13 ปี
3. ชื่อ รศ.ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
 วุฒิการศึกษา ปริญญาเอกปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ (ปรด.)
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 - มีความเชี่ยวชาญด้านสถิติและการวิจัย
4. ชื่อ ผศ.ดร.เสวียน เจนเขว่า
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
 วุฒิการศึกษา ปริญญาเอกปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ (ปรด.)
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 - มีความเชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา
5. ชื่อ ดร.วิษณุ เปี้ยวนิม
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนวัดประยูรธรรมาราม
 วุฒิการศึกษา ปริญญาเอกปรัชญาดุษฎีบัณฑิต บริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ (ปรด.)
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ
 - มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ และการบริหารการศึกษา

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ที่ อว 0602.16 (บ)//

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

17 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายวัฒนา บุญจนะ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
  2. แบบสอบถามการวิจัยตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวเทพประทาน ประพฤติ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรนักศึกษา 084-2274418

ที่ อว 0602.16 (บ)/

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

17 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน นายเฑียรชัย ขอพลอยกลาง

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
  2. แบบสอบถามการวิจัยตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวเทพประทาน ประพฤติ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรนักศึกษา 084-2274418

ที่ อว 0602.16 (บ)//

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

17 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน รศ.ดร.พิมลพรรณ เพชรสมบัติ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
  2. แบบสอบถามการวิจัยตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวเทพประทาน ประพฤติ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรนักศึกษา 084-2274418

ที่ อว 0602.16 (บ)//

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

17 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ผศ.ดร.เสวียน เจนเข้ว่า

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
  2. แบบสอบถามการวิจัยตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวเทพประทาน ประพฤติ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรนักศึกษา 084-2274418

ที่ อว 0602.16 (บ)//

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

17 สิงหาคม 2563

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.วิษณุ เปรียญนันท

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
1. โครงการวิทยานิพนธ์ จำนวน 1 ชุด
  2. แบบสอบถามการวิจัยตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นางสาวเทพประทาน ประพฤติ นักศึกษาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่องปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ตามโครงการวิทยานิพนธ์ที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำวิทยานิพนธ์เรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการวิจัยของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

โทรสาร. 0-2503-3566-7

เบอร์โทรนักศึกษา 084-2274418

ภาคผนวก ค

ค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.977	50

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00001	217.4333	520.323	.594	.977
VAR00002	217.4000	523.559	.458	.977
VAR00003	217.4000	525.697	.357	.978
VAR00004	217.3667	520.171	.642	.977
VAR00005	217.5333	516.257	.657	.977
VAR00006	217.4667	517.706	.699	.977
VAR00007	217.4667	521.913	.509	.977
VAR00008	217.4333	518.875	.661	.977
VAR00009	217.6667	510.920	.785	.977
VAR00010	217.5000	515.569	.690	.977

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00011	217.6333	513.137	.776	.977
VAR00012	217.6333	515.757	.609	.977
VAR00013	217.6000	513.490	.689	.977
VAR00014	217.5333	513.430	.695	.977
VAR00015	217.8333	510.557	.720	.977
VAR00016	217.7333	509.720	.774	.977
VAR00017	217.6333	510.723	.789	.977
VAR00018	217.5333	512.602	.801	.977
VAR00019	217.7333	509.030	.740	.977
VAR00020	217.5667	513.013	.781	.977
VAR00021	217.7333	517.720	.552	.977
VAR00022	217.8667	505.361	.624	.977
VAR00023	217.6000	516.800	.631	.977
VAR00024	217.6333	512.723	.660	.977
VAR00025	217.5667	511.357	.766	.977
VAR00026	217.6000	517.766	.537	.977
VAR00027	217.6000	522.662	.364	.978
VAR00028	217.4667	514.809	.658	.977
VAR00029	217.7667	509.840	.603	.977
VAR00030	218.0000	502.000	.776	.977
VAR00031	217.9333	503.857	.818	.977
VAR00032	218.1333	490.671	.809	.977
VAR00033	217.6667	514.920	.709	.977

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00034	217.5667	509.151	.846	.977
VAR00035	217.7333	503.582	.807	.977
VAR00036	217.6667	513.126	.649	.977
VAR00037	217.9333	510.547	.537	.978
VAR00038	217.7333	510.547	.648	.977
VAR00039	217.7667	506.185	.785	.977
VAR00040	217.7667	508.668	.760	.977
VAR00041	217.7333	512.340	.636	.977
VAR00042	217.6667	516.506	.585	.977
VAR00043	217.6333	509.757	.758	.977
VAR00044	217.5667	515.564	.680	.977
VAR00045	217.9667	505.068	.799	.977
VAR00046	217.8667	509.637	.667	.977
VAR00047	217.7667	511.082	.737	.977
VAR00048	217.6667	513.885	.750	.977
VAR00049	217.5333	513.844	.752	.977
VAR00050	217.6667	510.023	.818	.977

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.969	17

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
VAR00051	72.3000	57.872	.655	.969
VAR00052	72.2000	57.959	.730	.968
VAR00053	72.2333	56.185	.771	.967
VAR00054	72.2000	56.372	.751	.968
VAR00055	72.0667	58.478	.702	.968
VAR00056	72.3000	58.010	.729	.968
VAR00057	72.3000	55.734	.827	.967
VAR00058	72.2000	56.234	.852	.966
VAR00059	72.2333	54.530	.879	.966
VAR00060	72.2000	55.821	.813	.967
VAR00061	72.2000	57.614	.777	.967
VAR00062	72.2333	55.151	.889	.966
VAR00063	72.1000	57.610	.807	.967
VAR00064	72.2333	56.116	.865	.966
VAR00065	72.2333	55.289	.873	.966
VAR00066	72.3333	57.264	.736	.968
VAR00067	72.1667	57.247	.833	.967

ภาคผนวก ง

ตารางแสดงร้อยละนักเรียนตามระดับพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา

จำแนกตามประเภทโรงเรียน

พัฒนาการ	ประเภท	ร้อยละนักเรียนตามระดับพัฒนาการ		
		ดี	พอใช้	ปรับปรุง
ด้านร่างกาย	อนุบาลจังหวัด	86.46	13.54	0
	ต้นแบบ	78.77	20.53	0.70
	ต้นแบบเครือข่าย	77.82	22.16	0.02
	ทั่วไป สพฐ.	72.39	27.33	0.28
	สช.	79.55	20.37	0.08
ด้านอารมณ์และจิตใจ	อนุบาลจังหวัด	99.01	0.99	0
	ต้นแบบ	97.52	2.43	0.05
	ต้นแบบเครือข่าย	96.98	2.98	0.04
	ทั่วไป สพฐ.	93.63	6.34	0.03
	สช.	96.35	3.61	0.04
ด้านสังคม	อนุบาลจังหวัด	100	0	0
	ต้นแบบ	99.69	0.31	0
	ต้นแบบเครือข่าย	99.60	0.26	0.13
	ทั่วไป สพฐ.	99.20	0.76	0.04
	สช.	99.38	0.62	0
ด้านสติปัญญา	อนุบาลจังหวัด	90.02	9.98	0.12
	ต้นแบบ	82.56	17.32	0.12
	ต้นแบบเครือข่าย	79.99	19.90	0.11
	ทั่วไป สพฐ.	74.06	25.39	0.55
	สช.	78.54	21.23	0.23

ตารางแสดง ร้อยละนักเรียนตามระดับพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา จำแนกตามประเภทโรงเรียน

ที่มา: กระทรวงศึกษาธิการ (2560 : 70)

ภาคผนวก จ

แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

1. ชาย

2. หญิง

2. อายุ

1. 30 ปี หรือต่ำกว่า

2. 31 - 40 ปี

3. 41 ปี - 50 ปี

4. 51 ปีขึ้นไป

3. อาชีพ

1. เกษตรกรรม

2. พนักงานรัฐวิสาหกิจ

3. รับราชการ

4. รับจ้าง

5. ธุรกิจส่วนตัว

6. อื่นๆ

4. ระดับการศึกษา

1. ต่ำกว่าปริญญาตรี

2. ปริญญาตรี

3. ปริญญาโท

4. ปริญญาเอก

5. รายได้ต่อเดือน

1. ไม่เกิน 10,000 บาท

2. 10,001-20,000 บาท

3. 20,001-30,000 บาท

4. 30,001-40,000 บาท

5. 40,000 บาทขึ้นไป

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของ
ผู้ปกครอง

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้อง ความพึงพอใจ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านครู					
1. ครูมีคุณวุฒิและประสบการณ์การสอน ระดับปฐมวัย					
2. ครูมีความเอาใจใส่และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี กับนักเรียน					
3. ครูพูดจาไพเราะอ่อนหวานกับนักเรียน					
4. ครูแต่งกายสุภาพเรียบร้อย					
5. ครูจัดการเรียนการสอนทันสมัย					
6. ครูฝึกฝนให้นักเรียนช่วยเหลือตนเองได้					
ด้านการจัดการเรียนการสอน					
7. หลักสูตรและกิจกรรมได้มาตรฐานและ ทันสมัย					
8. จัดเอกสารและสื่อประกอบการเรียนได้ เหมาะสม					
9. จัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบบูรณา การ					
10. จัดกิจกรรมเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และ ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ					
11. จัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม					
12. จัดกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมทักษะใน ด้านต่างๆ เช่น ภาษา ดนตรี กีฬา					
ด้านการบริการ					
13. มีระเบียบกฎเกณฑ์ในการดูแลความ ปลอดภัยของนักเรียน					

ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับ ความพึงพอใจ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
14. มีการจัดครูเวรดูและความปลอดภัยของนักเรียน					
15. มีอาหารกลางวันที่ถูกสุขอนามัยและเพียงพอ					
16. มีน้ำดื่มที่สะอาดและปลอดภัย					
17. มีการดูแลเรื่องความสะอาดอุปกรณ์ของใช้ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
18. มีการรักษาพยาบาลเบื้องต้นให้แก่ นักเรียนที่เจ็บป่วย และมีการทำประกันอุบัติเหตุให้แก่ นักเรียน					
ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม					
19. โรงเรียนมีอาคารเรียนและอาคารประกอบที่ทันสมัย สวยงาม และปลอดภัย					
20. โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์ที่สวยงาม					
21. โรงเรียนมีบริเวณกว้างขวางและมีพื้นที่ใช้สอยเพียงพอ					
22. โรงเรียนมีการจัดห้องเรียนที่สวยงามและเหมาะสม					
23. โรงเรียนมีสนามเด็กเล่น/สนามกีฬา/ลานกีฬา/สระว่ายน้ำสำหรับออกกำลังกายอย่างเพียงพอและปลอดภัย					
24. โรงเรียนมีห้องปฏิบัติการทางภาษาหรือคอมพิวเตอร์/ห้องสมุด					
ด้านค่าธรรมเนียมการเรียนและค่าธรรมเนียมอื่นๆ					
25. เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนอย่างเหมาะสม					
26. เก็บค่าอาหารกลางวันอย่างเหมาะสม					
27. เก็บค่าอุปกรณ์การเรียนอย่างเหมาะสม					

ปัจจัยการบริหารที่เกี่ยวข้องกับ ความพึงพอใจ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
28. เก็บค่าห้องเรียนพิเศษ/ห้องปฏิบัติการ อย่างเหมาะสม					
29. เก็บค่าเรียนกีฬา/ดนตรีเสริมอย่าง เหมาะสม					
30. เก็บค่าเรียนพิเศษอย่างเหมาะสม					
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน					
31. มีเอกสาร/โทรศัพท์ติดต่อกับผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอ					
32. มีการจัดประชุมผู้ปกครองสม่ำเสมอ					
33. มีการนำนักเรียนออกไปทัศนศึกษาใน แหล่งเรียนรู้ชุมชน					
34. มีการนำนักเรียนออกไปบำเพ็ญ ประโยชน์ให้กับชุมชน					
35. จัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมอย่าง เหมาะสม					
36. ผู้ปกครองสามารถเสนอความคิดเห็น เกี่ยวกับนักเรียนและโรงเรียนได้					

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านร่างกาย					
1. นักเรียนมีน้ำหนักส่วนสูงเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน					
2. นักเรียนมีทักษะการเคลื่อนไหวคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กันตามวัย					
3. นักเรียนมีสุขนิสัยที่ดีในการดูแลสุขภาพของตนเอง					
4. นักเรียนรู้จักหลีกเลี่ยงภาวะที่เสี่ยงต่อโรคร้าย อุบัติเหตุ และสิ่งเสพติด					
ด้านอารมณ์และจิตใจ					
5. นักเรียนมีความร่าเริงแจ่มใส สุขภาพจิตดี					
6. นักเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าแสดงออก					
7. นักเรียนรู้จักควบคุมอารมณ์ตนเองให้แสดงออกได้เหมาะสมกับวัยและสถานการณ์					
8. นักเรียนรู้จักชื่นชมและแสดงออกทางดนตรี ศิลปะ การเคลื่อนไหว					
ด้านสังคม					
9. นักเรียนมีวินัยและความรับผิดชอบ เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่และครู					
10. นักเรียนมีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักแบ่งปัน					
11. นักเรียนรู้จักการเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น					
12. นักเรียนประพฤติตนตามแบบแผนวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่ตนเองนับถือ					

ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
ด้านสติปัญญา					
13. นักเรียนสนใจเรียนรู้สิ่งรอบตัว ชักถามอย่างตั้งใจและรักการเรียนรู้					
14. นักเรียนมีความคิดรวบยอดกับสิ่งต่างๆ					
15. นักเรียนมีทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์					
16. นักเรียนมีทักษะทางภาษาที่เหมาะสมกับวัย					
17. นักเรียนมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์					

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

สภามหาวิทยาลัยราชภัฏ

ภาคผนวก ฉ

ตารางวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อแบบสอบถาม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวเทพประทาน ประพฤติ
วัน เดือน ปี เกิด	4 มีนาคม 2530
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี
ประวัติการศึกษา	กศ.บ. มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ.2553
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนวัดประยูรธรรมาราม อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี
ตำแหน่ง	ครูชำนาญการ

